

TE EKALEZIA A IESU MESIA I TE FEIA MO'A I TE MAU MAHANA HOPEA NEI • EPERERA 2015

Liahona

**Maramarama
i te tusia mo'a
a te Faaora, api 34**

**No te aha e ere te
paruparu i te hara, api 20**

**Nahea i te manuia i roto i te
pureraa pô utuafare, api 10, 80**

*« O vai ia taata i ô outou nei, hoê hanere a'na mamoe, ia mo'e ra te hoê, e ore e vaiiho i te iva ahuru e iva tiahapa i te medebara ra, a haere a imi ai i tei mo'e ra, e ia itea'tu ?
« E itea'tura ia'na, amo a'era i ni'a i te taponono ma te oaoa ».*

Luka 15:4-5

TE MAU PARAU PORO'I

4 Parau poro'i a te Peresideniraa Matamua : Te pii nei te peresideni Monson i te itoito
Na te peresideni Thomas S. Monson

7 Parau poro'i na te mau tuahine hahaere : Te huru o Iesu Mesia : Aita e haavareraa e aore râ e auu haavare

I NI'A I TE TAPO'I

I mua : *Te e'a no te haere i Emausa*, na Liz Lemon Swindle, eiaha e hamani i te hoho'a. Tapo'i no mua, i roto : Hoho'a na Jim Jeffery. Roto tapo'i muri : Faahoho'araa na Cody Bell.

TE MAU TUHAA TAA Ê

14 Te puai pae varua o te vahine
Na Starla Awerkamp Butler
To outou puai ei vahine e parare ê atu i te mea e itehia ra.

20 E ere te paruparu i te hoê hara
Na Wendy Ulrich
Haapii nahea i te faataa i roto i te hara e te paruparu e nahea ia faariro te paruparu ei puai.

26 Te paieti mau
Na Elder W. Christopher Waddell
Taio teie na e toru taahiraa no te taviniraa pipiri-ore.

30 « Hinaaro Vau ia Oe »
Na Jonathan H. Westover
Ua faahuru ê te himeneraa i te hoê himene no teie utuafare imi Korea

34 Te tusia pipiri-ore e te mo'a a te Faaora
Na te peresideni Boyd K. Packer
Na roto i te Taraehara a te Faaora, e nehenehe ta tatou e aufau i ta tatou tarahu pae varua no te hara e te hapa.

80 100 matahiti o te pureraa pô utuafare

I te matahiti 1915, ua ani te peresideni Joseph F. Smith e to'na na tauturu i te mau melo ia haamata i te haamau i te pureraa pô utuafare, ma te faataa i te huru, te mau opuaraa e te mau haamaitiraa.

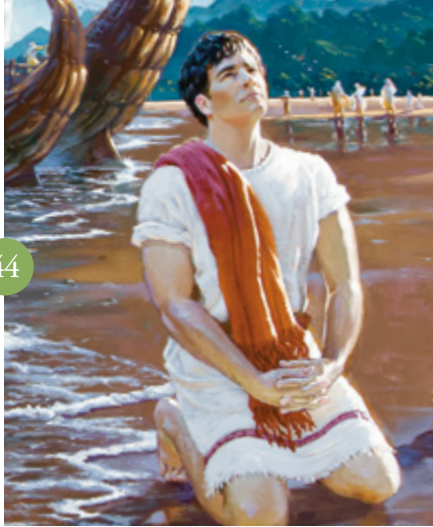
TE MAU TUHAA MÂTAU

8 Te paraparau nei tatou no te Mesia : Te mana o te faaroo
Na Amber Barlow Dahl

10 To tatou nohoraa, to tatou utuafare : Te pureraa pô utuafare — E nehenehe tatou ia na reira !

12 Te mau parau tumu o te evanelia : Ua ti'afaahou Oia
Na te peresideni David O. McKay

40 Te reo o te feia mo'a i te mau mahana hopea nei

44

44 Haere i mua ma te faaroo

Na Elder Anthony D. Perkins
Haapii na roto mai ia Nephi eaha te mea e rave ia faaruru oe i te mau faaotiraa faufaa.

A hi'o na e itehia anei ia outou te Liahona i hunahia i roto i teie ve'a. Raveraa : Nahea ia faama i te hoê mori hinu ?

54

49 Hoho'a pia : Imi la'na**50 O Iosepha te tumu**

Na Ted Barnes
Te vaira teie e ono a'e tumu tei faahuru ê i to oe oraraa o te peropheta Iosepha Semita te tumu.

53 Te peropheta ora

Na te peresideni Ezra Taft Benson
Adamu ? Nephi ? Mose ? E maere outou ia ite o vai te peropheta faufaa a'e o.

54 Te hi'oraa o te Faaora no te haapa'o

E iva tumu e o Iesu Mesia te e'a e ti'a ia tatou ia pee.

58 To tatou vahi**60 Nahea ia vai te paari**

Na Elder Neil L. Andersen
Eaha te taa-ê-raa i roto i te paari o te ao nei e te paari o te Atua ?

61 No te tumu**62 Hoê nana e hoê tia'i mamoe**

Te ite-hu'ahu'a-raa i te ohipa a te hoê tia'i mamoe, e nehenehe e haafatata ia tatou i te Faaora.

64 Te mau uiraa e te mau pahonoraa

Eaha te rave'a ia ore to'u mana'o e faataiâ no te paraparau i to'u episekopo no ni'a i te tahi fifi e aore râ te tahi mana'ona'oraa ?

75

66 O vai ta oe aito ?

Na Charlotte Mae Sheppard
Ua taiâ o Ellie ia parau i te piha haapiiraa o vau mau na ta'na aito.

68 Te mau pure e te mau fare pureraa katetara

Na McKelle George
I to Dani mata'ita'i-haere-raa i te hoê fare pureraa katetara, ua haapii mai oia i te hoê haapiiraa faufaa roa no ni'a i te pure.

70 Ite taa ê : No te aha te haapa'oraa e mea faufaa rahi roa ?

Na Elder Russell M. Nelson

71 Mana'o maramarama**72 Taime no te papa'iraa mo'a : Ua faaora Iesu i te hoê lepera**

Na Erin Sanderson

74 Hoho'a i roto i te papa'iraa mo'a : Ua faaora Iesu i te taata ma'i**75 Te e'a ti'a**

Na Elder Claudio D. Zivic
E faahuru-ê raa rahi i te peeraa i te e'a ti'a.

76 Na te mau tamarii apĪ : Ua ite au e ua here to'u Faaora ia'u

Na Jane McBride Choate

**EPERERA 2015 BUKA 17 NO. 1
LIAHONA 12564 895**

Ve'a haamanahia na te ao taatoa nei a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hoepa nei

Te Peresideniraa Matamua : Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo :

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Papa'i ve'a faatere : Craig A. Cardon

Feia tauturu e haamaramama : Mervyn B. Arnold, Christoffel Golden, Larry R. Lawrence, Jame B. Martino, Joseph W. Sitati

Faatere no te mau ve'a : David T. Warner

Ti'a faatere no te tururaa utuafare e te melo : Vincent A. Vaughn

Ti'a faatere no te mau ve'a a te Ekalesia :

Allan R. Loyborg

Faatere ohipa : Garff Cannon

Faatere no te mau papa'iraa : R. Val Johnson

Tauturu papa'i ve'a faatere rahi : Ryan Carr

Tauturu no te ohipa haaparareraa : Lisa Carolina López

Pūpū papa'i ve'a : Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Mindi Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Faatere no te mau hoho'a : J. Scott Knudsen

Faatere i te mau Ohipa Peniraa : Tadd R. Peterson

Pūpū ihi tauhaa nihi : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Marie M. Bentley C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinkley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Taata faaau i te faturaa mana'o : Collette Nebeker Aune

Faatere no te hamaniraa : Jane Ann Peters

Pūpū ohipa hamaniiraa : Connie Bowthorpe Bridge,

Julie Burdett, Katie Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby,

Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Auraa e te mau ve'a : Jeff L. Martin

Faatere no te nene'iraa : Craig K. Sedgwick

Faatere no te opereraa : Stephen R. Christensen

No te mau tapa'oraa e te mau moni hoo i rapae au i te Fenua Marite e Canada, a farerei i te faatere no ta outou Pū hoora buka aore rā te faatere no te paraita aore rā amaa.

A hapono i te mau api parau e te mau aniraa na ni'a i te itenati i te liahona.lds.org ; na roto i te imere i te liahona@ldschurch.org ; e aore rā, na roto i te rata i te Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Ua nenehina te Liahona (te hoē parau no te Buka a Moromona, oia hoi, « aveja » aore rā « arata'i ») na roto i te mau reo Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Tinito, Croatia, Czech, Danemata, Holane, Paratane, Estonia, Fiji, Finnilane, Farani, Purutia, Heleni, Hindi, Hungarian, Icelani, Indonesia, Italia, Tapone, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasy, Marshallese, Mongolia, Norweta, Polane, Potiti, Romania, Russia, Samoa, Slovenia, Swahili, Paniora, Tuete, Tagalog, Tahiti, Thai, Tonga, Ukraina, Urdu, e Anami. (Te rahiraa taime e nenehina ai tei te huru ia o te reo)

© 2015 na Intellectual Reserve, Inc. Faturaa paruruhia. Nene'ihia i te Mau Hau Amui no Marite.

E nehenehe te mau papa'iraa e te mau hoho'a i roto i te Liahona ia tapitihia no te faaohiparaa i roto i te Ekalesia aore rā i te utuafare eiaha rā no te hoo. Eita te mau hoho'a e nehenehe e tapitihia mai te mea te vai nei te mau haaviraa i roto i te reni faaiteraa no te hoho'a. E tia i te mau aniraa no te parau faturaa ia faataahia i te Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA ; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada

April 2015 Vol. 17 No. 1. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521 4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Te mau mana'o no te pureraa pō utuafare

I roto i teie ve'a te vai nei te mau parau papa'i e te mau ohiparaa o te nehenehe e faaohipahia no te pureraa pō utuafare. Teie e piti mana'o.

« Hinaaro vau ia Oe », api 30 : Mai te mau paraparau o te himene « Hinaaro Vau ia Oe » tei tauturu ia Pak Mi-Jung ia rave te faotiraa ia bapetizo ia'na, e mana faaūru to te himene i ni'a i to tatou oraraa. A feruri i te hoē taime a haamaitahia' i to outou oraraa e te mau paraparau o te hoē himene e a faaite atu i te iteraa i to outou utuafare. A ani i te melo tata'itahi o te utuafare ia ma'iti i te hoē himene auhia e ia parau nahea te reira i te haamaitairaa i to'na oraraa. I muri iho a himene tata'itahi e to outou utuafare. (E nehenehe ta outou e faatere i te reira i ni'a e piti hepetoma)

« Te mau pure e te mau fare pureraa katetara », api 68 : I muri mai i to outou tai'oraa i teie aamu, a pia i te mau hoho'a e aore rā a faaite i te mau fare pureraa taaē i roto i to outou oire e a aparau i teie mau uiraa e to outou utuafare : Eaha te tahi mau tuatiraa ta tatou e vaira e te tahi atu mau haapa'oraa ? Eaha te huru o te Metua i te Ao ra no ni'a i Ta'na mau tamarii ? Nahea tatou ia faairi i te mau taata e haapa'oraa taaē ta ratou ? A feruri i te faaohipa i te parau papa'i « Trouver l'équilibre entre la vérité e ta tolérance » na Elder Dallin H. Oaks no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo (Liahona, Fepuare 2013, 28–35) no te tauturu i te pahono i teie mau uiraa.

NA ROTO I TO OUTOU REO

Te vai nei te Liahona e te tahi atu mau materia a te Ekalesia na roto i te mau reo e rave rahi i te languages.lds.org.

TE MAU TUMU PARAU I ROTO I TEIE VE'A

Te faaite ra te mau numera i te api matamua no te parau papa'i.

Autahu'araa, 50

Faafariuraa, 30

Faaho'i-faahou-raa mai, 50

Faaoararaa ma'i, 8, 72, 74

Faaoeraraa hapa, 20, 34

Faotiraa (te mau), 44, 60, 75

Faaroo, 8, 20, 44

Faaueraa (te mau), 70, 75

Faufaa Api, 54, 62, 72, 74

Feia faatere o te Ekalesia, 53, 64

Haapaeraa maa, 30

Haapa'o, 44, 54, 58

Hara, 20, 34

Here, 76

Hi'oraa, 14, 66

Hoho'a faufau, 34

Iesu Mesia, 7, 8, 12, 20, 26, 34, 49, 54, 62, 66, 72, 74, 76

Iosepha Semita, 12, 50

Itoito, 4

Natura hanahana, 58

Ohipa hiero, 30, 43

Ohipa misionare, 30, 40

Oto, 30, 41

Pehe, 30, 40

Peropheta (te mau), 53

Pohe, 30, 41

Pure, 68

Pureraa pō utuafare, 10, 80

Satane, 34, 61

Taraehara, 20, 34, 49

Tatarahaparaa, 34, 64

Taviniraa, 26, 42

Te mana'o hape, 20, 34

Ti'a-faahou-raa, 12, 49

Ti'amāraa ia ma'iti, 4, 20, 44

Utufare, 10, 50

Vahine (mau), 14

Varua Maitai, 30, 41, 42, 43, 44, 50, 58

Na te peresideni
Thomas S.
Monson

Te pii nei te peresideni Monson i te

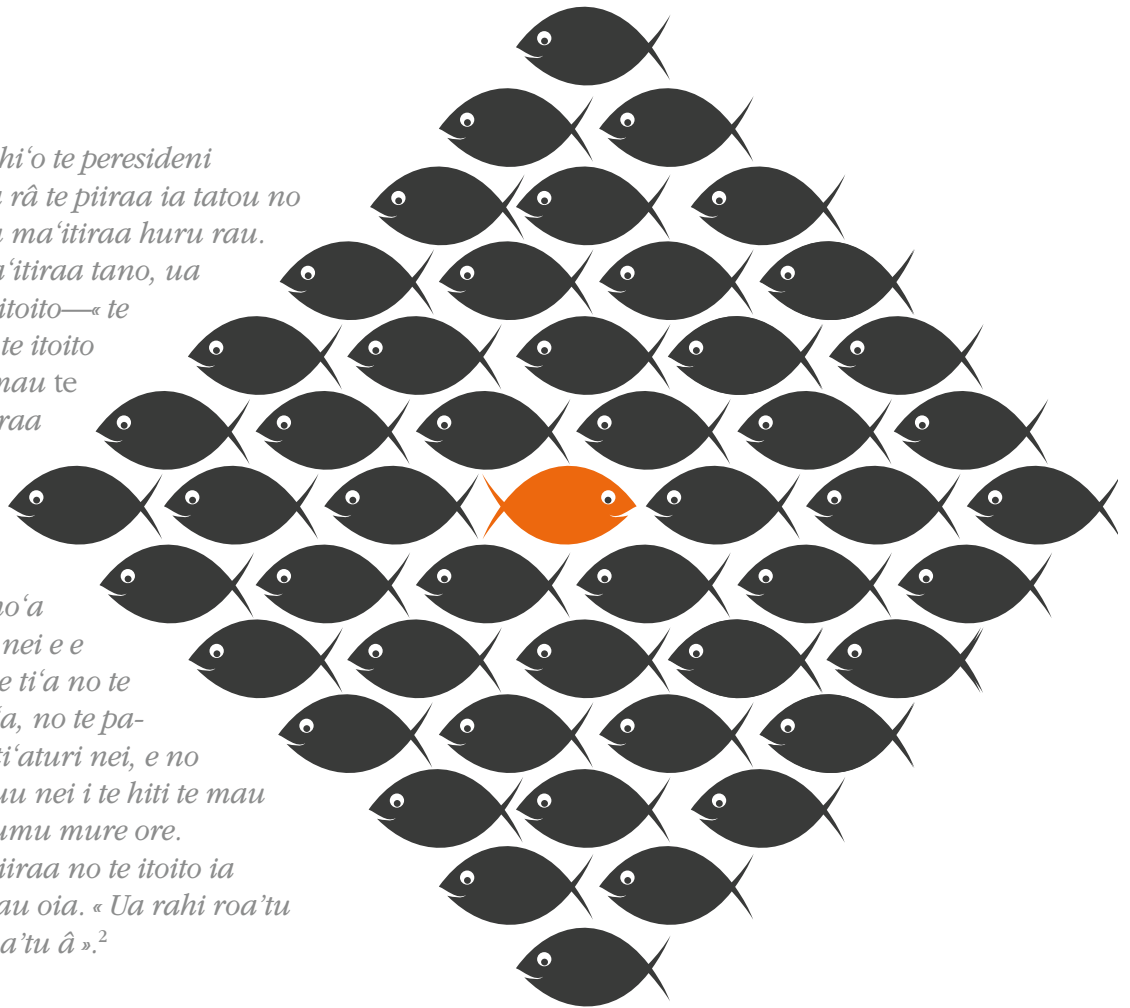
ITOITO

Hoê noa iho hora, ua hi'o te peresideni Thomas S. Monson, eaha râ te piiraa ia tatou no ni'a i te raveraa i te mau ma'itiraa huru rau.

No te rave i te mau ma'itiraa tano, ua a'o oia, e titau tatou i te itoito—« te itoito no te parau aita, e te itoito no te parau e. E faataa mau te mau faaotiraa i te tapaeraa hopea ».¹

I roto i te mau parau i muri nei, te faahaa-mana'o mai nei te peresideni Monson i te feia mo'a i te mau mahana hopea nei e e titau ratou i te itoito no te ti'a no te parau mau e te parau ti'a, no te paruru i te mea ta ratou e ti'aturi nei, e no te faaruru i te hoê ao e tuu nei i te hiti te mau faufaa e te mau parau tumu mure ore.

« E tae tamau mai te piiraa no te itoito ia tatou tata'itahi », ua parau oia. « Ua rahi roa'tu â i teie nei, e na reira noa'tu â ».²

E horo'a mai te itoito i te fariiraa a te Atua

« E faaruru atu tatou paatoa i te ri'ari'a, te ohipa e atahia mai e te pato'iraa. E ti'a na—tatou paatoa—ma te itoito no te pato'i i te mana'o au noa, te itoito no te ti'a no te parau tumu ti'a. Na te itoito, eiaha te aviriraa parau, e faatae i te mata farii o te Atua. E riro mai te itoito ei peu ora e te hinaarohia ia faariro-ana'e-hia te reira, eiaha mai te hoê ana'e hinaaro ia pohe ma te itoito mau, mai te hoê atoa râ hinaaro papû ia ora i te oraraa tura. Mai te mea e haere tatou i mua, ma te tutava ia ora i tei ti'a ia tatou ia ora, e farii papû mai tatou i te tauturu a te Fatu e e ite tatou i te tamahana-hana i roto i Ta'na mau parau ».³

Tape'araa ma te itoito

« Eaha te auraa no te parau e rohi tamau â ? E mea au roa na'u teie tatararaa : *Tape'araa ma te itoito*. E riro te itoito i te titauhia ia outou no te ti'aturi ; i te tahi taime e riro te reira i te titauhia ia outou no te haapa'o. E mea papû roa'tu e, e titauhia te reira ia outou no te rohi tamau â e tae roa'tu i te mahana e faaru'e mai ai outou i teie oraraa tahuti nei ».⁴

Ia itoito no te ti'a papû no te parau mau

« Ia itoito [na] outou no te ti'a papû no te parau-mau e no te parau-ti'a. No te mea ho'i e e te atea ê ra te sotaiete i teie nei mahana i te mau faufaa e te mau ture ta te Fatu i horo'a mai ia tatou, e pii-mau-hia ia outou no te paruru i te mea ta outou e ti'aturi. Ia ore ana'e te mau aa no te outou iteraa papû i tanu-papû-hia, e mea fifi roa ia na outou ia faaruru i te tahitohito o te mau taata e tamata i to outou faaroo. Ia tanu-papû-ana'e-hia ra to outou iteraa papû, e haamaitai ia to outou iteraa papû no ni'a i te evanelia, no ni'a i te Faora e no ni'a i to tatou Metua i te Ao ra, i te mau mea atoa ta outou e rave i roto i to outou oraraa ».⁵

E titau outou i te itoito pae varua e morare

« Aita te mau parau poro'i tei faahoho'ahia i roto i te afata teata, i roto i te mau hoho'a teata e i roto i te tahi ê atu mau ve'a, e tuati ti'a ra i te mau mea ta tatou e hinaaro i ta tatou mau tamarii ia apo e ia tapea mai E hopoi'a na tatou eiaha noa i te haapii ia ratou ia vai parau-ti'a i te pae varua e i te haapiiraa tumu, ia tauturu atoa râ ia ratou ia vai noa mai te reira, noa'tu eaha te huru o te mau mana no rapae o ta ratou e faaruru atu. E titau rahi ia te reira i to tatou taime e ta tatou mau tautooraa – e ia nehenehe ia tatou ia farii i te itoito pae varua e morare no te pato'i atu i te ino ta tatou e ite nei i te mau vahi atoa ».⁶

Ia vai itoito noa tatou

« A ora ai tatou i to tatou oraraa i tera mahana e tera mahana, e mea papû e tamatahina to tatou faaroo. I te tahi taime, e riro tatou i te haatihia e te tahi atu mau taata, noa'tu i te reira, tei roto â tatou i te pae iti, e aore râ, o tatou ana'e i to tatou ti'araa no te iteraa e, eaha te fariihia, e eaha te ore e fariihia ...

« E mata na tatou i te faaitoito e i te faaineine no te ti'a no te mau mea ta tatou e ti'aturi nei, e mai te peu e, e titauhia ia tatou ia ti'a o tatou ana'e, ia rave ho'i ia tatou i te reira ma te itoito, ma te haapuaihia no roto i te iteraa e, te ti'araa mau, eita tatou e ti'a o tatou ana'e mai e mea e, e ti'a tatou e to tatou Metua i te Ao ra ».⁷ ■

HAAPIIRAA NO ROTO MAI I TEIE PARAU PORO'I

Enehenehe ta outou e ani i te feia ta outou e haapii nei ia feruri i te hoê huru ohipa i roto i te hepetoma i mua nei—i te fare, i te ohipa, i te fare haapiiraa, e aore râ i te fare pureraa—o tei titau ia ratou ia rave ma te itoito. E faaruru paha ratou i te ri'ari'a, e faaruru i te tahi ohipa fifi, e pato'i no te ratou ti'aturiraa, e aore râ ua faaoti e haapa'o mau i te hoê parau tumu o te evanelia. A ani ia ratou ia faa'ite mai i to ratou mana'o e aore râ ia papa'i i te reira.

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « Na Ture e Toru no te Ma'itiraa », *Liahona*, Novema 2010, 67, 68.
2. Thomas S. Monson, « Te pii no te itoito », *Liahona*, Me 2004, 55.
3. Thomas S. Monson, « E faaetaeta e ia itoito roa », *Liahona*, Me 2014, 69.
4. Thomas S. Monson, « Ti'aturi, Haapa'o, e Tamau a », *Liahona*, Me 2012, 129.
5. Thomas S. Monson, « Ia itoito outou », *Liahona*, Me 2009, 126.
6. Thomas S. Monson, « Toru opuaraa no te arata'i ia outou », *Liahona*, Novema 2007, 118–19.
7. Thomas S. Monson, « Ia itoito ia ti'a o oe ana'e », *Liahona*, Novema 2011, 60, 67.

Sarah no te tahi atu taata

Na McKenzie Miller

I te matamua ra e mea fifi na'u ia faa'ohipa i te mea ta'u e ti'atiru nei ei pahonora a i te hoê uiraa mai teie te huru, « No te aha aita oe e inu nei i te taofe ? » I te matamua ra e imi au i te tahi hororaa mai teie te huru, « E mea avaava roa » e aore râ « Aita vau e au nei i te reira ».

No te aha teie haamâ to'u ? No te aha teie ri'ari'a to'u ia ti'a tu no te mea ta'u e ti'aturi nei ? Ia hi'o vau i muri, aita vau i taa maitai no te aha teie ri'ari'a to'u. Te haamana'o ra râ vau i te taime ua faaea vau i te tapuni i muri i te tahi parau hororaa.

I te hoê mahana, tei roto vau i te piha haapiiraa reo pere-tane, e ua faaara mai te orometua e, e mata'ita'i matou i te hoê tuhaa no te hoê hoho'a teata, e hoho'a ta'u i ite eiaha e mata'ita'i atu. E ua oaoa roa te tahi mau piahi e te anaanatae taatoa, ua maraa mai nei te rima o te tahi piahi, o Sarah, no te ani atu e nehenehe anei ta'na ia haere i rapae.

I te aniraa te orometua no te aha, ua pahono ohie noa mai Sarah, « No te mea e momoni au e aita vau e hi'o nei te mau hoho'a ma te parau faufau »

Ua faahiahia mau vau i to'na itoito ia ti'a i mua i te piha taatoa. Aua'e Sarah, ua ti'a atoa vau no te tia'i i rapae ma te manava hau, ia oti te hoho'a i te patahia.

Ua tau-roa-hia vau mai tera mahana atu. Ua haamata vau i te faataa tu i te mea ta'u e ti'aturi nei e aita faahou e apearaa. E i te hopea, ua itehia mai ia'u te ti'aturiraa ia'u iho nei e ua faaô rahi atu vau ia'u i roto i te mau ohiparaa a te Ekalesia e a te fare haapiiraa.

Aita vau i parau a'enei ia Sarah i te faufaa o to'na hi'oraa no'u, te tamata râ vau i te pee i to'na hi'oraa taata ti'aturi ia'na iho. Ua ite au i teie nei e, e ere roa te riroraa ei melo no te Ekalesia mo'a e te faahiahia a te Atua i te hoê mea e haamâ tu. Maitai e, na roto i to'u hi'oraa e riro atu vai mai te hoê Sarah no te tahi atu taata.

Te ora nei te taata papa'i i Utaha, Marite.

TE MAU TAMARII

Te itoito i roto i te mau papa'iraa mo'a

Ua haapii mai te peresideni Monson ia tatou ia itoito e ia ti'a no te mea ta tatou e ti'aturi nei. Te vai nei e rave rahi mau hi'oraa i roto i te mau papa'iraa mo'a o te feia tei faaite i te itoito. A tai'o i te mau papa'iraa i piha'iho i te mau i'oa tata'i-tahi. Nahea teie mau taata i te faaiteraa i te itoito e ia ti'a no te mea ta ratou i ite e mea tano ? A faaohipa i te mau vahi vata no te papa'i e aore râ a papa'i hoho'a i ta outou pahonora a.

Iosepha Semita (Iosepha Semita — Aamu 1:11–17)

Daniela (Daniela 6:7, 10–23)

Samuela te Ati Lamana (Helamana 13:2–4; 16:1–7)

Esetera (Esetera 4:5–14; 5:1–8; 7:1–6)

PARAU PORO'I NA TE MAU TUAHINE HAHAERE

A tuatapapa na roto i te pure i teie materia ma te imi ia ite e aha te faa'ite atu. Nahea te maramaramaraa i te oraraa e te ohipa a te Faaora e faarahi ai i to outou faaroo Ia'na e e haamaitai ai i te feia ta outou e haapa'o nei na roto i te tere hahaereraa ? No te mau haamaramaramaraa hau atu, a haere i ni'a i te reliefsociety.lds.org.

Te huru o Iesu Mesia : Aita e haavareraa e aore râ e aau haavare

E tuhaa teie no te mau parau poro'i hahaereraa a te mau tuahine no ni'a i te huru o te Faaora.

Te ite-papû-raa e aita o Iesu Mesia e haavare e e aau haavare e tauturu ia tatou ia pee ma te haapa'o i to'na hi'oraa. Ua parau o Elder Joseph B. Wirthlin (1917–2008) no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo e : « Te faahemaraa o te haavareraa ia e te faahararaa. ... Hoê taata haavare ore o te hoê ia tataa hara ore, te parau mau e te ohipa mâ, e faaite mai to'na oraraa i te raveraa ohie e ti'a i te mau ohipa ta'na e rave nei i te mau mahana atoa no te parau tumu o te parau ti'a. ... Te ti'aturi nei au te mea maitai no te mau melo o te Ekalesia o te riroraa ia ei taata faahema ore hau atu i teie i te tahi ê taime, no te mea e rave rahi i roto i te ao nei aita i maramarama i te faufaa mau o teie viretu ».¹

Te taata haavare, ua parau te peresideni Dieter F. Uchtdorf, Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua : « Aore hoê o matou i riro ei keresetiano hope roa mai te au i tei titauhia

ia matou. Tera râ, te vai nei te hinaaro papû i roto ia matou ia upooti'a i ni'a i to matou hapa e te hinaaro ia rave te hape. Ma to matou aau e te varua ia titau ia riro ei taata maitai a'e na roto i te tautururaa a te Taraehara a Iesu Mesia ».²

Ua ite tatou « e faautu'ahia tatou no ta tatou mau ohipa, te hinaaro o to tatou aau, e te huru o te taata ta tatou i riro mai ».³ No reira, a titau ai tatou ia tatarahapa, e riro mai tatou e mea mâ—e « e ao to tei mâ te aau, e ite hoi ratou i te Atua ». (Mataio 5:8).

Te tahi atu mau irava papa'iraa mo'a

Salamo 32:2; Iakobo 3:17;
1 Petero 2:1–2, 22

TE MAU NOTA

1. Joseph B. Wirthlin, « Without Guile », *Ensign*, Me 1988, 80, 81.
2. Dieter F. Uchtdorf, « Haere mai, apiti mai ia matou » *Liahona*, Novema 2013, 23.
3. *Manuel 2: Administration de l'Eglise* (2010), 1,2.1.

Te Faaroo,
Te Utuafare,
Te Totauturu

No roto mai i te mau papa'iraa mo'a

E mea hara ore te mau tamarii rii Ua parau Iesu Mesia : « A tuu mai i te tamarii rii ia haere noa mai ia'u nei, e eiaha e tapea-hia'tu ; mai ia ratou hoi to te Basileia o te Atua. ... Ua rave atura [te mau tamarii], ua hii ihora, ua tuu atura i tana rima i nia iho ia ratou, e ua faaora'tura oia ia ratou ». (Mareko 10:14, 16).

Ua na reira atoa te Mesia no te mau tamaraii i Amerika i muri mai i To'na faasatauroraahia. Ua faaue Oia i te mau taata ia afa'i mai i te ratou mau tamaraii la'na ra e « haaparahi ihora ia ratou i te pae avae no'na, tia noa'i Iesu i ropu...

« ... [E] ua oto ihora oia, e ua riro a'e ra te feia ra ei ite i te reira, e ua rave atu ra oia i ta ratou mau tamarii rii, haamaitai ta-ta'i hoê ihora ia ratou, e ua pure atura i te Metua no ratou » ...

« E te hi'o a'e ra ratou ra, nânâ a'e ra ratou i to ratou mata i ni'a i te ra'i, e ua veteahia a'e ra te ra'i ia ratou, e hi'o a'e ra ratou i te mau melahi mai te mea ra e, te pou maira ratou no te ra'i mai i na roto i te auahi ; e pou maira ratou i raro, e haaati a'e ra i te mau tamarii ra... e ua tauturu maira te mau melahi ia ratou » (3 Nephi 17:12, 21, 24).

A feruri i teie

Eaha ta tatou e nehenehe e haapii mai no ni'a te riroraa ei mea hara mai te mau tamarii rii ? (Hi'o Guide de écritures, « faahemeraa ».)

TE MANA FAAITOITO O TE FAAROO

Na Amber Barlow Dahl

Mai te mea o te Metua i te Ao ra to tatou faaora no to tatou tamataraa, ohie roa no te mea na tatou i ani, e faaere Oia ia tatou i te mau iteraa rau atoa e titauhia no to tatou faaoraraa.

I te hoê matahiti i te fare haapiiraa tuarua, te rave ra vau i te hoê ohipa haapiiraa, a haamata ai to a'i i te mauuiui. Aita te mauuiui i topa, a hope ai te ohipa haapiiraa. Ua haere au e farerei i te mau taote e te mau taote haapa'o e ua tamata e rave rau mau rapaauraa, ua tamau noa râ te mauuiui. I roto i te matahiti i muri mai, a aro noa ai au no teie mauuiui, ua fifi atoa vau i te haamaraaraa i to'u faaroo. Ua rave au e rave rahi taime no te pure, ua tuatapapa vau i te mau papa'iraa mo'a e ua ani au i te mau haamaitairaa a te autahu'araa. Ua mana'o vau e mai te peu e nava'i rii to'u faaroo, e ora vau.

Ua faaore Iesu Mesia i te feia ma'i, te matapo, te piri'o'i, te lepera—« ia na reirahia orua » (Mataio 9:29). Ua ite au e mana To'na no te faaora ia'u, mai Ta'na i na reira no e rave rahi i te roaraa o To'na oraraa i te tahuti nei. Ua faaoti au, no reira, e no to'u faaroo nava'i ore i ore ai au i ora, i reira ua tata'ipiti faahou vau te mau tautooraa. I reira, ua tamau vau e te rapaauraa i te pae tino, ua pure au e ua haapae i te maa, e ua tuatapapa e ua ti'aturi. Teie ra, ua rahi roa to'u mauuiui.

Te haapii nei te mau papa'iraa mo'a ia tatou e na roto i te faaroo e nehenehe tatou e faatupu i te mau semeio (hi'o Mataio 17:20) teie ra, eita vau e faaerehia i teie mauuiui ha'ihai roa. Tei hea roa te mana o to'u faaroo? I te pae hopea, ua farii au ma

te marû i to'u huru, ua imi i te mau rave'a no te faaruru i to'u mauuiui, ua vaiho no te hoê taime ê atu i te vairaa no te iteraa rahi o te faaroo e no te faaoraraa.

Te mau matahiti i muri mai, te paraparau ra vau e te hoê hoa o tei faaruru i te hoê manuanu rahi, tei afa'i ia'na e rave rahi taime i te fare ma'i i te taime o to'na hapuraa matamua. Ua hinaaro o Erin i te hoê faahou aiû, e ri'ari'a rahi râ to'na ia faaruru i teie â mau mauuiui i to'na hapuraa matamua. Ua parau oia ia'u, e ua haapae oia i te maa e ua pure e ua ti'aturi mau oia eita te Metua i te Ao ra e na reira ia'na no te piti o te taime

A paraparau ai maua, ua haamana'o vau i te papa'iraa e, « a faatupu na, ia ite mai e, o vau te Atua » (Salamo 46:10). Ua feruri au i to'u iho iteraa i roto i te haapiiraa ia vai noa i rotopu i te mau taffiraa e ua faaitoitaito ia Erin ia tamau â i roto i te faaroo, e eiaha e na teie faaroo e faaite ia'na e farii anei oia e aore aita i te manuanu no te piti o to'na hapuraa.

A tamau noa'i au i te tuatapapa i te parau tumu o te faaroo, ua fariu atu vau i ni'a i te a'oraa a Alama no ni'a i te faaroo a haapii ai oia e « e no reira e faaroo to oe, e tiai ia oe i te mau mea itea-ore-hia ra, o tei tia » (Alama 32:21).

TEITEI I NI'A MAI I TE MAU TAMATARAA

« Aita anei e paari to roto i [to te Metua i te Ao ra] horo'araa mai ia tatou i te mau tamataraa ia ti'a ia tatou ia upootia i ni'a i te reira, to'na atoa horo'araa mai i te mau hopoi'a ia ti'a ia tatou ia rave faaoti, to'na horo'araa mai i te ohipa no te haapaari i to tatou mau uaua, to'na horo'araa mai i te oto no te tamata i to tatou varua ? Aita anei tatou i tuuhia i mua i te mau faahemaraa no te tamatamata i to tatou paari, i mua i te ma'i ia ti'a ia tatou ia haapii i te faaoromai, i mua i te pohe ia ti'a ia tatou ia riro mai ei mea tahuti ore e te faahanahanahia ? »

« Ahiri i faaorahia te feia ma'i ato'a ta tatou e pure nei, ahiri i paruru-hia te feia parau-ti'a ato'a e i haamouhia te feia iino, ua mou ato'a ia te taato'araa o te faanahonahoraa a te Metua, e ua ore ato'a ia te ture tumu o te evanelia, oia ho'i, te ti'amâraa. Aita ia te taata e ora faahou na roto i te faaroo ».

Peresideni Spencer W. Kimball (1895–1985), *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Spencer W. Kimball (2006), 18.*

Ma te feruri maite i ni'a i teie papa'iraa, ua ite mai au e e ere te faaroo mai ta'u i mana'o na e o te reira ihoa. Te faaroo, ua haapii mai o Alama ia tatou, o te ti'aturiraa ia i roto i te mau parau tumu mau. Te fariiraa i te faaroo, e ere te auraa e e ti'aturi tatou i to tatou Metua i te Ao ra e horo'a noa mai oia i te mea ta tatou i ani e i te taima ta tatou i ani. Te fariiraa i te faaroo e e faaora te Mesia i to'u a'i e aore râ e horo'a Oia i te hapu manuanu ore ia Erin, e ere i te fariiraa i te faaroo i roto i te parau tumu mau. Teie ra, e nehenehe tatou e farii i te faaroo e e mana to te Mesia no te faaora, e e haamana'o noa Oia ia tatou, e faaitoito Oia ia tatou, e mai te mea e faaoroma'i maitai tatou, e nehenehe tatou e faati'ahia no te ora mure ore.

Ua fafau mai te Fatu, « o te mea

ta oe e ani i te i'oa o te Mesia ra ma te faaroo, e ma te mana'o e e roaa ta oe, e roaa ia ia oe » (Enosa 1:15). Te ti'aturi nei au e e itehia te mana o teie fafauraa i roto i te a'o ia ti'aturi « i te i'oa o te Mesia » Te haapii mai nei te Faahoraraa o te Bibilia ia tatou no ni'a i te pure e : « I ati mai outou ia'u ra, e ia vai maite tau parau i roto ia outou na, e ani noa ia outou i ta outou i hinaaro ra, e e horoahia ia ia outou » (Ioane 15:7). I muri mai, ia ani tatou i te mau ohipa, mea papû e horo'a mai te Atua. E rave rahi mau pure aita e pahonoraa, no te mea aita te taato'araa mea na roto i te i'oa o te Mesia ; aita te reira e faaite ra i To'na varua, i te puna râ o te haapa'oraa ia'na iho i te aaui o te taata ».

Ia ani ana'e tatou na roto i te faaroo i te tahi mea e e tano i te hinaaro o te Atua, e horo'a mai Oia mai te au

i to tatou hinaaro. Ua ite te Metua i te Ao ra ia tatou, ua here ia tatou, e ua hinaaro i te mau mea e ti'a no tatou no te ho'i i mua i To'na aro. E i te tahi taima, oia'toa te mau tamataraa, te mau pe'ape'a, e te mau titauraa (hi'o 1 Petero 1:7). Mai te mea e faaora noa te Metua i te Ao ra i to tatou mau tamataraa no te mea ua ani tatou, e faaere oia ia tatou i te mau iteraa rau e hinaarohia no to tatou faaoraraa. E mea ti'a ia tatou ia ti'aturi i te faanahoraa a te Atua no tatou e ia patu i to tatou hinaaro i ni'a i To'na. A ana'i ai tatou i to tatou hinaaro i ni'a i To'na e te iteraa i to tatou ti'amâraa taato'a i ni'a Ia'na, e faati'a tatou ia farii « i te hopea o to [tatou] faaroo, oia te ora o to [tatou] mau varua » (1 Peter 1:9). ■

Tè ora nei te taata papa'i i Arizona, te mau Hau Amui no Marite.

PURERAA PÔ UTUAFARE— E NEHENEHE TA TATOU IA NA REIRA !

Noa'tu te huru o to tatou utuafare, e nehenehe te pureraa pô utuafare e haamaitai e e faaitoito ia outou.

Ua ho'i te hoê metua tane i te fare ma te rohirohi, i muri mai i te hoê mahana ohipa roroa, e ua ite atu i te toe'a o to'na utuafare i roto i te fifi ma te mana'o anaanatae ore. E pô monire teie, e e au ra e mea fifi rii no te haamau i te pureraa pô utuafare. I muri mai i te parauraa i te hoê pure tauturu, ua faaoti te metua tane e te metua vahine e tape'a noa te mau mea ohie. Ua pii i to raua utuafare ia amui mai, ua himene e ua pure amui. Ua horo'a raua i te melo tata'itahi i te hoê mori hinu iti ama a parau ai ratou no ni'a i te hoê ohipa tei faa'uru ia ratou aita i maoro a'e nei. I roto i te hoê piha pouri, faaauhia te maramarama o te mau mori hinu i te faa'ururaa e ua rotahi te ara maitai o te mau tamarii. A faaitehia'i te mau iteraa papû, ua tomo mai i roto i te fare te hoê putapuraa o te aa'u no te hau marû e te here. I te hopea, ua maururu rahi te utuafare i to ratou haamauraa i te pô pureraa utuafare.

Ua ite anei outou e ua riro te pure-raa pô utuafare ei hoê faanahoraa na te Ekalesia e 100 matahiti i teie nei ? I te ava'e eperera 1915, ua faaue te Peresideniraa Matamua i te mau melo ia faataa i te hoê pô i te mau hepetoma atoa no te pureraa utuafare, te pehe, te haapiiraa evanelia e te mau faaoaoaoaraa. (Hi'o api 80 no te hoê tuhaa o te rata a te Peresideniraa Matamua). Ua tamau noa te mau peropheta i te faahaamana'o mai ia tatou i te faufaa rahi no te pureraa pô

utuafare. « Eiaha tatou e haapa'o-ore i teie faanahoraa faaauhia », ua parau te peresideni Thomas S. Monson. « E hopoi mai te reira i te tupuraa pae varua o te melo tata'itahi o te utuafare, ma te tauturu ia'na ia ti'a atu i mua i te mau tamataraa e vai nei i te mau vai atoa ».¹

Teie te tahi mau huru raveraa ia tape'a mai i roto i to tatou feruriraa a rave ai outou i te tuhaa pureraa pô utuafare i te hepetoma :

E tano te reira no'u. « Na te taato'a-raa te pureraa pô utuafare », ua parau o Elder L. Tom Perry no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo.² Tatou paatoa—te faaipoipo e aore râ tei otahi, ia te tamarii e aore râ aita—e nehenehe e horo'a i te taima no te faaitoito i te utuafare e ia haapii i te evenelia.

E ti'a ia'u ia ite mai te taima. Ua horo'a mai te Ekalesia i te hi'oraa ma te tape'a mai i te pô monire aita e ohiparaa ta te Ekalesia E nehenehe outou e faaite i te Fatu e i to outou utuafare e ua ineine outou no te horo'a i te taima no te tahi mea faufaa rahi roa.

E nehenehe au e ite mai eaha te ohipa na to'u utuafare. Mai te peu mea atea haere to outou utuafare, a tamata i te hoê « pureraa pô utuafare i ni'a i te reni » no te paraparau e te mau melo o te utuafare na ni'a i te itenati e aore te niuniu paraparau. Te rave ra anei te hoê taata i te ohipa maoro te pô? A haamau i te hoê « pureraa pô utuafare i roro i te vahi tape'araa pereoo » i

piha'ihō te vahi raveraa ohipa i te taima faafaearaa. Ua haamau te hoê metua tane tei taa i to'na hoa i te hoê « pureraa pô utuafare ta rata » i te mau monire atoa, e papa'i oia i ta'na mau tamarii e faaearaa i te atea.³ A vaiho i te mau taffiraa ia riro ei hoê tauraa no te hoê imiraa rahi.

E nehenehe ta'u e haamata i teie hepetoma. E nehenehe te pureraa pô utuafare e faanahohia ia au i te mau hinaaro e te huru o to outou fare. Teie te tahi mau mana'o rarahi :

- Haamata e faaoti no roto i te pure.
- Faaohipa i te pehe, oia'toa te mau himene e te mau himene a te Paraimere.
- Haapii na roto mai i te mau papa'iraa mo'a e te mau peropheta no teie tau.
- Tuu atoa te mau faaoaoaraa rau no te pae tino, te mau opuaraa tavini, e te mau faaoaoaraa faatumuhia i ni'a te evanelia i tera hepetoma e tera hepetoma.
- A arearea ! A hauti i te hoê hautiraa e aore râ a faatupu i te amuamuraa
- Ia amui mai. Mai te peu e aita outou e nehenehe e rave i te monire, a imi i te hoê mahana e atu e ti'a ai.

E hinaaro vau te mau haamaitairaa. Ua fafau mai te mau peropheta e mai te peu e amui mai tatou i roto i te pureraa pô utuafare, te hopearaa o

te mau haamaitairaa rarahi : E maraa mai te here e te haapa’o i te fare. E tupu rahi te faaroo i roto i te aau o te feia apî. « E roaa i te mau utuafare te mana no te aro i te mau umeraa e te mau faahe-maraa a te enemi » e haati ra ia ratou.⁴

Noa’tu e aita to outou pureraa pô utuafare i riro ei mau iteraa maitai a’e i te mau taime atoa, e faaitoitohia e e haamaitaihia to outou utuafare na roto i ta outou mau tautooraa. « Ua riro te pô utuafare tata’itahi mai te hoê potaa peni i ni’a i te hoho’a o to tatou varua », ua haapii mai o Elder David A. Bednar no te Püpü no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo. « Aita hoê o te reia mau ohipa i riro ei ohipa nehenehe

roa e te haamana’o-maoro-hia. Tera râ... ia amuihia e horo’a mai i te hoê hoho’a nehenehe roa, oia atoa to tatou vai aueue-ore-noa-raa i te mau mea ha’iha’i, e arata’i te reira ia taou i ni’a i te mau mea pae varua faufaa rahi ».⁵ ■

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « Te parau mau tau ore no te tauraa i te mau tau » *Liahona*, Me 2005, 19.
2. L. Tom Perry, “Therefore I Was Taught,” *Ensign*, Me 1994, 38.
3. « Family Home Evening: Any Size, Any Situation », *Ensign*, Titema 2001, 42.
4. Peresideniraa Matamua, i roto James R. Clark, haaputuraa, *Mau parau poro’i a te Peresideniraa Matamua a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo’a i te Mau Mahana Hopea Nei*, 6 vols. (1965–75), 4:339.
5. David A. Bednar, « Faaitoito ia ratou ia haapa’o maitai i roto i te utuafare », *Liahona*, Novema 2009, 19–20.

HORO’A I TE TI’ARAA MATAMUA

« Te a’o nei matou i te mau metua e i te mau tamarii ia horo’a i te ti’araa matamua i te pure utuafare, te pureraa pô utuafare, te tuatapaparaa e te haapiiraa i te evanelia, e te mau faaoaoaraa utuafare maitai. Noa’tu te faufaa e te maitai o te tahi atu mau mea e aore râ, o te tahi mau faaoaoaraa, eiaha e vaiiho i te reira ia ruri ê i te mau ohipa hanahana i faataahia o ta te mau metua e te mau utuafare ana’e e nehenehe e rave ».

Rata na te Peresideniraa Matamua, 11 no feppure 1999

UA TI'AFAAHOU OIA

Te hoê faaroo aueue ore i te Mesia o te hinaaro faufaa rahi roa na te ao atoa nei i teie mahana.

**Na te peresideni
David O. McKay
(1873–1970)**

Te ivaraa o te peresideni no te Ekalesia

Ua fanauhia o David O. McKay i te 8 no setepa

1873. Ua faatoro'ahia ei aposetolo i te 9 no eperera 1906, i te 32raa o to'na matahiti, e i te 9 no eperera 1951, ua paturuhia oia no te ivaraa o te peresideni o te Ekalesia. Te parau i muri nei o te hoê ia tuhaa no roto mai i te hoê a'oraa ta'na i horo'a i te amuiraa rahi no eperera 1966. No te a'oraa taato'a, a hi'o Conference Report, Eperera 1966, 55–59.

Mai te peu ua riro te hoê semeio ei hoê ohipa faahiahia no reira mai te mau puai itoitō i ni'a a'e i te faito paari o te taata, i muri mai, ua riro te ti'a-faahou-raa o Iesu Mesia ei hoê semeio hau atu i te faahiahia i te mau tau atoa. I roto i teie tururaa heheuhia o te mana hope o te Atua e te tahuti ore o te taata.

TE MESIA ORA

Tai'o te iteraa papû no Iesu Mesia i horo'ahia e te mau aposetolo e te mau peropheta i teie tau i roto i te *Liahona*, Eperera 2000.

Ua riro te ti'a-faahou-raa ei hoê semeio, no reira, i roto noa i te huru e tei ni'a a'e i te ite e te maramarama o te taata. No te feia tei farii ei hoê ohipa, ua riro râ ei hoê faaiteraa o te hoê â huru ture o te oraraa ...

Te haamauraa ei hoê ohipa e ua rave te Mesia i to'na tino e ua fâ mai ei mea hanahana, ua ti'afaahou, e ua pahono ia outou i te uiraa o te mau matahiti : « Ia pohe te taata nei, e ora faahou anei ? » (Ioba 14:14).

Te mau ite o te Ti'a-faahou-raa

A riro ai te ti'a-faahou-raa mau o te Mesia na roto mai i te menema ei hoê ohipa mau na te mau pipi tei matau maitai ia'na o te hoê ia haapapûraa. I roto i to ratou feruriraa, aita roa e feaaraa. Ua riro ratou ei mau ite no te ohipa ; ua ite ratou no te mea ua ite to ratou mata, ua faaroo to ratou tari'a, ua fafa to ratou rima i te tino mau o te Faaora tei ti'afaahou.

Ua parau o Petero, te ti'a no te mau aposetolo, i te taime a amui ai na ahuru ma hoê no te ma'iti i te taata e mono ia Iuda Isakariota e « E teie nei, te mau taata... ia faataahia te hoê o ratou e tia'i, ei ite e tatou atoa hoi i tana tia-faahou-raa i nia nei » (Te Ohipa 1:21–22). ...

I te hoê atu taime, ua parau o Petero i mua i to ratou enemi, o taua â mau taata ra tei haapohe ia Iesu i ni'a i te satauro « E te mau taata o Iseraela nei, e faaroo mai outou i teie nei parau... O taua Iesu nei â ta te Atua i

faatia a'enei i nia, o matou atoa nei hoi te ite » (Te Ohipa 2:22, 32). ...

Te tahi atu mau ite

Te ti'a nei te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea nei e o Petero, e o Paulo, e o Iakobo, e te tahi atu mau aposetolo matamua o tei farii i te ti'a-faahou-raa eiaha noa mai te hoê parau ti'a mau, mai te hoê râ faatupuraa i te misioni hanahana a te Mesia i ni'a i te fenua nei.

Ahuru ma va'u hanere matahiti i muri mai te poheraa o Iesu i ni'a i te satauro, ua faahiti te peropheta Iosepha Semita e ua fâ mai te Fatu tei ti'afaahou ia'na ma te parau e : « Ua ite atura vau e piti taata ; to raua teatea e te hanahana a tia noa'i raua i nia a'e ia'u i roto i te reva ra. Ua parau maira te hoê o raua ia'u, ma te faatoro atu i to'na rima i ni'a i te tahi, e ma te faahiti i to'u i'oa, i te na-ô-raa mai e—*O Ta'u Tamaiti Here Teie. A Faaroo Ia'na !* » (Iosepha Semita—Aamu 1:17) ...

Ahani o te iteraa papû ana'e o Iosepha Semita, mai te reira atoa, a faahiti ai te Mesia no To'na iteraa papû a parau ai Oia No'na iho, e mea faufaa ore ia ; teie râ e faaiteraa papû ta Iesu na te Atua e na te mau aposetolo. E te vaira to Iosepha Semita te tahi atu mau ite [tei] haapapû [i to'na] iteraa papû, te parau mau no te ohipa i itehia na roto i te fâraa mai ia ratou te melahi o Moroni. ...

Te poro [atoa] nei te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i te orama hanahana o te peropheta Iosepha Semita :

Mesia te Tamaiti a te Atua, te Faa-ora o te ao nei ! Aita te pīpī mau i papū no te farii noa Ia'na mai te hoê faaiteraa rahi, te hoê orometua ti'a, e aore râ mai te hoê noa taata hara ore. Te taata no Galilea eiaha—i te pae faahoho'a, i te *pae mau* râ—te Tamaiti a te Atua ora. ...

Ua fanau-faahou-mau-hia

Aita te hoê taata e nehenehe e opua noa ia faaohipa i roto i to'na oraraa i te mau mahana atoa i te mau haapiiraa a Iesu no Nazareta ma te ore e ite i te hoê tauraa o te taato'araa o to'na huru taata. Te parau « fanau-faahou-hia » e auraa hohonu roa to te reira i tei mana'ohia e te mau taata ». ... Oaoa o te taata o tei farii mau i te aau te faateiteiraa, te mana no roto mai i teie haafatataraa i te Faaora, teie auraa fetii e te Mesia ora. Ua mauruuru roa vau e ua ite au e taua Mesia ra o to'u ia Faaora. ...

Te parau poro'i o te ti'a-faahou-raa... o tei hau atu i te papū, tei hau i te hanahana tei ore i horo'ahia i te taata nei, ia rave ana'e te pohe i te hoê o to tatou fetii, e tamarūhia to tatou aau pe'ape'a i te tia'iraa e te haapa-pūraa hanahana i faahitihia i roto i te mau parau : « *Aore oia i ô nei, ua tia faahou a'enei ia !* » [hi'o Mataio 28:6 ; Mareko 16:6].

Ma to'u varua atoa, ua ite au e ua vi te pohe ia Iesu Mesia, e no te mea te ora nei to tatou Faaora, na reira'toa tatou. ■

Ua tauihia te mau parau papa'i, ua faati'a-papū-hia te mau papa'i rahi e te mau faatomaraa.

« E i teie nei, i muri mai i te mau parau faaite e rave rahi o tei horo'ahia no'na ra, o teie ho'i te parau faaiteraa hopea roa ra, o ta maua e faaite atu nei no'na ra ; Oia ho'i te ora nei oia ! » (PH&PF 76:22). ...

I roto i te maramarama o teie mau iteraa papū aita e ti'a ia faaore e tei horo'ahia mai e te mau aposetolo i mutaa ihora—te mau iteraa papū no te tahi tau matahiti i muri mai i te ohipa iho i tupu—i roto i te maramarama o taua heheuraa faahiahia ra i roto i te reira tau o te oraraa o te Mesia, e aura e mea fifi no te ite maitai e nahea te mau taata e nehenehe e huri Ia'na i te hiti e ia feaa no te tahuti ore o te taata nei.

Eaha ta tatou e hinaaro i teie mahana

Te hoê faaroo aueue ore i te Mesia o te hinaaro faufaa rahi roa na te ao atoa nei i teie mahana. Ua hau atu i te hoê putapuraa ohie. O te hoê mana o te faarave i te ohipa, e e ti'a ia tupu i roto i te oraraa o te taata tei hau atu i te mau puai atoa no te itoito. ...

Ahani noa te mau taata « i rave i To'na hinaaro » i te imiraa ma te pe'ape'a i te menema pouri e te to'eto'e, ia farii i to ratou mata i te ra'i e ia ite e ua ti'afaahou te Mesia ! ...

Te parau nei te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea i to te ao atoa nei e o te

TE PUAI PAE VARUA O TE MAU

«Te ani nei matou i te mau vahine o te Ekalesia ia ti'a amui no te parau ti'a. ... Te ite nei au te reira mai te hoê tia'iraa anaana i roto i [te] ao —te peresideni Gordon B. Hinckley (1910–2008)

VAHINE

Ua ite anei tatou i te mana o to tatou puai pae varua?

Na Starla Averkamp Butler

Mea rahi te mau vahine faahiahia, te haehaa i roto i te Ekalesia e horo'a nei i te taviniraa ma te ore i ite i te faaûruraa rarahi ta to ratou oraraa—mai te hi'oraa o te taviniraa pae tino, oia'toa mai te faufaa ai'a no te puai pae varua. Hoê o teie vahine o to'u mama ruau, o Cherie Petersen. Ua tavini maitai oia i roto i te mau piiraa marû i te taato'araa o to'na oraraa. Ia ui outou ia'na, e parau mai oia e aita ta'na e rave rahi taleni no te horo'a i te ao nei. No reira, a haamata ai au i te haapii mai no ni'a i to'na oraraa, ua ite mai au e ua faaûru rahi to'na puai pae varua i to'u oraraa.

Ua faaea na metua o Cherie i te haere i te pureraa e ua taa i te vai apî noa ra o Cherie, e ua paari Cheri i piha'ihio i te hoê metua vahine, o Florence, e rave tamau noa i te ohipa. Ua riro atoa o Florence mai te hoê tamarii taua-ore-hia, ua paari oia i roto i te hoê fare haapiiraa a ora ai to'na mama, o Georgia, i te hoê oraraa no teie nei ao. Atira noa'tu te mau tamataraa i roto i to'na aupururaa, ua vai haapa'o noa o Cherie i roto i te evanelia, e haere tamau noa oia i te pureraa e to'na mama ruau te utuafare Elizabeth e aore râ te mau hoa. Ua ite oia i roto i to ratou utuafare te mea ta'na i hinaaro no to'na iho utuafare. Aita roa oia i ite eaha mau te hoê utuafare, ua ite râ oia eaha te mea eiaha oia ia riro mai, e e hiaai rahi to'na ia farii i te hoê utuafare taa ê.

Ua parau te hoa faaipopo o Cherie—to'u papa ruau Dell—i te hoê taima ia'u e, « no te farii i te hoê iteraa papû, ia hinaaro oe i te reira. Ua hinaaro noa na o Cherie i te hoê iteraa papû ». Atira noa'tu ua î to raua mau matahiti matamua o te faaipopora i te mau aroraa, ua faaoti raua ia vai puai noa mai te hoê utuafare. E mea paruparu rii raua i te matahiti matamua o to raua faaipopora no te mau hora ohipa a Dell, na te hoê piiraa ia tavini i roto i te paraimere i faaitoito ia Cherie ia haere i te pureraa, e aita i maoro roa ua haere mai o Dell na muri ia'na i te pureraa ei tauturu no te pûpû a te mau diakono. Mai taua mahana ra, e mea itoito raua e te puai i roto i te Ekalesia. Na te hiaai o Cherie ia tavini e te hinaaro rahi ia atuatu i te hoê utuafare i tauturu i to'u mama i riro ei vahine puai mai ia'na, e ua tauturu te hi'oraa

TE MAU TAMAHINE NA TE ATUA, NA KATHEEN PETERSON, EIAHA E HAMANI I TE HOHOA

o to'u mama ia faataa i to'u oraraa, i teie ihoa taima te haamata nei au i to'u iho utuafare.

Ei mau vahine, e nehenehe tatou e farii i te hoê faaûruraa hohonu pae varua i ni'a i te oraraa o te feia e haati nei ia tatou. No reira, ua haapii mai o Iosepha Semita e to tatou ti'araa « eiaha noa i te tamahanahanaraa i te feia vèvè, i te faaoraraa râ i te mau varua »¹ ua pii Iesu Mesia i te mau vahine o te Ekalesia ia riro ei mau pîpî Na'na e ia puai i te pae varua. E mea faufaa to tatou puai e to tatou faaûruraa pae varua i roto i te haereraa i mua o te ohipa faaoraraa, e mea ti'a ia tatou ia imi i te mau rave'a no te faaitoito i te pae varua i te feia e haati ra ia tatou. A na reira ai tatou, e tamau â te faaûruraa o to tatou faaroo e te parau-ti'a i te haere i mua i ni'a mai i te mea o ta tatou e ore e ite.

Piihia ia riro ei mau pîpî

Ua papa'i o Elder James E. Talmage (1862–1933) no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te Aito rahi roa'e i te ao nei no te vahine e te ti'araa vahine o Iesu te Mesia ia ».² A feruri, ei hi'oraa, i te mea Ta'na i haapii i na e piti o Ta'na mau pîpî vahine i roto i te Faufaa Apî, na tuahine o Maria e o Mareta. Te faataa mai nei te buka *E mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia* e : « Tei roto ia Luka 10 te hoê parau no to Mareta iritiraa i to'na fare ia Iesu. Ua tavini oia i te Fatu ma te haapa'o i To'na mau hinaaro pae tino, e ua parahi o Maria i te pae avae o te Fatu e ua faaroo i Ta'na mau haapiiraa.

« I te hoê tau ua titauhia te mau vahine ia tavini noa i te pae tino, ua haapii te Faaora ia Mareta e ia Maria e nehenehe atoa ta te mau vahine e rave i te ohipa pae varua i roto i Ta'na ohipa. Ua ani Oia ia raua ia riro ei mau pîpî Na'na e ia fana'o i te faaoraraa, « taua mea ti'a ra o te ore roa e rave-ê-hia'tu ia raua ».³

Mai ia Mareta, i te tahi taima e feruri hape tatou e te ti'araa mau o te vahine o te pûpûraa ia i te taviniraa pae tino, mai te horo'araa i te maa, te niraraa, e te tamâraa no vetahi ê. Ua riro teie taviniraa ei hoê tusia faufaa rahi e te herehia ; teie ra, hau atu i To'na hinaaro i te mau tuahine

E maha u'i : Elizabeth (te pae aui) e tape'a i ta'na mootua ia Florence. Annie (i ropu) tei haere mai i Utaha e to'na na metua e o te metua vahine o Elizabeth. Georgia (te pae atau) o te tamahine ia a Elizabeth, teie râ, ua faaruê o Georgia e ta'na tamahine o Florence i te Ekalesia. Na te haapa'o maitai o Elisabeth i tauturu i ta'na hina ia Cherie e te huaai o Cherie ia ho'i mai i te evanelia.

e nehenehe e nira e te tumu maa, e hinaaro te Fatu i te mau vahine puai pae varua e anaana te faaroo, te parau-ti'a e te aroha i roto i to ratou oraraa. Hinaaro Oia e ia hau atu ta tatou e ti'a ia horo'a. Te pii nei Iesu Mesia ia tatou *paato'a* ia faananea to tatou puai pae varua e te aravihi ia farii e ia rave mai te au te heheuraa no te tauturu i te faahaereraa i Ta'na ohipa i mua. Ua parau o Linda K. Burton, perezidene rahi no te Sotaiete Tauturu i te mau tuahine e, « ua tonohia mai outou i te fenua nei i teie tau tuuraa no to outou hiro'a e te mea i faaineinehia outou ia rave ! Noa'tu â ta Satane tamataraa ia faatae i roto ia tatou te feruriraa o vai tatou, to tatou hiro'a mau, oia ho'i, e pîpî tatou na Iesu Mesia ! »⁴

Ua ite te Fatu ia tatou e to tatou huru oraraa, e e ohipa Ta'na na

tatou tata'itahi no te rave i ni'a i teie fenua. Aita e tuahine tei ite rii noa e aore râ e mea ha'ihai roa te mau taleni ia riro ei hoê puai pae varua no te maitai e ia afa'i mai ia vetahi ê i te Mesia ra. Na roto i teie faito hanahana, e hopoi'a na tatou ia riro ei feia faatere pae varua i to tatou fare e te vahi faaearaa. Ua faahiti o Elder M. Russell Ballard no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo e : « Te mau tuahine atoa i roto i teie Ekalesia tei rave i te mau fafauaraa e te Fatu, e faaueraa hanahana ia ta ratou no te tauturu i te faaora i te mau varua, no te arata'i i te mau vahine o te ao nei, no te haapuai i te mau utuafare no Ziona, e no te patu i te basileia o te Atua ».⁵

Aita tatou e titauhia ia vai i te mau ti'araa teitei e aore râ ia rave i te mau mea matau-ore-hia no te tauturu i te feia e haati ra ia tatou ia rave i te mau ma'itiraa o te arata'i ia ratou ia haafatata atu ia Iesu Mesia—ta tatou hopoi'a fautaa roa. Na ohipa e piti, te mea rarahi e te mea ha'ihai roa ta tatou e rave i roto i te oraraa o te hoê e aore râ e piti taata, noa'tu i roto i to tatou iho utuafare, e nehenehe e riro mai ei hoê faahuru-ê-raa hohonu.

Te mau vahine roto i te Ohipa o te Faaoraraa

Te haapapû nei te hoê himene herehia e « E tavini tatou mai te mau melahi no te mea e tuahine tatou ».⁶ E mea rahi ta tatou e nehenehe e pûpû atu i roto i te oraraa o te

feia ta tatou i here. Ua faati'a mai o Elder Richard G. Scott no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i te aamu e nahea te puai pae varua o na e piti vahine i te faaūruraa i to'na oraraa :

« I to'u apīraa, e ere to'u metua tane i te melo no te Ekalesia e e melo paruparu to'u metua vahine... Tau ava'e i muri a'e i te va'uraa o to'u matahiti, ua haere mai o mama ruau Whittle e farerei ia matou. Ua haape'ape'a oia e, aita vau e to'u taea'e paari a'e i baptizohia. Aita vau i ite eaha ta'na i parau i to'u na metua no te reira, ua ite rā vau e ua afa'i oia ia maua to'u taea'e i te auā faafaearaa e ua faaite mai i to'na mau mana'o no ni'a i te faufaa rahi ia baptizohia e te haere-tamau-raa i te mau pureraa a te Ekalesia. Aita vau i haamana'o i te mau mea atoa ta'na i parau, ua putapū rā to'u aau i ta'na mau parau, e aita i maoro roa ua baptizohia vau e to'u taea'e ...

« Ua haapii te Faa-ora ia Mareta e ia Maria e e nehenehe te mau vahine ia amui pae varua mai i roto i Ta'na ohipa. Ua ani Oia ia raua ia riro ei mau pīpī Na'na e ia fana'o i te faaoraraa ».

Ua faaohipa tano noa o mama ruau i te itoitoe e te tura no te tauturu i to maua metua tane ia ite i te faufaa rahi ia faahoro oia ia maua i ta maua mau pureraa. Ua tauturu maite oia ia maua ia ite i te hoē hiaairaa no te evanelia i roto i to maua oraraa ».⁷

Te piti o te puna puai pae varua o te vahine faaipoipo ia a Elder Scott, o Jeanene. I te taime a arapae ai raua, ua haamata raua i te aparau no ni'a i te oraraa i mua. Jeanene, tei paari i roto i te hoē utuafare misionare, ua faaite i to'na hinaaro ia faaipoipo i te hoē misionare tahito i roto i te hiero. Elder Scott, tei ore i feruri rahi na mua a'e i ni'a i te taviniraa i te hoē misioni, ua faaūru-rahi-hia. « Ua ho'i au i te fare e aita i nehenehe ia'u ia feruri i te tahi atu ohipa ». Ua ara noa vau i taua aru'i ra. ... I muri a'e i te mau pure e rave rahi, ua rave au i te faaotiraa ia farerei i to'u episekopo e ia haamata

AIU, NA KATHLEEN PETERSON, EIAHA E HAMANI TE HOHOA

i te faaî i ta'u mau parau misioni ». ⁸ Atira, ua horo'a o Jeanene ia'na te arata'iraa e te faa-itoitoraa i hinaarohia e ana, ua parau o Elder Scott e, « Aita roa'e o Jeanene i ani ia'u ia tavini i te hoê misioni *no'na*. No to'na here ia'u i faaite ai oia ia'u i tona mau mana'o papû e ua horo'a mai ia'u i te rave'a ia ma'ti i te e'a no to'u iho oraraa. Ua tavini maua e piti atoa ra i te misioni e i muri iho, ua taatihia maua i roto i te hiero. Na te itoito e te tape'a-mau-raa o Jeanene i to'na faaroo i faatupu i te tauraa i roto i to maua nei oraraa amui. Ahani aita to'na faaroo puai no ni'a i te haapiiraa ia tavini na mua roa i te Fatu, ua papû ia'u e, eita ia maua e ite i te oaoa ta maua i fana'o. Ua riro oia ei hi'oraa faahiahia e te parau-ti'a ! » ⁹

Na te faaûruraa pae varua o teie mau vahine melahi i roto i to'na oraraa i tauturu i te hoê noa taure'are'a—Elder Scott—ia rave i te tahi mau faaotiraa faufaa rahi i roto i to'na oraraa : ia bapetizohia, ia tavini i te hoê misioni, e ia faaipoipo i roto i te hiero.

Te haapapû nei te hoê himene herehia e, « e tavini tatou mai te mau melahi no te mea e tuahine tatou ». E mea rahi ta tatou e horo'a i roto i te oraraa o te feia ta tatou i here.

E nehenehe tatou e tauturu ia vetahi ê ia hinaaro ia rave i te mau ma'itiraa maitai na roto i to tatou hi'oraa, ta tatou mau ohipa, ta tatou mau parau e to tatou iho parau-ti'a. Ua faahiti te tuahine Carole M. Stephens, tauturu matamua i roto i te peresideniraa rahi o te Sotaiete Tauturu e, « e mau tamahine haapa'o fafauaraa tatou i roto i te basileia o te Fatu, e e nehenehe ta tatou e riro ei mau mauhaa i roto i To'na rima. ... E rave tatou i te ohipa no te faaoraraa i te mau mahana atoa na roto i te mau rave'a ha'iha'i e te ohie—tia'i, haapuai e haapii i te tahi e te tahi ». ¹⁰ A ti'aturi ai tatou i ni'a i te Varua e ia titau ia haere i mua i roto i te tautooraa mau e te haehaa no te tauturu i te feia e haati ra ia tatou ia haafatata'tu i te Mesia, e arata'ihia tatou i roto i te mea o ta tatou e nehenehe e rave e e horo'ahia te puai no te rave i te reira e e farii tatou i te oaoa i te afa'iraa i te mau tamarii a te Fatu Ia'na ra.

Riroraa ei hoê faaûruraa pae varua

Te iteraa i ta tatou hopoi'a, ia ui tatou ia tatou iho ei mau pîpî paari, « eaha tatou nei » (Te Ohipa 2:37) ia riro ei hoê faaûruraa pae varua ? I roto i te hoê amuiraa rahi aita i maoro a'e nei, ua ani manihini mai te tuahine Burton i te mau tuahine ia feruri « i te tahi o te mau tapa'o pae varua « titauhia te tauturu » e au i te ohipa no te faaoraraa :

- Titauhia te tauturu : te mau metua ia haapii i ta ratou mau tamarii i roto i te maramarama e te parau mau
- Titauhia te tauturu : te tamahine... te tuahine. ... te metua fetii vahine... te taea'e fetii, te mau metua paari e te mau hoa mau ia tavini ei tino arata'i e no te pûpû atu i te mau rima tauturu i te roaraa o te e'a no te fafauraa
- Titauhia te tauturu : te feia e faaroo nei i te muhu-muhu a te Varua Maitai e i rave mai tei fariihia e te mana'o
- Titauhia te tauturu : te feia e ora nei i te evanelia i te mau mahana atoa ma te rave'a ha'iha'i e te ohie
- Titauhia te tauturu : te feia e ora nei i te evanelia i te mau mahana atoa ma te rave'a ha'iha'i e te ohie
- Titauhia te tauturu : te mau misionare e te mau melo no te haaparare i te « parau maitai »—te evanelia a Iesu Mesia
- Titauhia te tauturu : te mau taata faaora no te ite mai ia ratou tei mo'e i to ratou puromu
- Titauhia te tauturu : te feia haapa'o fafauraa no te ti'a ma te aueue ore i roto i te parau mau e te parau-ti'a
- Titauhia te tauturu : te mau pîpî mau na te Fatu ra o Iesu Mesia ».¹¹

E ere teie mau ohipa i te mea apî, tera râ ia imi ana'e tatou i te mau rave'a no te amui atu i roto i te ohipa faaoraraa, te faananea tatou i to aravihi no te tauturu i te feia e haati ra ia tatou. Ua parau Elder Ballard e, « aore roa e mea i roto i teie nei ao o te nehenehe e atuatu aore râ e tau i te oraraa maori râ te mana o te hoê vahine parau-ti'a »¹² Ia faananea tatou i to tatou puai pae varua na roto i te pure a te taata iho e te tuatapaparaa i te papa'iraa mo'a, te auraro aueue-ore e te haapa'o-maitai-raa i ta tatou mau fafauraa, e riro mai tatou mai teie faaûruraa.

I ni'a mai i te mea o ta tatou e nehenehe e ite

Ua parau o te peresideni Brigham Young (1801–1877) e « E nehenehe anei ta outou e faaite mai i te rahiraa maitai ta te mau metua vahine e te mau tamahine i roto i Iseraela e nehenehe i te faatupu ? Aita, eita e nehenehe.

E e pee atu ia te maitai ta ratou e rave na muri ia ratou e a muri noa'itu ».¹³

Ua faaûru te mau faaotiraa ti'a a to'u mama ruau i to'na u'i utuafare i ni'a mai i te mea ta'na i ore i ite mai te hoê tamahine. No reira, e parare atea i muri te faaûruraa pae varua o te mau vahine i roto i to'u utuafare. Ua upooti'a rahi o Cherie i to'na iho puai pae varua i te hi'oraa i to'na mama ruau (to'u mama ruau paari) o Elizabeth. Ua taeahia te hi'oraa faaroo o Elizabeth e piti na u'i hopea paruparu no te tauturu i ta'na hina ia Cherie ia faahuru ê i te e'a o te mau utuafare parari e ia ho'i i te Ekalesia.

A riro ai tatou ei hoê puai pae varua no te feia e haati ra ia tatou, e parare to tatou faaûruraa i ni'a i te mea ta tatou e nehenehe e ite. Ua parau te peresideni Gordon B. Hinckley (1910–2008) e « Te ani nei matou i te mau vahine o te Ekalesia ia ti'a amui no te parau ti'a. E haamata ratou i roto i to ratou iho utuafare. E nehenehe ta ratou e haapii i roto i ta ratou mau piha haapiiraa. E nehenehe ta ratou e parau i roto i to ratou oire ». ...

« Te ite nei au te reira mai te hoê tia'iraa anaana i roto i te hoê ao te haere ti'a ra i te haamouraa ».¹⁴

A rave faaoti ai tatou i teie faauearaa, e haere te ohipa a te Fatu i mua, na mua roa i roto i te ao e haati ra ia tatou e, te mea faufaa roa, i roto i to tatou utuafare e te oraraa o te feia ta tatou i here. ■

Te ora nei te taata papa'i i Utaha, Marite.

TE MAU NOTA

1. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 453.
2. James E. Talmage, *Iesu te Mesia*, te toruraa o te nene'iraa (1916), 475.
3. *E Mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia : te Aamu e te Ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 3–4.
4. Linda K. Burton, « Titauhia : Te rima e te aau no te haapeepée i te ohipa » *Liahona*, Me 2014, 122–123.
5. M. Russell Ballard, « Women of Righteousness », *Ensign*, Eperera 2002, 70.
6. « E mau Tuahine Tatou no Ziona », *Te mau Himene*, no. 193.
7. Richard G. Scott, « Ua horoa'itu na hoi au i te [hi'oraa] na outou » *Liahona*, Me 2014, 32.
8. Richard G. Scott, « Ua horoa'itu na hoi au i te [hi'oraa] na outou » *Liahona*, Me 2014, 33.
9. Richard G. Scott, « Ua horoa'itu na hoi au i te [hi'oraa] na outou » *Liahona*, Me 2014, 33.
10. Carole M. Stephens, « E tumu rahi to tatou ia oaoa » *Liahona*, Novema 2013, 117.
11. Linda K. Burton, « Titauhia : Te rima e te aau no te haapeepée i te ohipa », 124.
12. M. Russell Ballard, « Te mau metua vahine e te mau tamahine », *Liahona*, Me 2010, 18.
13. *A'oraa na Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe (1954), 216.
14. Gordon B. Hinckley, « Ti'a papû e te aueue ore », *Apooraa Haapiipii-
raa na te Feia Faalere no te ao atoa nei*, 10 no tenuare 2004, 20.

E ere TE PARUPARU I TE HARA

Na Wendy Ulrich

« Ua ti'amâ mau anei au no te tomo i roto i te fare o te Atua ? Nahea pai au mai te peu aita â vau i matai roa ? »

« Ua nehenehe mau anei ta te Atua e faairi i to'u paruparu ei mea puai ? Ua haapae au i te maa e ua pure au e rave rahi mahana ia iritihia mai teie fifi i roto ia'u, aita râ te tahi rii noa tauraa. »

« I roto i te 'aua misioni ua ora tamau vau i te evanelia, rahi atu i te tahi noa'tu taime o to'u oraraa, tera râ ua ite rahi faahou mai au i ta'u mau hapehape i mua i to'u na mata. No te aha pai, ia vai maitai roa ana'e au, e tupu noa mai te mana'o au ore i te tahi taime ? »

A feruri ai tatou i teie mau uiraa, e mea faufaa roa ia maramarama tatou e, e faatea papû atu te *hara* ia tatou i te Atua, are'a te *paruparu*, te mea huru ê ho'i, e nehenehe te reira e arata'i ia tatou Ia'na ra.

Faataa maitai te hara i te paruparu

Te mana'o pinepine nei tatou i te hara e te paruparu mai te tahi pora'o faito eê i ni'a i te ahu o to tatou varua, mai te tahi teimaha eê o te ofatiraa ture. Te parau mai nei râ te mau papa'iraa mo'a e, e mea taa ê roa te hara e te paruparu, e mea taa ê te raau e e mea taa ê te ohipa e nehenehe e matara mai i reira.

Ua mâtau te rahiraa o tatou i te parau no te hara, rahi atu â i ta tatou e fa'i nei, atira noa'tu, e hi'o faahou â tatou i te reira : Ua riro te hara i te ma'itiraa ia haapa'o ore i te mau faueraa a te Atua

e aore râ e orure hau i mua i te Maramarama o te Mesia tei roto ia tatou. Te hara, o te ma'itiraa ia ia ti'aturi ia Satane na ni'a'tu i te Atua, ma te tuu i te au ore i rotopu ia tatou e to tatou Metua. Taa ê roa ia tatou, aita to Iesu Mesia hoê noa a'e hara e ua nehenehe Ta'na e tara ê i ta tatou mau hara. Ia tatarahapa papû tatou—ma te tau roa i to tatou feruriraa,

*E ere te mau oti'a pae tino nei
e te mau aifaito-ore-raa i te hoê
hara e aita te reira e opani
nei ia tatou ia vai mâ e ia vai
ti'amâ no te farii i te Varua.*

E faateatea papû atu te hara ia tatou i te Atua, are'a te paruparu, te mea huru ê ho'i, e nehenehe te reira e arata'i ia tatou la'na ra.

to tatou aau e ta tatou raveraa ; ma te pûpû i te parau tatarahaparaa e aore râ te fa'iraa ti'a, ma te faaho'i atu ia roaa te reira ; e ma te ore e rave faahou i te reira hara ananahi—e nehenehe ta tatou e farii i te Taraehara a Iesu Mesia, e e faaore te Atua i ta tatou mau hara e e mâ faahou â tatou.

E mea faufaa rahi roa ia vai mâ tatou inaha e ore te mea viivii e parahi i piha'i iho i te Atua. Teie râ, ahani tera noa ta tatou fa, ia vai pora'o ore noa mai tera taime ua faaru'e tatou i te aro o te Atua, e mea maitai a'e paha ia ia tarava noa tatou i ni'a i to tatou ro'i pêpe e hope noa'tu to tatou oraraa. Aua'e râ, ua haere mai tatou i ni'a i te fenua nei no te haapii na roto i te ohipa e ia faataa i te maitai e te ino, ia tupu tatou i te rahi i roto i te paari e te aravihi, no te ora ia au i te mau faufaa ta tatou e aupuru nei e ia noaa mai te hiro'a atoa o te huru Atua—e mau maitai ho'i te reira eita e noaa mai i ni'a i te marû o te hoê ara'iri.

E tuhaa rahi ta te paruparu e ha'uti nei i roto i teie opuaraa no te tahuti nei. I te haape'ape'araa Moroni e riro to'na paruparu ia papa'i i te faatupu

TE PARAU FAFAU NO TE TARAEHARA

« Te faaho'i-
faahou-raa i
te mea eita e

roaa ia outou ia faaho'i mai, te faaoraraa i te pēpē eita e roaa ia outou ia faora mai, te tātāraa i te mea ta outou i tuparari e o te ore e roaa ia outou ia tātā mai, o te tumu mau ia no te tarae-hara a te Mesia ...

« Te parau faahou nei au e, taa ē noa'tu te tahi rii noa taata iti te haere atu i te pohe, aita e peu, aita e peu faatītī, aita e orureraa, aita e ofatiraa ture, aita e taivāraa, aita e hara rahi eita te parau fafau no te faaoreraa hara e tapo'i. O te reira te parau fafau no te tarae-hara a te Mesia ».

Peresideni Boyd K. Packer, Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « The Brilliant Morning of Forgiveness », Ensign, Novema 1995, 19–20.

i te faaooraa a te Etene i te mau mea mo'a, ua faahau te Fatu ia'na i teie mau parau :

« E ia tae mai te taata ia'u nei, e faaite atu ai au ia ratou i to ratou paruparu. Te horo'a noa ra vau i te paruparu i te taata, ia tupu to ratou haehaa ; e e au maita'i to'u aroha i te mau taata ato'a i faahaehaa ia ratou iho i mua ia'u ra ; ia faahaehaa hoi ratou ia ratou iho i mua ia'u, e ia faaroo ia'u, ei reira e faaairo vau i te mau mea paruparu ei mea etaeta no ratou » (Etera 12:27 ; hi'o atoa 1 Korinetia 15:42–44 ; 2 Korinetia 12:7–10 ; 2 Nephi 3:21 ; e Iakoba 4:7).

E mea hohonu mau te mau hopearaa o teie irava mātāu maitai e te titau manihini nei te reira ia faataa te hara (te faaitoiohia nei e Sātane) i te paruparu (tei vauvauhia mai i ô nei ei titauraa « tei horo'ahia mai » ia tatou e te Atua).

E ti'a paha e tatara i te paruparu ei oti'a i te pae tino nei no to tatou paari, to tatou mana e to tatou mo'araa tei apee i te ti'araa taata tahuti. Ei taata tahuti, e fanauhia tatou ei aiū paruru ore e te rave'a ore, ma te tahi hapehape e te ohieraa no te tahi mau mea. E ravehia tatou e e faaathia tatou e te tahi atoa taata tahuti, e te vai ra te hapehape i roto i ta ratou mau haapiiraa, mau hi'oraa e mau raveraa ia tatou, e te vai ra e tu'ino roa mai ia tatou. I roto i to tatou paruparu e to tatou huru tahuti, e mauuiui tatou i te ma'i e te po'ia e te rohirohi, i te tino e i te aaui atoa ho'i. E ite mai tatou i te mau mana'o taata mai te riri, te mauuiui e te taiā. Ua ere tatou i te paari, te aravihi, te tape'a maoro e te puai. E e faaruru tatou i te mau faahemaraa e rave rahi e te rau atoa ho'i.

Noa'tu aita Ta'na e hara, ua amui hope mai Iesu Mesia ia tatou i roto i te huru paruparu o te tahuti nei (hi'o 2 Korinetia 13:4). Ua fanauhia Oia ei aiū paruru ore i roto i te hoē tino tahuti e ua ravehia Oia e nau taata tahuti. Titauhia ia haapii Oia ia haere na ni'a i te avae, ia paraparau,

FAATAA MAITAI TE HARA I TE PARUPARU

	Hara	Paruparu
Tatararaa ?	Te hinaaro ia ore e haapa'o i ta te Atua	Te oti'a pae tino nei e te huma taata
Te vahi no reira mai ?	Faaitoitohia e Satane	E tuhaa no to tatou natura tahuti
Hi'oraa ?	Ofati i te mau ture a te Atua ma te ite i te reira, ti'aturi ia Satane na ni'a i te Atua	Te atātaraa ia faaruru i te faahemaraa, te horuhoruraa aau, te rohirohi, te ma'i pae tino e pae manava, te ma'uaraa, te ohieraa no te tahi mau mea, te mauui, te pohe.
Ua na reira atoa anei lesu ?	Aita	E
E aha pai ia ta tatou pahonora ?	Te tatarahaparaa	Te haehaa, te faaroo i roto i te Mesia e te tautooraa no te upooti'a mai.
Te pahonora a te Atua ?	Faaoreraa hara	Te aroha—te hoê mana faati'a
E faatae atu i ?	Te tamâraa mai ta ta tatou hara	Te roaaraa te huru mo'a, te puai

ia rave i te ohipa e ia faahoa ia vetahi ê. Ua po'ia Oia e ua rohirohi, ua ite i te mau mana'o taata e e nehenehe atoa Oia ia ma'ihia, ia mamae ia tahe i te toto e ia pohe. « I ati atoa ho'i oia i te mau mea'toa mai ia tatou atoa nei, aita roa râ e hara », e ua faaaauraro Ia'na iho i te tahuti nei ia ti'a Ia'na « ia aroha mai ia tatou i to tatou mau paruparu nei » e ite i te rave'a e faaora'i ia tatou i to *tatou* « paruparuraa ra » (Hebera 4:15 ; hi'o atoa Alama 7:11–12).

Eita ho'i e roaa ia tatou ia tatarahapa i te riro-paruparu-raa—e eita atoa ho'i e roaa i te paruparu iho e haaviivii ia tatou. Eita tatou e tupu atu i te pae varua maori râ e *pato'i* tatou i te hara, e na reira atoa, eita tatou e tupu i te pae varua maori râ e *farii* tatou i to tatou faito paruparu taata, ma te pahono i te reira ma te haehaa e te faaroo e ma te haapii na roto i to tatou paruparu ia ti'aturi i te Atua. I te pe'ape'araa Moroni i to'na paruparu ia papa'i, aita te Atua i parau ia'na ia tatarahapa. Aita, ua haapii râ te Fatu ia'na ia vai haehaa e ia vai te faaroo i te Mesia. A vai marû noa ai tatou ma te haapa'o maitai, e tuu mai te Atua i te aroha—eiaha te faaoreraa hara—ei raau no to tatou paruparu. Te faataa nei te Bible Dictionary i teie aroha ei mana faati'a no ô mai i te Atua no te rave i te mea eita e roaa ia tatou ahiri o tatou noa iho (hi'o Bible Dictionary, « Grace »)—te raau mau o te ra'i o te nehenehe e faaairo « i te mau mea paruparu ei mea etaeta ».

Faa'ohipa i te haehaa e te faaroo

Mai to tatou mai â haamataraa i roto i te Ekalesia, ua haapiihia mai ia tatou te mau tuhaa faufaa rahi o te tatarahapa, teie râ, e aha mau to tatou huru poihereraa i te haehaa e te faaroo ? A feruri te mau mea i muri nei :

- **Feruri maite e pure.** No to tatou paruparu, eita paha ia tatou e ite mai e, te faaruru ra tatou i te *hara* (o te titau nei i te hoê tauraa oiio e te hohonu o te feruriraa, te aau e te raveraa) e aore râ te *paruparu* (o te titau nei i te haehaa, te tautooraa tamau, te haapiiraa e te haamaitairaa ia'na iho). Te huru tatou e hi'o ai i teie na mea toopiti, tei te huru ia to tatou atuaturaa-hia e te paari o te feuriraa. E nehenehe atoa ia itehia i na mea toopiti, te hara e te paruparu i roto i te hoê noa raveraa. Ia parauhia e, e paruparu mau tera e tera hara, te faatumu ra ia tatou i ni'a i te mana'o eiaha râ te tatarahaparaa. Ia parauhia e, e hara tera e tera paruparu, e roaa mai paha te haamâ, te faahaparaa, te faaturumaraa e te faaru'eraa i te mau parau fafau a te Atua. Na te feruri-maite-raa e te pure e tauturu ia tatou ia faa'ite mai i te taa-ê-raa.
- **Tapura i te mea faufaa roa a'e.** No to tatou paruparu, eita e roaa ia tatou ia rave i te mau tauraa atoa i te hoê noa taime. A aro noa ai tatou i to tatou paruparu taata ma te haehaa e te haapa'o maitai, te tahi tuhaa i te taime hoê, e nehenehe ta tatou e faaiti tamau noa i te ma'uaraa, e faaairo i te mau faanahora maitai ei peu no tatou, e haamaitai atu â i te ea o to tatou tino e manava na reira atoa to tatou tape'a maoro, e e haapuai i to tatou ti'aturiraa i te Fatu. E ti'a i te Atua ia tauturu mai no te ite mai i te vahi e haamata ai.
- **Faanaho.** No to tatou paruparu, e titau te haapuairaa ia tatou iho hau atu i te hoê noa hiaai e na reira atoa te haavi-noa-raa ia tatou iho. Titau-atou-hia ia faanaho, ia haapii mai roto mai i te mau ohipa hape, faanahonaho i te rave'a manuia a'e, faaafaro i ta tatou faanahora e tamata faahou â. Titauhia te tauturu

mai roto mai i te mau papa'iraa mo'a, te mau buka maitai e te tahi atoa mau taata. E haamata na'ina'i tatou, e oaoa atu ai i te maitai e noaa mai e faanuu atu â i roto i te papû ore (noa'tu te mana'ona'oraa e faariro te reira ia tatou ei mea paruru ore e te paruparu). Titauhia te tahi mau turu no te tauturu ia tatou ia rave i te mau ma'itiraa maitai, noa'tu to tatou rohirohi e te paruparu o te mana'o, e na reira atoa te tahi mau faanahoraa no te ho'i mai i ni'a i te e'a, ia hee noa'tu tatou.

- **Faa'ohipa i te faaoromai.** No to tatou paruparu, e maoro rii paha te tauraa ia tae mai. Aita tatou e haapae noa nei i to tatou paruparu mai ta tatou e haapae ra i te hara. E rave te pipi haehaa i te mea e titauhia ma te hinaaro mau, e e haapii ratou i te 'oteo-faahou-
raa, e tamata noa ratou e eita ratou e faaru'e. Na te haehaa e tauturu mai ia tatou ia faatupu i te faaoro-
mai ia tatou iho e i te tahi atu mau taata paruparu. E faa'iteraa te faaoromairaa no to tatou faaroo i te Fatu, to tatou mauruuru i To'na ti'aturiraa ia tatou e no to tatou ti'aturiraa i Ta'na mau parau fafau.

Noa'tu e tatarahapa mau tatou i ta tatou mau hara, noa'tu e tae mai te faaoreraa hara e e ti'amâ faahou â tatou, ua paruparu noa â tatou. Tei raro noa â tatou i te ma'i, te horuhoruraa te aau, te ma'uaraa, te ohieraa no te tahi mau mea, te rohirohi e te faahemaraa. *E ere râ te mau oti'a pae tino nei e te mau aifaito-ore-raa i te hoê hara e aita te reira e opani nei ia tatou ia vai mâ e ia vai ti'amâ no te farii i te Varua.*

Mai te paruparu haere atu i te puai

A hinaaro noa ai Satane i te faa'ohipa i to tatou paruparu no te ume ia tatou i te hara, e ti'a i te Atua ia faa'ohipa i te paruparu taata no te haapii e haapuui

**TE FAATAARAA TE MANA’O TATARAHAPA PATU (TE OTO IA AU I TE ATUA)
E TE HAEHAA, I TE HAMANIRAA TAUTURU ORE O TE HAAMÂ**

Te mana’o tatarahapa patu— te oto ia au i te Atua no te hara	Te faaroo e te haehaa— te marû huru Mesia i roto i te paruparu	Te haamâ tu’ino— te hamaniraa tauturu ore
<p align="center">Teie te huru, e :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tae mai te faahaparaa aau no te ofatiraa i ta tatou ture morare. • Tatarahapa ma te tau i te mana’o, te aau e te raveraa. • Vai matara noa tatou, e fa’i i ta tatou mau hape, e faaafaro i te mau mea. • Tupu i te rahi e e haapii mai. • Hi’o ia tatou iho ei mea maitai i roto ia tatou, ei mea hoona. • Hiaai ia faatano i ta tatou raveraa i ni’a i te reni o ta tatou iho hi’oraa ia tatou i te maitai. • Ti’aturi hope i roto i te mana o te Taraehara a te Mesia. 	<p align="center">Teie te huru, e :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faatupu i te mana’o faahau e te farii ia’na iho, te mea au e te mea au ore. • Faanuu atu â i roto i te papû ore no te tupu i te rahi e no te horo’a’tu. • Amo i te hopoi’a no te mau mea hapehape, e hiaai ia haamaitai atu â. • Haapii mai roto mai i te mau hape e tamata faahou â. • Faatupu i te tahi hi’oraa ho’ata no te reira e e oaoa i te oraraa e ia vetahi ê. • Hi’o i to tatou paruparu ei mea e faatu’ati ia tatou i te tahi mau pu’eraa. • Faaoromai i te mau paruparu e te mau hapehape o te tahi atu taata. • Faarahi i te ti’aturiraa i te here e te tauturu o te Atua. 	<p align="center">Teie te huru, e :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tae mai te mana’o au ore ia tatou iho, te faaturumaraa. • Tamata i te huna i to tatou mau paruparu i mua i te taata. • Taiâ ia ti’a i mua i te taata. • Faahapa ia vetahi ê no te mau fifi i tupu. • Ape i te faanuu atu â i roto i te papû ore, hi’o i te manuia-ore-raa ei mea faahaamâ. • Tata’u e faaau ia tatou i te tahi atu mau pu’eraa. • Mana’o paruru ia’na iho e onoono noa, tauitau haere. • Parau au ore noa i te taata e rave faa’eta’eta roa i te mau mea. • Haape’ape’a noa i ta tatou mau manuia-ore-raa e to tatou ti’araa teitei. • Taiâ ia haapae e ia faufau mai te Atua ia tatou.

e haamaitai ia tatou. Teie râ, eiaha roa’tu mai ta tatou e tia’i nei e e ti’aturi nei, eita ho’i te Atua e « faairi [noa] i te mau mea paruparu ei mea etaeta » ma te faaore i to tatou paruparu. I te pure-rahi-raa te aposetolo Paulo i te Atua ia tatarahia te hoê « tara i roto i ta’u tino » ta Satane i faa’ohipa no te haavi ia’na, ua pahono te Atua ia Paulo, « To’u ia [aroha] atire ia ta oe : ei te paruparu e taa maita roa’i to’u puai » (2 Korinetia 12:7, 9).

E rave rahi rave’a a te Fatu no te faarito i te « mau mea paruparu ei mea etaeta ». A ti’a noa ai Ia’na ia faaore roa i te paruparu na roto i tera rapaauraa rahi ta tatou e tia’i ra, i roto râ i to’u iho oraraa, e ohipa varavara te reira i te tupuraa. Ei hi’oraa, aita vau i ite i te faa’iteraa no te faa-oreraahia na te Atua te paruparu o Moroni ia papa’i i muri mai i tera irava mâtau maitai o te Etera 12. E ti’a atoa i te Atua ia faairi i te paruparu ei puai na roto i te tautururaa ia tatou ia ohipa i ni’a i to tatou mau paruparu, ia roaa mai te tahi hi’oraa ho’ata tanotano i te reira e aore râ te tahi atu huru hi’oraa, a haamaitai tamau noa ai te reira i roto i te tau. Oia atoa nei, pinepine roa te puai i te tu’ati i te tahi paruparu (mai te puai no te faaoromai-noa-raa e te paruparu no te mana’o onoono), e e ti’a ia tatou ia haa-faufaa i te puai e ia tamarû i te paruparu e tu’ati nei.

Te vai faahou râ te tahi rave’a, e rave’a mana rahi

faahou atu e haapuai ai te Atua i te paruparu no tatou. Ua parau te Fatu ia Moroni i roto i te Etera 12:37, « E no te mea ua itea ia oe to oe paruparu, e riro oe ei mea puai, e e parahi ho’i oe i te vahi ta’u i faanehenehe i ô te mau fare o ta’u Metua ra ».

I ô nei, aita te Atua e pûpû ra ia Moroni ia tau i to’na paruparu, ia tau i râ ia’na. Na roto i te araraa i te tamata-raa o te paruparu taata, e ti’a ia Moroni—e ia tatou atoa ho’i—ia haapii mai i te aroha, te aroha taata, te marû, te faaoromai, te itoito, te faaoromai-noa-raa, te paari, te tape’a maoro, te faaoreraa hapa, te ‘oteo-faahou-raa, te aau mehara, te maramarama hamaniraa e te vai atura te viretu o te faairi rahi atu â ia tatou mai to tatou Metua i te Ao ra te huru. Teie te hiro’a mau ta tatou i haere mai i te fenua nei no te faa’oi, te hiro’a o te huru Mesia o te faaineine ia tatou no te mau fare i te ra’i.

Aita e vahi ê atu i reira te here o te Atua, To’na paari e mana faaora e papû maitai a’e maori râ, i roto i To’na aravihi ia faairi i ta tatou tafifiraa i te paruparu taata ei viretu faufaa hope na te Atua e ei puai o te faairi ia tatou mai Ia’na ra te huru. ■

Te ora nei te taata papa’i i Utaha, Marite.

Na Elder
W. Christopher
Waddell.

No te Hitu Ahuru

TE • • paieti MAU

Te taviniraa pipiri-ore—haamo'e ia'na iho, pahono i te hinaaro o vetahi ê, e te haamauraa i to tatou oraraa i roto i ta ratou taviniraa—ua riro noa ei hoê huru no te mau pîpî a Iesu Mesia.

I roto i te pene 11 no Mataio, ua haapii te Faaora ia tatou i te hoê haapiiraa faufaa roa na roto i te mea ta'na i ore i pahono i te hoê uiraa a te mau pîpî a Ioane Bapetizo « E ite a'era Ioane i roto i te tapearaa ra i te mau ravea a te Mesia ra ua tono maira oia i e toopiti pue pîpî a'na ra, « o te ui mai ia'na e, O oe anei te tae mai, e e tia i atu anei tatou i te tahi ê ?

« Ua parau atura Iesu ia raua, na ô atura, a haere, a faaite atu ia Ioane i ta orua e faaroo nei e ta orua e hi'o nei :

« Ua faaorahia te matapo, ua haere te pirioi, ua faaroo te turi, ua tamâhia te lepera, ua faatiahia tei pohe, e ua parauhia te parau oaoa i te taata rii » (Mataio 11:2–5).

Maori i te horo'araa i te hoê faataaraa haapiiraa tumu poto e o vai mau Oia, oia ho'i, « o Oia o te tae mai » ua pahono te Faaora na roto i te mea o Ta'na i rave—To'na hi'oraa no te taviniraa.

I roto i ta'na a'oraa i te amuiraa rahi no atopa 2014, ua faahaamana'o mai o Elder Richard G. Scott no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo ia tatou : « E tavini maitai atu a tatou i to tatou Metua i te Ao ra na roto i te faaûruraa parau-ti'a ia vetahi ê e te taviniraa ia ratou. Te hi'oraa rahi roa'e tei ora i te fenua nei, o to tatou ia Faaora, o Iesu Mesia ».¹

Te taviniraa pipiri-ore—haamo'e ia'na iho, pahono i te hinaaro o vetahi ê, e te haamauraa i to tatou oraraa i roto i ta ratou taviniraa—ua riro noa ei hoê huru no te mau pîpî a Iesu Mesia. Mai ta te Arii Beniamina i haapii ua hau atu i te 100 matahiti na mua'e te fanauraa o te Faaora,

« a tavini ai outou i te taata nei, te tavini ia outou i to outou Atua ra ». (Mosia 2:17).

Ua faahaamana'o mai o Iakobo ia tatou e te huru mau o « te paieti mau » e itehia i roto i ta tatou taviniraa ia vetahi ê mai ta tatou e « hamani maita i te otare e te mau vahine ivi i to ratou ra ati » (Iakobo 1:27). « Te paieti mau » ua hau atu i te hoê faahitiraa no te haapa'oraa, o te hoê faaiteraa no te haapa'oraa

Here i to outou hoa ratere

I te afaraa o te ava'e tiurai no te matahiti 1984, tau hepetoma i muri mai i te faaipoiporaahia maua ta'u vahine, o Carol, i roto i te hiero no Los Angeles California, tei ni'a maua i te puromu no Utaha, i reira vau e haamata ai i te ohipa e e faaoti ai o Carol i ta'na haapiiraa. Te tere ra maua na roto e piti pereoo. I roto i na pereoo e piti, te tari ra maua i te mau mea atoa ta maua e vaira.

I te afaraa o te puromu e tapae ai maua, ua tapiri mai o Carol i to'u pereoo e ua haamata i te tarape mai ia'u. Aita â te mau niuniu afa'ifa'i, te mau ni'uni'u rave'a apî (smartphone), te mau papa'i haponu (sms) e te Twitter i tau mau mahana ra. Te iteraa i te huru o to'na hoho'a mata na roto i te maramarama o to'na pereoo, e nehe-nehe au e ite e ere oia i te mea maitai. Ua faaite mai oia e e nehenehe ta'na e tamau â i te faahoro, ua pe'ape'a râ vau no to'u hoa faaipoipo apî.

A haafatata ai maua i te oire iti no Beaver, Utaha, ua tapiri faahou mai oia, e ua nehenehe au e ite e mea ti'a ia'na

ia tapea. Ua ma'ihia oia e aita e nehenehe e tere faahou. E piti to maua pereoo tei i te mau ahu e te mau tao'a horo'a o te faaipoiporaa, te mea pe'ape'a râ e mea iti roa ta maua moni. Aita ta maua moni e rava'i no te hoê piha hotera. Aita vau i ite eaha te rave.

Aita maua i haere a'e na i Beaver, e ma te ite ore mau eaha ta'u e imi ra, ua tere rii maua tau minuti rii e tae roa ua ite atu vau i te hoê aua faafaearaa. Ua tere maua i te vahi tape'araa pereoo e i raro a'e i te hoê tumu raau marumaru, ua vavau vau i te hoê ahu taoto ia nehenehe ia Carol ia tamaru.

Tau minuti i muri mai, ua tere mai hoê pereoo i roto i te vahi tape'araa aita i rahi te pereoo e ua faaea i piha'ihio i to maua na pereoo. Hoê vahine, mai te faito matahiti o to mau metua vahine tei haere mai i rapae i to'na pereoo e ua ani mai e te vaira anei te hoê fifi e e nehenehe anei ta'na e tauturu. Ua faaite mai oia e ua ite mai oia ia maua a faahoro noa ai oia e ua mana'o oia e e ti'a ia'na ia tape'a. A faataa ai maua i to maua huru, ua ani manihini oioi mai oia ia maua ia haere i to'na fare, i reira maua e tamaru ai ia maua aita e faataaraa te taime.

Aita i maoro roa, tei ni'a maua i te hoê ro'i au maitai i roto i te hoê piha hau marû i raro i to'na fare. A haamata ai maua i te faanaho, ua parau mai teie tuahine faahiahia e te vaira ta'na te tahi mau ohipa rii e e vaiho mai oia ia maua ana'e no te tahi tau hora noa. Ua parau mai oia ia maua e mai te peu e poi'a maua, e hi'o te mea e vaira i roto i te fare tuutu, e mai te mea e haere maua na mua oia e ho'i mai ai, a tapiri i te opani.

I muri iho te taotootoraa tano, ua huru maitai mai o Carol, e ua tamau â maua i to maua tere ma te ore e harere i roto i te fare tuutu. A faaru'e ai maua, aita â te vahine maitai i ho'i mai i te fare Ma te pe'ape'a, aita maua i papa'i te vahi faaearaa, e aita maua i haamauruuru maitai i to maua taata hamani maitai no Samaria, o tei tape'a i ni'a i te roaraa o te puromu e ua iriti i to'na fare no te mau taata êê i roto i te fifi.

A haamana'o ai au i teie iteraa, te mau parau a te piresideni Thomas S. Monson o te faaite mai i te titauraa a te Faaora « e haere oe, e na reira atoa » (hi'o Luka 10:37) mai te rahiraa o te taata, e tae mai te mana'o : « Eita tatou e nehenehe e here mau i te Atua mai te mea e, aita tatou e here i to tatou mau hoa ratere i roto i teie tere i te tahuti nei ». ²

I te mau vahi atoa i reira tatou e farerei ai i te « mau hoa ratere »—i ni'a i te puromu e aore râ i roto i to outou fare, i te vahi hautiraa e aore râ i roto i ta outou fare haapiiraa, i te vahi raveraa ohipa e aore râ i te fare pureraa—ia imi tatou,

ia ite e ia rave, e riro rahi mai tatou mai te Faaora te huru, te haamaitairaa e te taviniraa i ni'a i te roaraa o te puromu.

Imi

Ua haapii Elder Neal A. Maxwell (1926–2004) no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo :

« E ere tatou mai to tatou Faaora, eita e ti'a ia tatou e tara i te mau hara a te mau taata atoa ! Teie te tahi, eita e ti'a ia tatou ia faaoroma'i i te mau ma'i atoa o te tahuti nei, te mau paruparu e te mau mauui (hi'o Alama 7:11–12).

No reira, i to tatou faito ha'ihia'i, mai ta Iesu i ani manihini mai, e nehenehe ta tatou e faaitoito no te riro mai 'mai [Ia'na ra]' (3 Nephi 27:27). ³

A imi tatou ia riro mai Ia'na ra te huru, ma te hinaaro mau ia haamaitai i to « tatou hoa ratere », e horo'ahia ia tatou te rave'a ia haamo'e ia tatou iho e ia faateitei ia vetahi ê. E mea pinepine e nehenehe i teie mau rave'a i te riro e mea taupupu, a tamata ana'e i to tatou hinaaro ia riro mai te Orometua, tei tavini rahi i te taato'araa, Ta'na Taraehara faito ore, tei riro ei mea faufaa. « Area râ, » ua parau Oia, « ei hanahana to te Metua, e ua inu vau e ua faaoti hoi i ta'u mau faaineineraa i te tamarii a te taata nei » (PH&PF 19:19).

Imiraa ma te hinaaro mau ia riro hau atu mai te Faaora e faati'a ia tatou ia ite i te mea o ta tatou e ore e ite mau. Ua ora na to maua taata hamani maitai no Samaria fatata roa i te Varua no te pahono i te muhumuhu e no te haafatata mai i te taata êê i roto i te fifi.

Hi'o

No te hi'o i te mata o te varua o te hi'oraa ia i te mau mea i to ratou iho huru mau e te iteraa i te mau hinaaro o ta tatou i ore i ite na. I roto i te parabole o te mamoe e te mau puuanihio, aita te feia i « haamaitaihia » e aita te feia i « hamani-inohia » i ite i te Faaora i roto i te feia tei poia, tei poiha, tei vai tahaa noa e aore râ i roto i te fare tape'araa. Ua pahono atu ratou no ta ratou haamauruurua ma te ui e, « i hea matou i te iteraa ia oe ? » (Hi'o Mataio 25:34–44).

O te feia ana'e o tei hi'o i te mata o te varua o tei ite i te hinaaro, tei rave e tei haamaitai i te feia e oto ra. Ua ite to maua taata hamani maitai no Samaria i te hinaaro a hi'o ai oia ma te mata o te varua.

Rave

E nehenehe ta tatou e ite i te mau hinaaro na piha'ihio ia tatou, teie râ e mana'o tatou e ere i te mea ti'a ia pahono, ma te feruri e te mea ta tatou e horo'a eita e rava'i. A imi ai

tatou ia riro mai Ia'na te huru e a hi'o ai i te mau hinaaro o to tatou hoa ratere ma te mata varua, e mea ti'a ia tatou ia ti'aturi e nehenehe te Fatu e ohipa na roto ia tatou e i muri iho e ti'a ia tatou ia rave.

I te uputa o te hiero, ua farerei o Petere e o Ioane i te hoê taata « pirioid mai te opu mai â o tana metua vahine ra » e ani ra ia raua i te tao'a (hi'o Te Ohipa 3:1-3). Ua riro te pahonora a Petero ei hoê hi'oraa e ei hoê ani-manihini-raa ia tatou tata'itahi :

« Aita a'u ario e te auro, e ta'u râ e vai nei, o ta'u ia e horo'a'itu na oe : A ti'a oe i ni'a a haere i te i'oa o Iesu Mesia i Nazareta.

« Ua rave atura oia i tana rima atau, faatia a'era ia'na i ni'a » (Te Ohipa 3:6-7).

E nehenehe ta tatou e rave ma te horo'a i to tatou taima e ta tatou taleni, hoê parau aroha e aore râ te patururaa. A imi ai e a hi'o ai tatou, e tuuhia tatou i roto i te mau huru oraraa e mau huru faanahoraa i reira tatou e nehenehe ai e rave e e haamaitai. Ua rave to maua taata hamani maitai no Samaria ua rave oia ia maua i to'na fare e ua horo'a na maua i te mea ta'na e vaira. Te ti'araa mau ua parau oia, « te mea ta'u e vaira e horo'a vau na oe » O te mea mau o ta maua i hinaaro.

Ua haapii mai te peresideni Monson i teie ihoa mau parau tumu :

« Tatou tata'itahi, i roto i to tatou tere na te tahuti nei, te tere nei i ni'a i to tatou iho puomu no Ieriko. Eaha ra to tatou mau iteraa ? Eaha ra to'u iho ? E ma'ri anei au i te ite ia'na o tei topa i rotopu i te feia eiâ e o te hinaaro nei i ta'u tauturu ? E na reira outou ?

« E riro anei au mai te taata tei ite i te feia pêpê e ua faaroo i te auêraa, ua haere ê atu râ i te tahi pae ? E na reira outou ?

« E aore râ e riro vau mai te taata tei ite, tei faaroo, tei tape'a e tei tauturu ? E na reira outou ?

« Ua horo'a mai Iesu ia tatou te faaueraa, 'e haere oe, e na reira atoa'. Ia haapa'o ana'e tatou i teie faaararaa, i reira to tatou hi'oraa mure ore e matara ai, hoê hi'oraa no te oaoa faito ore e te tamau ».⁴

A riro rahi ai tatou mai te Faaora te huru na roto i te imiraa, te hi'oraa e te raveraa, e tae mai ia tatou te iteraa e parau mau te mau faahitiraa a te arii Beniamina : « a tavini ai outou i te taata nei, te tavini ra ia outou i to outou Atua ». (Mosia 2:17). ■

TE MAU NOTA

1. Richard G. Scott, « Ua horo'a'itu na hoi au i te [hi'oraa] na outou » *Liahona*, Me 2014, 35.
2. Thomas S. Monson, « Te here—te mana'o tumu o te evanelia », *Liahona*, Me 2014, 91.
3. Neal A. Maxwell, « Apply the Atoning Blood of Christ », *Ensign*, Novema 1997, 22.
4. Thomas S. Monson, « Your Jericho Road », *Ensign*, Me 1977, 71.

IMI MA TE HINAARO MAU

HI'O MA TE MATA O TE VARUA

RAVE E HAAMAITAI

함께 합소서
Need That Every Hour

신소프신
우쿠슬하

없기되소

«Hinaaro vau

IA OE »

Aita ana'e maua i ite eaha ta maua e nehenehe e haapii, e parau mai to'u hoa e himene maua i teie himene.

Na Jonathan H. Westover

I te hoê sabati avatea au maitai i ta'u misioni i Balsan Korea, te aroha ra vau e to'u ho'a i te mau melo i muri mai i te pureraa e te haere ra i te pororaa evanelia, te pii mai nei te taata faatere misioni paroita ma te faaite mai i te hoê tamaiti e 12 matahiti, o Kong Sung-Gyun. Ua haere mai oia i te pureraa i taua mahana ra e ua hinaaro ia haapii hau atu no ni'a i te evanelia.

Oia mau, ua oaoa maua i te mana'o e haapii atu ia'na, tera râ ua tapitapi atoa vau no te haapii i te hoê taata apî roa. Ua faaoti maua e ia papû e parau faati'a ta maua na to'na na metua, ua niuniu vau i te fare o Kong Sung-Gyun e ua paraparau poto noa i to'na metua vahine, o Pak Mi-Jung. Ua maere au, a parau ai oia e ua oaoa oia i ta'na tamaiti i te imiraa ia haere i te pureraa e e oaoa oia ia maua ia haere e haapii i ta'na tamaiti.

Imiraa i te feia imi

I te pô o te mahana i muri mai, ua tae maua i te fare o te tamaiti, ua ineine no te haapii atu. Ua maere maua i te iteraa e ua hinaaro atoa o Pak Mi-Jung e ia haapii maua i ta'na tamahine, ia Kong Su-Jin. E no te mea ho'i e taata êê maua i roto i to'na fare, ua hinaaro o Pak Mi-Jung e amui mai no te mau haapiiraa. Oia mau, ua oaoa roa maua ia haapii e rave rahi feia o te hinaaro e faaroo.

I muri mai, ua opere mai ratou i te tahi amuamuraa,

ua parahi amui matou e ua haamata i te paraparau. Na mua'e maua e haamata mau ai te haapiiraa, ua hinaaro o Pak Mi-Jung ia matau maitai ia maua, e ua parau mai ia maua i te huru o to'na utuafare. Ua faaite mai oia ia maua no ni'a i te mau tamataraa e te mau fifi aita i maoro a'e nei ta ratou i farii, oia to'a te aroraa aita i maoro atoa a ta'na tamaiti e te ma'i mariri ai taata. Ua manuia ta'na tamaiti i te rapaauraa radiothérapie e ua ore te ma'i mariri ai taata i teie nei, ua faaara mai râ te mau taote e e nehenehe te ma'i e ho'i faahou mai i te hoê taima. Ua riro te reira mai te hoê faaararaa no te utuafare. E utuafare orararaa ha'iha'i to ratou, e ua rohi itoito te metua tane ia vai te hoê tafare i ni'a i to ratou upoo e te maa i ni'a i te amuraa maa.

Ua hitimahuta vau e ua oto no te mau tamataraa i roto i to ratou orararaa. Aita te orararaa i te mea ohie no ratou, e mea papû e mea fatata roa te utuafare o ta'u i ite i roto i te tahi atu utuafare o ta'u i farerei i Korea, o tei paraurahi-hia i roto i te hoê sotaiete tei faatumu i ni'a i te utuafare mai to Korea. Ua faaru'e maua i to ratou fare i taua pô ra ma te matau maitai i teie utuafare taa ê e ma te rave'a ia faaite atu i te mau parau poro'i o te evanelia ia ratou.

Ua ho'i faahou maua to'u hoa no te haapii e rave rahi taima i taua hepetoma ra, e i te mau taima atoa e tupu

tamau noa te tamahanahana e te horo'a maitai o ta maua i farii i te farereiraa matamua. A tae mai ai te tumu parau o te baptizoraa, ua hinaaro roa na tamarii e amui mai i te Ekalesia. Teie râ, aita te metua vahine i amui mai i roto i to raua oaoa. Noa'tu ua tano te mau haapiiraa ia'na e ua ti'aturi oia e parau mau te reira, aita oia e farii ra e e ti'a ia'na ia rave e ia haapa'o i te huru o te mau fafauraa e te amuiraa mai i te Ekalesia e titauhia. Aita atoa oia e mana'o nei e mea tano no'na ia baptizohia aita to'na hoa faaipoipo, o ta maua e farerei atu. Teie râ, e hinaaro rahi to'na e tamau noa e farerei ia maua e ua hinaaro atoa e haere mai i te pureraa na muri i ta'na mau tamarii.

I te hopea o te piti o te hepetoma, no to maua tamau-noa-raa i te haapii i roto i to'na fare, ua farerei maua i to'na hoa faaipoipo, o Kong Kuk-Won—hoê taata haehaa, te peu maitai, e te horo'a maitai. Ua amui mai oia no te tahi mau aparauraa hopea e ua ti'aturi noa i te mau mea ta maua i haapii, oia'toa te tahi atu mau haapiiraa tumu e ite-noa-hia e mea fifi mai te tuhaa ahuru e te parau paari. Noa'tu to ratou rava'i ore i te pae no te moni, ua haamata ratou i te au-fau i te tuhaa ahuru. Te fifi rahi o te metua tane e rave oia i te ohipa i te sabati E ohipa oia i te tauraa manureva rahi no Seoul i te mau sabati atoa, no reira aita oia e nehenehe e haere i te pureraa e te toe'a o to'na utuafare. Noa'tu ra ta'na tarena ohipa, ua faanaho oia e ta'na vahine faaipoipo no te haere i te baptizoraa o ta raua na tamarii i te sabati i muri mai.

I muri mai i te baptizoraa o te mau tamarii, ua tamau noa mau i te amui pinepine i roto i te fare o te utuafare. Ua haamau maua i te pô utuafare, ua horo'a i te mau papa'iraa mo'a e te mau iteraa faaitoito, e ua faaite atu ia raua i te mau melo o te paroisa. Inaha, noa'tu te mau iteraa tamau o te evanelia, aita na metua i fatata mai no te baptizoraa.

I roto i te tia'iraa, ua tauihia to'u hoa, e to'u hoa apî o te hoê ia misionare tei matara mai na roto i te pû haapii-piiraa misionare. E taata faaroo rahi, te itoito e te peepee, e e parau mau ua fifi rii au i te hoê taima i te faaearea e o'na. I muri mai i te hoê farereiraa no te hoê taima pota e o Kong Kuk-Won e o Pak Mi-Jung, ua haafatata mai to'u hoa ia'u e ua ani mai e ua haapae anei to'u hoa tahito e o vau nei i te maa e o raua ê aore râ aita. Aita. Aita roa teie

E mea puai te Varua i roto i te piha a faoti ai matou i te irava hopea. Ua hi'o afaro mai oia ia'u i roto i te mata e ua parau mai : « Hinaaro vau ia baptizohia vau ».

mana'o i tupu ia'u No reira, ua farerei maua i te utuafare e ua ani i te hoê haapaeraa maa. Ua hitimahuta vau i te iteraa e ua haapae pinepine raua i te maa no raua iho, no te ea o ta raua tamaiti e no te tau i te tarena ohipa o te faati'a ia Kong Kuk-Won ia haere i te pureraa. I muri iho, ua amui atu vau e to'u hoa ia raua i roto i te hoê haapaeraa maa, e ua pahonohia ta matou pure e ua tauihia te tarena ohipa a Kong Kuk-Won. Tera râ, aita ihoa o Pak Mi-Jung i hinaaro ia baptizohia.

Hoê mana'o faaûruria

I reira, e mana'o maramarama faahou to to'u hoa. Ua tatara mai oia i ta'na buka himene iti e ua ani mai e nehenehe anei maua e himene e o raua. Maoti to maua

himene amuiraa e rave rahi taime, aita vau i ite na ia Pak Mi-Jung i te himeneraa, e ua mana'ō noa na e aita oia e au ia himene e aore rā haama rii no te mea e mea apī na'na te pehe. Ua ani to'u hoa ia'na e te vaira anei te hoê himene au-roa-hia e a'na, e mau to'u hitimahuta rahi, ua faaea rii oia e ua pahono mai oia e mai to'na tamariiriiraa, ta'na himene au roa oia ho'i « Hinaaro vau ia oe » (*Te mau himene*, no. 50) Ua haamata matou i te himene na roto e maha tuhaa, na te metua tane e himene te pehe navenave, te metua vahine te auri alto, to'u hoa te auri marū teitei (tenor), e o vau te auri marū (bass).

E mea puai te Varua i roto i te piha. A himene ai matou te toru o te irava, ua î te metua vahine i te faaūruraa, e ua faaea to'na reo a tamau noa ai matou i te himene :

*Hinaaro Vau ia Oe,
Te mau hora to'a.
Haafatata mai na,
E tupu ai te hau.
Hinaaro Vau ia Oe ;
Paruru mai Oe !
I te mau hora to'a ;
Hinaaro ia Oe !*

A faaoti ai matou te maha e te irava hopea, ua ta'i oia. A tamata ai ta'na tane faaipoipo i te tamārū ia'na, i muri iho mai ua marū oia. Ua hi'o afaro mai oia ia'u i roto i te mata e ua parau mai : « Hinaaro vau ia baptizohia vau ».

Ua riro te oro'a baptizoraa o Kong Kuk-Won e i Pak Mi-Jung i taua sabati avatea ra ei hoê o te pae varua rahi o ta'u misioni. Ua amui mai ta raua na tamarii i roto i te faanahoraa, e e rave rahi melo o te fenua iho tei haere mai no te faaite i to ratou paturu i te utuafare faafariu apī i roto i ta ratou paroisa. Ua faatupu maua to'u hoa i te hoê himeneraa taa ê : « Hinaaro Vau ia Oe ».

Oia mau, ua hope ta'u misioni, e ua ho'i i te fare. I muri mai hoê matahiti i te fare haapiiraa teitei, ua ho'i atu vau i Korea no te hoê haapiiiraa i te tau mahanahana, e i te hepetoma atoa e rave au i te hoê taime no te hahaere e rave rahi mau hoa e mau utuafare o ta'u i farerei i roto i ta'u misioni. I muri mai te tahi tau hepetoma, ua ho'i faahou mai au na ni'a i te puromu no Bal-san e ua farerei i taua utuafare taa ê ra. I te taeraa'tu i te fare, ua ite atu vau e te mo'e ra hoê taata—ta raua tamaiti. Ma te roi mata, ua faaite mai o Pak Mi-Jung i te parau apī ia'u, ua ho'i faahou mai te ma'i mariri ai taata o ta raua tamaiti e, i te 14raa o to'na matahiti, ua pau oia i te aroraa.

Ua tamata vau i te faaite i to'u aroha e te oto atoa o ta'u i farii, ua haapapū mai o Kong Kuk-Won ia'u e eiaha e haapeapea. Ua here ratou i te evanelia, ua haere i te pureraa ma te haapa'ō maitai, e te tia'i nei i te mahana e taatihia ai to ratou utuafae no te oraraa a muri atu i roto i te hiero no Seoul, i te fenua Korea. Noa'tu te oto o ta ratou i farii, ua ite te utuafare e e farerei faahou ratou ia Kong Sung-Gyun e e tahoê faahou ratou. Ua parau atoa mai o Pak Mi-Jung e ua tauturu te himene o te buka himene ia farii i te puai no te faaruru e ia ite i te hau ta te Varua e hopoi mai.

A faaru'e ai au i to ratou fare, ua feruri faahou vau i ni'a i te mau paraparau o te himene au-roa-hia e Pak Mi-Jung. Ua maururu roa vau e ua haamaitai te Metua i te Ao ra i te utuafare i te hau i muri mai i te poheraa o Kong Sung-Gyun, e ua maururu rahi roa vau no te ohipa ta te Varua i rave no te faafariuraa o Pak Mi-Jung, o tei faati'a i te utuafare ia faataahia no te mau haamaitairaa mure ore o te hiero. ■

Te ora nei te taata papa'i i Utaha, te mau Hau Amui no Marite.

E TAMAHANA-HANA TE MAU HIMENE I TE HEVA

« Te vai nei te tahi mau haapiiraa faahiahia roa i roto i teie mau himene ta tatou e himene nei. E tauturu teie mau himene ia tatou ia tatarahapa e ia rave i te mau ohipa maitai, ia faarahi i te iteraa papū e te faaroo, ia faaitoitō i te feia paruparu, ia tamahanahana i tei oto e ia faaūru ia tatou ia faaitoitō noa e tae noa'tu i te hopea »

« Parau haamaramaramaa a te Peresideniraa Matamua » *Te Mau Himene*, viii.

Na te Peresideni
Boyd K. Packer

Peresideni no te
Pūpū no te Tino
Ahuru Ma Piti
Aposetolo

Te tusia pipiri ore e te mo'a a te Faaora

*Tei onei noa te Fatu. Ua mamae
Oia e ua aufau i te tarahu, mai te
mea ua ineine outou no te farii
Ia'na ei Ora no outou.*

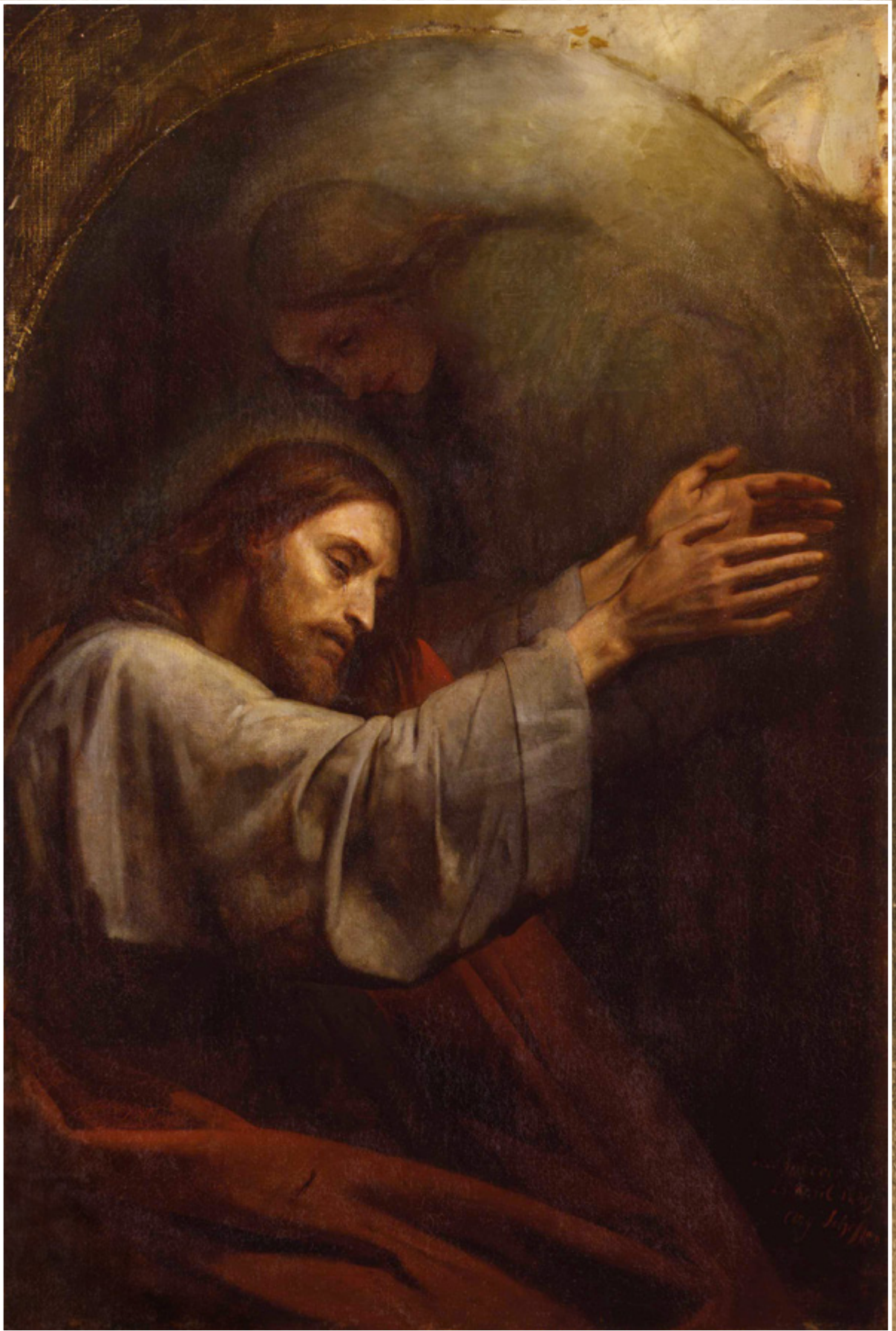
Te ora nei tatou paatoa i te tarahu pae varua. Na roto i te hoê raveraa e aore râ te tahi atu, e maraa noa te utua. Mai te peu e aufau outou i te reira, e mea iti roa to outou haape'ape'araa. Aua-nei outou e haamata ai i te haapii mai i te haavi e ia ite e te vaira te hoê mahana no te haavaraa i mua. Haapii mai ia haapa'o e ua aufau-tamau-hia ta outou tarahu pae varua, maori i te haaputuraa i te faananea-raa e te tarahuraa.

No te mea e tamatahia outou, ua faataahia e e rave outou i te hape. Te mana'o nei au e ua rave outou i te mau ohipa o

ta outou e tatarahapa nei, te mau ohipa o ta outou iho e ore e faaore no te reira, mea iti roa te faaoreraa, no reira, te amo nei outou i te utua. E taimeteie no te faaohipa i te parau *hara*, o te nehenehe e tafatafeta mai te hoê inita mâ ore e eita i te mea ohie ia tatara. Te tamarii a te hoa faaipoipo tei rave te hara, ua riro ei otoraa, pe'ape'a no te mau haamaitairaa e te mau rave'a i mo'e.

Mai te peu tei roto outou i te hara, ua riro rii outou mai te mau taata o te Buka a Moromona o ta te peropheta i parau e : « E no to ratou parau-ino, te tupu ra te ekalesia i te paruparu ; e aore ratou i faaroo i te

Varua tohu e te Varua o te parau heheu, e tei mua tia te mau utua a te Atua i to ratou aro » (Helamana 4:23).

Pinepine tatou i te tamata ia faatitiaifaro i te fifi o te hara ma te parau ia vetahi ê e ia tatou iho e ere te reira i te mea ino. Teie râ e au ra, i roto roa, aita tatou e ti'aturi ra i te reira. Aita tatou iho e ti'aturi, mai te peu e parau tatou mai te reira. Ua ite maitai tatou. Eaha ra te huru !

Ua haapii tamau noa te mau peropheta i te tatarahapa. Ua parau o Alama, « e inaha, e haere mai oia e faaora i te taata e bapetizohia i te tatarahapa, na roto i te faaroo i to'na ra i'oa » (Alama 9:27).

Ua parau roa o Alama i ta'na tamaiti tei hahi ê, « e teie nei, aore te tatarahapa e tae i te taata ra, maori râ te vai ra te hoê utua i te hoê pae, e te ravea oaoa i te tahi pae, e ia riro ia ei mea mure ore, mai te ora o te varua ra e mea mure ore » (Alama 42:16).

Te vai nei e piti opuaraa faatumuhia no te oraraa tahuti nei. A tahi o te fariiraa i te hoê tino o te nehenehe, mai te peu e, e tamâhia tatou e ia ora e amuri noa'tu. Te piti o te opuaraa oia ho'i ia tamatahia. I roto i te tamataraa, mea papû e rave tatou i te mau hara. Tera râ ia na reira tatou, e haapii mai tatou na roto mai i te tatou mau hara. « Ia parau tatou e, aore a tatou e hara i rave, ua faaairo tatou ia'na ei haavare, e aore ta'na parau i roto ia tatou nei » (1 Ioane 1:10).

Penei a'e, te ite ra paha outou e mea ha'iha'i roa outou i te varua e te tino e te fifi ra e aore râ te pe'ape'a ra i te teimaha o te tahi mau utua pae varua tei tapa'ohia « e mauui ». Ia haere ana'e mai outou i mua ia outou iho i roto i taua mau taimera o te hi'o-maite-raa hau (ta te rahiraa o tatou e tamata nei i te ape), te vai ra anei te tahi mau mea o tei ore i faatitiaifarohia o te haape'ape'a nei ia tatou ? Te vai ra

anei te tahi mea i roto i to outou feruriraa ? Te vai noa ra anei outou, i te hoê faito e aore râ te tahi atu, hara no te hoê ohipa na'ina'i e aore râ rarahi ?

Pinepine roa matou i te farii i te mau rata a te feia o tei rave i te mau hara ino e te teimaha. Te taparu nei ratou : « E nehenehe anei e faaore i ta'u hara ? E nehenehe anei au e tau ? » Teie te pahonora, e !

Ua haapii o Paulo i te Korinetia, « Aita outou i roohia e te ati maori râ mai te taata nei â ; e parau mau ta te Atua, e ore oia e vaiiho noa ia outou ia ati, maori râ o te ti'a ia outou ia faaoromai ra ; e faatupu atoa oia i te haapapûraa i taua ati ra, ia ti'a ia outou ia faaoromai » (1 Korinetia 10:13).

Te haapii nei te evanelia ia tatou e te haamamaraa o te haape'ape'araa e te hara e nehenehe e upooti'a na roto i te tatarahapa. Eiaha no vetahi—no vetahi—o tei faarue no te huru hara i muri mai i te iteraa i te hoê îraa, aita e rave'a, aita e ti'amaaraa, aita e orureraa hau, aita e faautuaraa, aita e hara na'ina'i e aore râ e hara rarahi, o te faatiama i te fafauraa no te faaoreraa hara mau. Noa'tu te ohipa tei tupu i roto i to outou oraraa, ua faaineine te Fatu i te hoê rave'a no outou no te ho'i, mai te peu e tau'a outou i te muhumuhu a te Varua Maitai.

Ua î vetahi i te hoê hinaaro puai, te hoê tamataraa o te taamino noa i roto i te feruriraa, e penei a'e e riro mai ei ohipa tamau e i muri iho ei ohipa faatitiraa. E riro tatou i te pio i te tahi mau faautuaraa e te mau hara e oia'toa te hoê faati'araahia e aita tatou i hara no te mea ua fanauhia tatou mai teie te huru. Ua mareihia tatou, e no reira e tae mai te oto e te mamae e o te Faaora ana'e te nehenehe e faaora. E mana to tatou no te tape'a e ia ora.

Te aro nei Satane i te utuafare

Ua parau te peresideni Marion G. Romney (1897–1988) ia'u i te hoê taime, « Eiaha noa e parau ia taa maitai ratou, ia parau ra ia ratou e eiaha ratou ia hape »

Ua parau Nephi e : « Ua oaoa ta'u nei aau i te parau papu : e te na reira ra hoi te Fatu te Atua ra i te faatupu i te parau au i rotopu i te mau tamarii a te taata nei. Te horo'a maira hoi te Fatu te Atua ra i te maramarama i te aau o te taata nei... mai te au hoi i to ratou ite » (2 Nephi 31:3).

No reira a faaroo maitai mai ! E parau maramarama atu vau mai te hoê tei piihia e tei raro a'e i te titauroa ia na reira.

Ua ite maitai outou e te vaira te enemi. Te faaite ra te mau papa'iraa mo'a ia'na mai teie mau parau : « Oia hoi taua ophi tahito ra, o te diabololo, oia te metua o te mau parau haavare atoa ra » (2 Nephi 2:18). Ua ti'avaruhia oia i te haamataraa (hi'o PH&PF 29:36–38) e ua ere i te hoê tino tahuti. I teie nei, ua tapu oia e faaarepurepu i te « rave'a rahi oaoa » (Alama 42:8) e ia riro ei hoê enemi o te feia parau-ti'a atoa. Ua faatutonu oia i ta'na aroraa i ni'a i te utuafare.

Te ora nei outou i roto i te hoê tau te parare nei te ati rahi o te hoho'a faufau na te ao nei. E mea fifi te reira ia ape. Ua faatumuhia te hoho'a faufau i ni'a i teie tuhaa o to outou natura e na te reira e horo'a ia outou te mana ia horo'a te ora.

E arata'i te ôraa'tu i roto i te hoho'a faufau i te mau fifi rarahi ; te faataaêraa ; te ma'i ; e no te tatini huru ati. Aita roa e tuhaa e mea hara ore. No te haaputu, no te hi'o e aore râ no te afa'i te reira na roto rau huru raveraa, e au ra ia mai te hoê ophi (serpent a sonnette) i vai noa i roto i ta outou pute tua. E faaite te reira ia outou i te tuea aore e rave'a pae varua o te aroraa a te ophi ia tutuha oia i te pape taero pohe. E nehenehe te reira e taa-ohie-hia, mai te ao i teie nei, e e nehenehe roa outou e ô atu

*O Oia ana'e i
roto i te mau
păpă parau o te
aamu o te taata
nei, o tei ore roa
i hara, tei faa-
taahia ia pahono
no te mau hara
e te mau utu a te
mau taata atoa.*

ma te hara ore, e tai'o e aore râ e hi'o ma te ore i ite i te mau hopearaa ri'ari'a. Mai te peu e faaiteraa te reira ia outou, te faaraa nei au ia outou ia faaea. A faaea i teie nei !

Te haapii nei te Buka a Moromona e « ua navai to te taata [atoa] nei haapiiraahia, ia ite ratou i te maitai e te ino » (2 Nephi 2:5). E ia taa outou. Ua ite outou eaha te mea maitai e eaha te mea ino. Ia ara maitai eiaha e tahiti i taua reni ra.

Atira noa'tu e nehenehe te rahiraa o te mau hara e faaorehia ma te omo'e i te Fatu, te vaira te tahi mau hara e titau-rahi-hia i te reira no te horo'a mai i te faaoreraa hara. Mai te peu e mea ino roa ta outou hara, a farerei i to outou episekopo Aita ana'e, ia rave te tatarahaparaa matauhia, ma te hau e na te taata iho. Ia haamana'o râ, e taua po'ipo'i rahi ra no te faaoreraa hara eita e tae paatoa mai i te hoê â taime. Mai te peu e turori outou i te taime matamua, eiaha e haapae. Te faaoroma'iraa i te tarapape e tuhaa ia o te tamataraa. Eiaha e haapae. E mai ta'u i a'o na mua'tu, i te taime outou a tatarahapa ai i ta outou mau hara, e ua haapae, eiaha e hi'o i muri.

Ua mamae te Faora no ta tatou mau hara

Tei onei noa te Fatu Ua mamae Oia e ua aufau te tarahu mai te mea ua ineine outou i te farii Ia'na ei Ora no outou.

Ei feia tahuti nei, eita ta tatou e nehenehe, oia mau eita roa, ia taa maitai *nahea* te Faaore i te faaotiraa i Ta'na tusia tarachara. No teie nei râ te *nahea* e ere te reira i te mea faufaa, te *no te aha* o To'na mamae. No te aha i rave ai Oia i te reira no outou, no'u, no te mau taata atoa i te fenua nei ? Ua na reira oia no te here o te Atua e te mau taata atoa. « Ia horo'a te taata i to'na iho ora no to'na ra mau taua, aita roa e taata aroha ê atu i tei reira » (Ioane 15:13).

I Getesemane, ua faatea mai te Mesia i Ta'na mau pipi no te pure. Atira noa'tu te

taheraa tei ni'a a'e i to tatou mana no te ite ! Ua ite râ tatou e ua rave faaoti Oia i te taraehara. Ua ineine Oia ia rave i ta tatou hara i ni'a Ia'na, te mau hape e te mau hapa, te mau feaaraa e te mau mata'u o te mau taata atoa. Ua mamae Oia no tatou, ia ore tatou ia mamae E rave rahi taata tei mau iui i te ati e tei pohe i te mamae, te pohe ri'ari'a Ua hau atu râ To'na ati pohe i te reira.

I to'u matahiti, ua haapii mai au eaha te mau iui pae tino, e ere i te ohipa hauti ! Aita e taata i teie oraraa e nehenehe e ape ma te ore e haapii mai hoê e aore râ e piti tumu no ni'a i te mamae. Teie râ te ati o te taata iho o ta'u eita e ti'a ia faaoroma'i oia ia i te taima a ite ai au e ua haamau iui au i te tahi. I reira i ite ai au i te ati rahi o ta te Faaora i farii i roto i te ò no Getesemane.

E mea taaê To'na mamae i to te tahi atu mau mamae na mua'e e aore râ mai reira mai â, no te mea ua rave Oia i ni'a Ia'na i te mau ati o tei ore i tuuhia i ni'a i te utuafare o te taata nei. A feruri na i te reira ! Aita Ta'na e tarahu no te aufau. Aita Oia i rave i te ino. Teie ra, te hoê haaputuraraa o te mau hara atoa, te mau iui e te oto, te mamae e te faahaehaaraa, te mau ati i te pae feruriraa, i te pae aau e i te pae tino i fariiha e te taata—Ua ite Oia i te reira. O Oia ana'e i roto i te mau pãpã parau o te aamu o te taata nei, o tei ore roa i hara, tei faataahia ia pahono no te mau hara e te mau utua a te mau taata atoa e ia ora i te mamae o te apee i te aufaaraa no te reira.

Ua faaite Oia i To'na ora e i roto i te hoê tuhaa ua parau, « o vau hoi te rave i nia ia'u iho i te mau hara a to te ao nei » (Mosia 26:23). Ua faasataurohia Oia ; ua pohe Oia. Eita ta ratou e nehenehe e rave i To'na ora na roto mai Ia'na. Ua farii Oia ia pohe.

la tupu te faaoreraa hara hope.

Mai te peu ua hema outou e aore râ ua mo'e i te hoê taima, mai te peu te ite ra outou e ua riro outou ei tîti na te enemi, e nehenehe ta outou e haere i mua ma te faaroo e eiaha e ihu maoro i tera e tera vahi i roto i te ao nei. Te vai nei te feia tei ineine no te arata'i ia outou ia ho'i mai i te hau e te parururaa. Oia'toa te aroha o te Atua, mai tei fafauhia i roto i te mau papa'iraa mo'a, e tae roa e « hope noa'tu to tatou itoito atoa » (2 Nephi 25:23). Te roaaraa te reira, no'u iho, o te parau mau ia hau atu i te iteraa.

Te fafau atu nei au e nehenehe te po'i-po'i anaana o te faaoreraa hara e tae mai. I muri iho « te hau a te Atua, o tei hau ê atu i te ite » (Philipi 4:7) e tae faahou mai i roto i to outou oraraa, te hoê mea mai te hoê hitiraa mahana, e outou e Ona « e ore e mana'o faahou i ta [outou] hara » (Jeremia 31:34). Nahea ia Outou e Ite ai ? Aita outou i ite. A hi'o Mosia 4:1-3).

O teie te mea i haere mai ai au no te haapii ia outou tei fifi. E faaô mai Oia e e faatitiaifaro i te fifi o ta outou e ore e ti'a ia faatitiaifaro, e mea ti'a râ ia outou ia aufau i te hoo. Eita te reira e tae mai ia ore ia ravehia mai te reira. Ua riro Oia ei hoê faatere maitai roa i roto i te mea e ua aufau Oia i te hoo ti'a, e te hinaaro nei râ Oia ia outou ia rave i te mea e ti'a ia outou ia rave, noa'tu e mea mau iui te reira.

Ua here au i te Fatu, e ua here au i te Metua o tei tono mai Ia'na. Ta tatou utua no te vareraa, te hara, e te otoraa e nehenehe e tuuhia i mua Ia'na, e i ni'a i Ta'na mau faaueraa horo'a maitai, e i ni'a i te mau ohipa tata'itahi e nehenehe e tapa'ohia « aufauhia te taatoaraa ».

« E tena na, e faatiatia na tatou i te parau, te na reira maira Iehova: ia uteute roa ta

outou mau hara ra, e riro ia mai te hiona ; e ia uraura noa'tu mai te faaio ra, e riro ia mai te vavai ra i te teatea ». Teie ia, te na-ô-faahou ra o Isaia, « ia tia ia outou e ia faaroo ra » (Isaia 1:18–19).

Haere mai la'na ra

Te papa'iraa « e haapii oe i te paari i to oe apîraa ; oia ia, e haapii oe i te haapa'oraa i te mau faaue a te Atua ra i to oe apîraa » (Alama 37:35) ua riro ei hoê aniraa manihini tauturuhia e te fafauraa o te hau e te parururaa i mua i te enemi. « Eiaha roa ei taata e vahavaha mai i to apîraa na, ei haapaoraa râ oe na tei faaroo ra, i te parau, i te haere'a, i te aroha, te huru o te aau, i te faaroo, i te viivii ore » (1 Timoteo 4:12).

Eiaha outou e mana'o e tere maitai noa i te roaraa o to outou oraraa. Oia'toa no te feia e ora nei mai ta ratou e ti'a, e riro i te tahi taime e ere roa mai te reira. Te fariiraa i te mau tamataraa tata'itahi o te oraraa ma te mana'o maitai e te papû, e roaa ia outou te hau e te faaroo no te turu ia outou i teie nei e amuri iho.

No te feia aita â i farii i te mau haamaitairaa atoa o ta outou i mana'o ta outou i hinaaro e e hiaai nei, te ti'aturi papû nei au e aita e iteraa e aore râ e rave'a faufaa roa no te faaoreraa e te faaoraraa e faaerehia ia outou o te ora nei mai te haapa'o. Faaea parau-ti'a noa ; te tia'iraa ; te faaoroma'i ; e ma te pure. E huru ohiparaa i te mau mea i rapae. E arata'i e e faatere te horo'araa a te Varua Maitai i ta outou mau haaraa.

Mai te peu o outou te hoê o te aro nei ma te oto, te vareraa e aore râ te faatitiraa no te hoê hape ta outou i rave e aore râ no te mau haamaitairaa tei ore e tae mai, a tai'o i te mau haapiiraa haapapûraa e itehia i roto i te himene « Haere mai ia Iesu » :

*Haere mai ia Iesu Mesia,
Teiaha noa te hopoia.*

*Ta tatou utua
no te vareraa, te
hara, e te otoraa
e nehenehe e tuu-
hia i mua Ia'na,
e i ni'a i Ta'na
mau faaueraa
horo'a maitai,
e i ni'a i te mau
ohipa tata'itahi
e nehenehe e ta-
pa'ohia « aufau-
hia te taatoaraa »*

*Na'na e arata'i ia oe,
I te vahi e ora'i.*

*Haere mai ia Iesu Mesia,
E faaroo mai ia oe.
Poiri noa'tu i te hara,
No'na oe e ora'i.*

*Haere mai ia Iesu Mesia,
Ma te aau haehaa mau.
Tiai noa i To'na aroha,
E To'na reo mârû.¹*

Te parau nei au, e to'u mau taea'e te mau aposetolo, ei ite taaê no te Fatu ra o Iesu Mesia. E faaite faahou teie iteraa i te mau taima atoa, e ite au iho e aore râ vetahi ê i te huru tamâraa o Ta'na tusia mo'a. To'u iteraa e to to'u mau taea'e, e parau mau te reira Ua ite matou i te Fatu. Aita Oia i ê atu i Ta'na mau peropheta, te mau hi'o e te mau heheu parau.

Ua ite au e ere outou i te mea parau-ti'a, te haere nei râ outou na ni'a i teie e'a roa. Ia roaa te itoito. Ia ite e te mau taata atoa e tino to ratou e mana ia to ratou i ni'a i te mau taata aita to ratou e tino.² Ua ere Satane i te hoê tino ; no reira mai te peu te faaruru nei outou i te mau tamataraa, ia ite outou e tei ni'a a'e outou i teie mau tamataraa atoa, mai te peu e faaohipa outou i te ti'amaraa tei horo'ahia ia Adamu e ia Eva i roto i te ô e tei horo'ahia i teie ana'e u'i.

Mai te peu e hi'o outou i mua ma te tia'i e te hinaaro ia rave i te mea ta te Fatu e hinaaro ia rave outou—o teie te mea e tia'ihia ra. ■

No roto mai i te hoê a'oraa i horo'ahia i te hoê pureeraa i Brigham Young University i te 6 no novema 2011. No te taatoaraa o te papa'iraa na roto i te reo peretane, a haere i ni'a i te itenati, speeches.byu.edu.

TE MAU NOTA

1. Hi'o « Haere mai ia Iesu » Te mau Himene, no. 56.
2. Hi'o Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita 2007, 241.

HIMENE I TA OUTOU HIMENE AU ROA A'E

No fanau noa mai nei au i ta mau tamahine, o Rebekah. Ua roa rii te ohipa fanauraa e ua rohirohi roa vau.

I te tuuraahia Rebekah i roto i to'u na rima, ua tae mai te mana'o puai e himene i ta'u himene au roa a'e, « E tamarii au na te Atua ra » (*Te mau himene*, n° 185). Ta'u pahonoraa matamua, oia ho'i, « Aita, ua rohirohi roa vau. E himene vau no'na i te tahi atu taime ». Ua tae faahou mai ra teie mana'o. E no reira, noa'tu to'u rohirohi iti rahi, ua haamata vau i te himene i te irava matamua. Ua himene atoa mai ta'u tane e to'u metua vahine.

I te otiraa te himene, ua putapu roa vau i te tahi mana'o taa e tei roto i te piha. E e roimata atoa tei ni'a i te hoho'a mata o te taote, tei haapa'o noa na i ta'na ohipa e to'na ti'araa. Ua haamauruuru mai oia ia matou i te himeneraa i teie himene iti nehenehe. Parau mai nei oia e, i roto i te mau matahiti ta'na i faafanau i te ai'u, aita oia i putapu a'enei mai te reira te huru i tera iho taime.

Ua feruri au i teie ohipa i tupu ma te mana'o eita anei e nehenehe e imi mai i te ho'e haruharuraa no teie himene e horo'a'tu ia'na. Tera ra, ua rahi roa ta'u ohipa e ua mo'e roa ia'u.

E ua tae maira te mahana no tera hi'opo'araa i muri iho i te fanauraa. A tomo ai te taote i roto i te piha, ua anaana a'era to'na hoho'a mata e ua tauahi roa mai ia'u. Parau mai nei aita i roa ia'na i te haamatara i teie himene mai roto mai i to'na feruriraa e ua tamata atoa ho'i i te imi i te himene i ni'a i te Itenati no te himene atu i to'na utuafare. Te reira te taime ua faahaamana'o mai te Varua Maitai ia'u e, e ti'a ia'u ia horo'a ia'na i te ho'e haruharuraa no teie himene. Ua parau fafau atu vau ia'na e, i teie hepetoma i muri nei e ho'i mai au e te ho'e haruharuraa.

I tera ra po ua pure au ia itehia mai ia'u te haruharuraa maitai roa a'e no'na.

I te mahana no muri iho, i te avatea, ua poro'i atu vau i te ho'e CD tei roto tera himene. I te taeraa mai te reira te tahi rii noa mahana i muri iho, ua anaatae roa vau ia horo'a i te reira ia'na ra.

Ua oaoa roa oia i te fariiraa i te reira e ua haamauruuru mai ia'u no teie tao'a horo'a. Ua faati'a mai oia e, aita oia i taa maitai, mai te huru ra e, e mea faufaa no'na ia faa'itehia te reira himene i to'na utuafare. A paraparau noa ai maua, ua faa'ite atu vau ia'na i to'u here no teie himene e to'u atoa iteraa papu no te mau parau mau ohie e haapii mai nei.

I te ho'iraa'tu vau i te fare i tera mahana, ua putapu vau i te here o to tatou Metua i te Ao ra no te ho'e o Ta'na mau tamahine—ta'u taote. Ua ite e ua here Oia ia'na, e ua hinaro ho'i ia maramarama mai oia e, e nehenehe atoa ta'na e ho'i faahou Ia'na ra e ora ai. ■

Angela Olsen Center, Ohio, HAM

I te otiraa te himene, e roimata atoa tei ni'a i te hoho'a mata o te taote, tei haapa'o noa na i ta'na ohipa e to'na ti'araa.

No te aha eita ta te Metua i te Ao ra e nehenehe e hi'o « noa » e e faaara « noa » ia tatou ?

TA'NA PARAU FAFAU IA VAI NOA

Te parahi ra vau i roto i te pureraa oro'a ma te feruri no ni'a i te pure no te pane, ua ohu noa te mau parau i roto i to'u upoo : « ia vai noa to'na varua i roto ia ratou e a muri noa'tu » (Moroni 4:3 ; PH&PF 20:77).

« Vai noa », tei parauhia—eiaha te hoê noa taime. No te aha ia, te tahi noa ava'e na mua'tu, aita maua ta'u tane i faaûruchia nahea i te paruru i ta maua tamaiti 11 matahiti a faaûhia ai to'na pereoo tataahi e te pereoo e ua faaru'e roa mai oia ? No te aha eita ta te Metua i te Ao ra e nehenehe e hi'o « noa » e e faaara « noa » ia tatou ?

Ua haapii au i roto i te Paraimere e ua ti'aturi ho'i au e, e paruru mai te Varua Maitai ia tatou. E faa'ohipa Oia i te reo iti marû no yr hi'o ia tatou, no te arata'i e no te faaara ia tatou i te mau ohipa atâta. Ua vai noa teie mana'o i roto i to'u feruriraa mai te taime ua faaru'e mai Ben. Ua mihi roa vau ia'na, e ua hiaai roa to'u aau i te tahi haamaramaramaraa e te hau.

Tei hea pai taua reo faaara ra ia'u ? Tei hea pai te Varua Maitai ? Ua

mana'o ho'i au e, te rave ra maua i te maitai a'e e roaa ia maua no te vai parau ti'a noa. Ua aufau maua i te tufaa ahuru, ua haere i ta maua mau pureraa e ua tavini i te taime atoa e anihia mai. Mea atea maua i te maitai-roa-raa, ua faatupu râ maua i te pure-raa pô utuafare e te tai'oraa papa'iraa mo'a. Ua faaitoito noa maua.

E i taua taime ra te parahi ra vau i roto i te piha Sotaiete Tauturu e te faati'a ra te orometua i te aamu o te tahi fetii piri no'na. Te tia'i ra teie fetii i piha'i iho i te pou mori puomu, e ua tae mai te tahi mana'o ia faaea noa i reira noa'tu e tau i te mori i te matie. Ua haapa'o oia i teie muhumuhu e aita ihoa i maoro, te faaura mai nei te tahi pereoo punu rahi na tera maaraa puomu, aita i tape'a i mua i te mori uteute. Ahani aita oia i faaroo e i haapa'o i tera reo, ua pêpê e aore râ ua pohe paha ia ona e ta'na mau tamarii.

Ua puta roa teie aamu i roto ia'u, te parahi noa ra vau ma te roimata e i te taime a faaineine ai au no te ti'a e no te haere i rapae i te piha, ua tae mai te

tahi tamahanahanaraa rahi i ni'a ia'u. Ua ite au i te hau no te mea tei piha'i iho te Varua Maitai ia'u, o ta'u ia i ite mai. No'u nei, aita Oia i haere mai ei reo faaara, ei tamahanahanaraa râ.

Mai te taime â ua faaûhia Ben, ua tae noa mai i roto ia'u te tahi puai rahi atu i to'u iho nei, e ua tamahanahania vau na roto i te here o to'u Metua i te Ao ra. Ua ere au i te haro'aro'araa i tera taime a ui haere ai au no te aha e tupu nei tera e tera mea, aita roa'tu râ vau i feaa rii a'e i To'na here.

Te vai nei to'u faaroo e, ua maramarama te Atua i te mau mea atoa e eita roa Oia e vaiho ia'u ma te ore e tamahanahana mai. E rave rahi ti'araa to te Varua Maitai i roto i to tatou oraraa. E nehenehe Ta'na e paruru ia tatou, e nehenehe atoa râ e arata'i, e tamahanahana, e haapii e e horo'a mai i te maramarama e te tahi atoa mau haamaitairaa.

Ua haapii mai au e, e tape'a ihoa te Metua i te Ao ra i te parau Ta'na i fafau. I « vai noa » ho'i Oia i piha'i iho ia'u. ■ Robyn Casper, Utah, Marite

Ua ite atura vau e piti tamaroa, pae e hitu paha matahiti, te horo ra i roto i te vahi tape'araa pereoo, e roimata te tahe ra.

UA MUHUMUHU MAI TE VARUA IA'U

« Hai ! Haere mai ! » ua tuô te u'ana te reo.

Ua fariu atu vau e ua ite atura e piti tamaroa, pae e hitu paha matahiti, te horo ra i roto i te vahi tape'araa pereoo, e roimata te tahe ra. Ua huru pe'ape'a tera taata hoo a tuô noa ai ia raua.

Ua ho'i au i to'u pereoo, ua muhumuhi mai râ te Varua, « E nehenehe ta oe e tauturu atu i reira ». E muhumuhi marû roa, e mea papû râ, e aita'toa i maoro, te horo ra vau na roto i teie vahi tape'araa pereoo i tera na tamaroa.

Tei piha'i iho te mea paari a'e i te hoê pereoo 'u ravarava. Ua haafatata atu vau ia'na e tuturi ihora i piha'i iho ia'na.

« Ia ora. O Christina to'u i'oa. E aha te fifi ? »

I to'na faarooraa ia'u, ua puai faahou atu oia i te ta'iraa e ua tapuni i to'na hoho'a mata i to'na rima. Tae mai nei te taata hoo e te tahi tamaroa.

« Ia mana'o vau, te paraparau reo farani ra raua », ua parau mai te taata hoo ia'u. « Ua ite noa matou ia raua i te hororaa na roto i te fare toa, ua mo'e raua ».

Ua parau faahou atu vau i to'u i'oa ia raua na roto i te reo farani. E reo farani ihoa to'u reo tumu, tera râ aita vau i paraparau faahou to'u reo mai te taime ua faaamuhia vau e te hoê utuafare parau peretane, e tamarii noa â vau i tera taime. Ia paraparau vau i te reo farani, e mea maumau. I tera râ taime, aita roa i hapehape e i mau-mau. Ua papû roa te mau ta'o i roto i to'u feruriraa e ua tamahanahana to'u reo i na tamaroa.

Ma te ta'i rii noa, ua faataa mai te tamaroa paari e, e mai te huru ta'na mau parau te hoê taheraa pape, aita i itehia mai ia raua to raua na metua i roto i te fare toa e ua horo mai i rapae no te imi ia raua. A faaroo noa ai au ia raua, ua hitimahuta marû noa vau i teie ohipa faahiahia, oia ho'i, te paraparau ohie ra vau i te reo farani e te taa ohie atoa nei ho'i no te tamarû i teie e piti tamarii.

« Ua mo'e to raua na metua e ua hinaaro raua ia tia'i ia raua i piha'i iho i te pereoo », ua faataa'tu vau i teie taata hoo. Ua parau mai te piti i te i'oa o to'na na metua, o ta'u ia i horo'a i te taata hoo ia tuôhia mai raua. Te tahi

rii noa minuti i muri mai, ua ite teie na tamaroa i to raua metua tane i te haereraa mai i rapae i te fare toa ma te horo mai ia raua ra.

A apee noa ai au i teie tamaroa i to'na ra metua tane, aita faahou i roaa ia'u ia paraparau i te reo farani, no te parau noa'tu a parahi. Ua tamata noa vau i te parau i te hoê mea e taa mai na tamaroa, aita râ i matara mai maori râ te tahi rii noa mau parau ûû. E no reira, ua na roto atu vau i te reo peretane no te parau i teie tamaroa, « A parahi, ua oaoa vau i te farereiraa ia oe ».

E i to'u vaiihoraa i teie na tamaroa e to raua na metua, ua î roa to'u aau i te mauruuru. Ua ohipa te Metua i te Ao ra na roto ia'u no te tamahanahana e piti o Ta'na mau tamarii rii. Ua tupu mai te mana'o haehaa no te faarahiraa te Fatu i to'u aravihi iti no te rave-faaoti-raa i Ta'na opuaraa. Ua mauruuru vau i te iteraa i te mea e nehenehe e tupu a pûpû ai tatou ia tatou iho Ia'na i te taime a piihia ai, noa'tu te huru o te vahi. ■

Christina Albrecht Earhart,
Washington, Marite

E TI'A IA TATOU IA HAERE I TE HIERO I TEIE NEI !

I te hoê po'ipo'i sabati ua faa'itehia mai i mua i te paroisa te tahi melo tei bapetizo-apî-hia. O Lydia to'na i'oa.

Ua au roa matou ia'na i tera iho taime.

Ua paari roa Lydia e te mataru'i no na matahiti aroraa i te ma'i tihota. Oioi roa oia i te mâtauraa i te mau melo o te paroisa ia au i to ratou reo e te taahiraa avae. E faahiti oia i to matou i'oa e e aroha rima mai, e aita matou i faahiti noa a'e i te parau no to'na mataru'i.

I te otiraa tera matahiti tia'iraa tei titauhia, ua farerei Lydia i te episekopo e te peresideni tîti no ta'na parau faati'a no te hiero. I te Sotaiete Tauturu i te hoê sabati, ua huti rii mai oia ia'u i piha'i iho ia'na e ua na ô mai, « Ua parau mai te peresideni tîti e, e ti'a ia'u ia haere i te hiero i te ineineraa ihoa. E haere mai anei oe na muri ia'u ? »

O te hepetoma matamua te reira no titema—e taime ohipa rahi roa no matou. Ua tamata vau i te faahiti i te tahi rii mau parau no te ape i te reira, « Eita anei e nehenehe e tia'i i te ava'e tenuare ? »

« Ua parau mai te peresideni tîti e, e ti'a ia'u ia haere i te hiero i te ineineraa ihoa », ta Lydia i parau mai. « E haere mai anei oe na muri ia'u ? »

« Aita, e mea ti'a ia haere i teie nei ! »

E pupu tuahine i roto i te paroisa e haere noa i te hiero i te mau ava'e atoa, e no reira ua ani atu vau ia ratou ia haere na muri ia Lydia. Ua rahi atoa ta ratou ohipa. Ma te roimata, ua parau faahou mai Lydia ia matou e, ua parau mai te peresideni tîti ia haere i te ineineraa ihoa.

I ô, ua faaoti pauroa matou e tere i tera na 241 km i te hepetoma no muri iho. I ni'a i to matou tere, ua haere noa te paraparauraa e te faahoaraa o na tuahine e va'u i roto i te pereoo. Ua oaoa hope roa Lydia i te haereraa i te hiero e te haamaitairaa ia farii i to'na oro'a hiero.

I te hepetoma matamua no tenuare, ua ino roa Lydia e ua mau oia i te fare ma'i, i te rapaauraa rû. Hoê hepetoma i muri iho, ua faaru'e mai oia. Ua haere râ Lydia e ta'na mau

haamaitairaa mure ore ta'na i farii i roto i te hiero maa hepetoma noa na mua'tu.

I te tahi taime i muri iho, ua faati'a atu vau i te aamu o to matou tere i te peresideni tîti ma te parau atu i to'u faahiahia ia'na i te fariiraa i te muhumu i parau ia Lydia ia haere oioi i te hiero.

« Aita roa'tu vau i mana'o e haere oia i tera iho taime », ta'na i parau mai. « E parau tamau ihoa vau i te taata e parau faati'a apî ta ratou ia haere i te hiero i te ineineraa ihoa. O te Varua tei paraparau ia Lydia, eiaha vau ! »

Ua haapii mai Lydia ia matou paatoa ia faaroo i te Varua e ia haere oioi e ohipa ia au i te reira. Ua mauuru roa vau no teie faahaamana'oraa ta'na ia faaroo i tera reo iti marû. ■
Mary Holmes Ewen, California, Marite

Na Elder
Anthony D. Perkins
No te Hitu Ahuru

HAERE I MUA MA te faaroo

Outou te feia apî paari, te ora ra outou i roto i te « Ahururaa matahiti no te faaotiraa » Te rave nei outou e rave rahi o te mau ma'itiraa faufaa roa a'e o to outou oraraa, mai te « te haereraa i te hiero, te taviniraa i roto i te hoê misioni, te haereraa i te haapiiraa, te ma'itiraa i te hoê toro'a e te ma'itiraa i te hoê hoa e ia taatihia no teie tau e no te tau e amuri noa'itu i roto i te hiero. »¹

E paraparau taa ê atu vau ia ratou e tafifi ra i te hoê e aore râ e rave rahi o teie mau faaotiraa faufaa rahi—te vai ra paha ua mau roa no te taiâ i te rave-raa i te faaotiraa hape e aore râ, no te hinaaro i te tahi puai no te ti'aturi noa i te hoê faaotiraa tei ravehia a'enei.

E maha haapiiraa no te faaotiraa faaûru ta Nephi i rave, e ia faa'ohipahia, e nehenehe te reira e faaiti i to outou taiâ e e faarahi i to outou ti'aturiraa ia haere i mua.

1. A haapa'o i te mau faauerua.

Te puohu maitai nei te irava hopea o te mau papaa parau a Nephi i to'na

oraraa : « Ua na reira maira te Fatu i te faaue mai a'u ra, e ia haapa'o vau i te reira e ti'a'i » (2 Nephi 33:15).

E hi'ohia te faaroo e te here o Nephi i te Faaora i roto i to'na haapa'oraa i te mau faauerua a te Atua. Ua pure oia (hi'o 1 Nephi 2:16). Ua tai'o oia i te mau papa'iraa mo'a (hi'o 1 Nephi 22:1). Ua imi e ua pee oia i te arata'iraa a te peropheta ora (hi'o 1 Nephi 16:23–24). Na tera huru haapa'o i faati'a i te Varua Maitai ia pee ma te mana rahi ia Nephi i roto i to'na oraraa, ma te tuu tamau ia'na te heheuraa.

E ti'a atoa ia outou ia haafatata noa i te Fatu na roto i te haapa'oraa i te mau faauerua a te Atua. Te faa'ite papû nei au e, e riro te haapa'oraa tamau i te mau mea na'ina'i mai te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a, te pureraa i te mau mahana atoa, te haereraa i te mau pureraa, te faarooraa i te parau a'o a te mau peropheta ora e te taviniraa ho'i ia vetahi ê i te haamana ia outou no te Varua—na reira atoa no te heheuraa apiti mai.

E maha haapiiraa no te faaotiraa faaûru ta Nephi i rave te nehenehe e faaiti i to outou taiâ e e faarahi i to outou ti'aturiraa ia haere i mua.

Aita te maitai-roa-raa ei titauraa no te heheuraa no outou iho. Teie te titauraa, te tatarahaparaa i te mau mahana atoa (hi'o Roma 3:23). Ia riro to outou tatarahaparaa ei tatarahaparaa mau e te papû (hi'o PH&PF 58:42–43), e hopoi mai te mana tamâraa o te Taraehara i te Varua no te arata'i ia

E hi'ohia te faaroo e te here o Nephi i te Faaora i roto i to'na haapa'oraa i te mau faaueraa a te Atua.

outou i roto i te mau faaotiraa teimaha o te oraraa.

2. A haere i mua ma te faaroo

A tuu i te tiao o Nephi Te parau ra to outou metua tane e, ua faaue mai te Fatu ia faaru'e outou te utuafare i ta outou tao'a e haere atu ai i roto i te medebara. Eita anei outou e hinaaro ia ite mai no ni'a i to outou tere e te vahi tapaeraa ?

I to'u mana'o, e anaanatae roa paha Nephi ahani ua heheu papû mai te Fatu ia'na no ni'a i to'na ananahi. Aita râ te Atua i na reira ia Nephi, e e eita atoa Oia e na reira ia outou.

A tere noa ai te utuafare o Nephi i roto i te medebara, ua tae mai te arata'iraa « i tera taime i tera taime » (1 Nephi 16:29 ; 18:1). Ahani ua faa'ite-papû-hia ia'na te tereraa o to'na oraraa eita ia oia e ite mai i tera mau ohipa tei faaano i te varua e tei tarai i to'na faaroo, tei tauturu ho'i ia'na ia riro rahi atu â ei taata mai te Mesia te huru.

Mai te peu te tia'i ra outou i te Atua ia heheu mai ia outou e aha te piha haapiiraa e haere atu, o vai te faaipoi atu, e aha te ohipa e rave mai, i hea e ora ai, e haere anei i te haapiiraa tuatoru, e fea tamarii e fanau, eita paha ia outou e haere noa'e na rapae

i to outou fare. Te faa'ite papû nei au e, e tae noa mai te heheuraa no outou iho « i tera taime i tera taime ».

Ua hinaaro to tatou Metua i te Ao ra ia tatou ia tupu i te rahi, oia ho'i, ia faatupu i to tatou aravihi no te feruri i te mau ohipa, matutu e rave i te mau faaotiraa. Ua ani manihini atoa râ Oia ia tatou ia tuu i ta tatou mau faaotiraa i mua Ia'na na roto i te pure (hi'o PH&PF 9:7-9). Ua haapii Elder Richard G. Scott no te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo e, e tae mai te pahonoraia i ta tatou mau pure « na roto i te hoê o na rave'a e toru ».²

Te hoê haapapûraa

Ua parau Elder Scott, « A tahi, e nehenehe ta outou e ite i te hau, te tamahanahanararaa, e te haapapûraa o te haapapû e e mea ti'a ta outou faaotiraa »³ Ua haapii mai maua ta'u vahine, o Christy, e nehenehe te haapapûraa no te mau faaotiraa rahi o te oraraa ia tae mai na roto i te mau papa'iraa mo'a, pinepine roa i muri iho i te haamoriraa i te hiero.

Ei hi'oraa, ua feruri rahi maua e ua pure atoa ho'i, e ua faaoti a'era maua e vaiiho i teie fare apî ta maua i moemoea noa i Texas, e rave mai i tera ohipa e e haere i Pékin, i te fenua Taina e ta maua na tamarii apî e ono. Ua hinaaro roa'toa râ maua i te haapapûraa a te Varua no teie tauraa rahi. E ua tae mai ihoa te haapapûraa a te ra'i—i roto i te hiero—a tai'o ai maua i roto i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau : « O teie to'u hinaaro ia oe... eiaha e faaea e ia rahi a'e te mahana i roto i teie nei vahi... eiaha e feruri i ta oe na tao'a. A haere atu i te mau fenua i te hiti'a o te râ » (PH&PF 66:5-7).

Na te reo o Iesu Mesia i roto i te mau papa'iraa mo'a, na reira atoa te mana'o puai no ô mai i te Varua

NO TE FAAITI I TE TAIÂ E FAARAHI I TE TI'ATURIRAA

1. A haapa'o i te mau faauerua.
2. A haere i mua ma te faaroo
3. A ora i roto i teie mahana
4. A turu'i i ni'a i to vetahi ê puai

E anaanatae roa paha Nephi ahani ua heheu papû mai te Fatu ia'na no ni'a i to'na ananahi. Aita râ te Atua i na reira ia Nephi, e e eita atoa Oia e na reira ia outou.

e, mai ta Elder Dallin H. Oaks no te PÛpÛ no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i haapii, « e tae mai te muhumuhu a te Varua ia oti ia tatou i te rave i te mau mea atoa e noaa ia tatou, e tei rapae tatou i ni'a i te mahana e te rave ra i te ohipa eiaha râ i raro a'e i te marû, e te parahi ra e te pure ra no te arata'iraa no te tuuraa avae matamua ». ⁶

Mai ia Nephi, i te taimē ti'a e haapapû mai te Varua e aore râ e faaara mai Oia i te e'a i ravehia.

3. A ora i roto i teie mahana

E mea taa ê maitai te fafauraa o Nephi ia'na iho i roto i teie tere i te fenua i parauhia ia hi'ohia i tera o to'na na taea'e o Lamana e Lemuela. Ua faaoti raua ia haere, aita râ to raua aau i faaru'e ia Ierusalemā. Te tâtâi ra Nephi i ta'na te'a fati ia roaa mai te maa e te heru ra i te repo auri no te hamani i te pahi, e mai te huru ra te taravarava noa ra to'na na taea'e i raro a'e i te ti'ahapa.

I teie mahana, e rave rahi Lamana e Lemuela i roto i ni'a i te fenua nei. Tera râ ua hinaaro te Fatu i te mau tane e te mau vahine tei fafau ia ratou iho mai ia Nephi te huru. E ite outou i te nuuraa rahi roa i roto i te oraraa ia fafau outou ia outou iho i ta outou mau faaotiraa ma te tutava noa i te rave maitai roa i te faito tei reira outou, e noa'tu â te fariu ra to outou mata i ni'a i te ananahi.

E hi'oraa Nephi no te parau a'ô paari a te peresideni Thomas S. Monson : « E nehenehe te moemoea-raa i te mau tau i ma'iri e te hiaairaa i te tau i mua nei i te horo'a mai i te tamahanahanaraa, eita râ te reira e mono i te oraraa i teie mahana. Teie te mahana oraraa no tatou, e e mea ti'a roa ia tatou ia tape'a mai i te reira ». ⁷

Maitai, tei haapapû mai e, ua ti'a ta matou faaotiraa e haere i te fenua Taina.

Te mana'o papû ore

Te piti o te rave'a e pahono mai te Metua i te Ao ra i te mau pure, e mea na roto ia i te « papû ore, te haapouriraa i te mana'o, o te faaiteraa ia e mea hape ta outou ma'itiraa ». ⁴

I muri iho i ta'u misioni i Taiwan, ua mana'o vau e, e toro'a maitai te ohipa taata ture no te ara. E a feruri ai maua Christy i teie huru ananahi, ua haro'aro'a atoa maua e, e pae â matahiti haapiiraa moni rahi i mua ia maua.

Ua topatari rii ho'i te fenua Marite i te pae faufaa e e mea iti ta maua moni, e no reira ua feruri maua e, ia tomo atu vau i roto i te pupu faa-herehere o te nuu reva, te Air Force ROTC, e ma'itiraa paari ia ta maua e rave no te aufauraa i te haapiiraa. Are'a râ, i to'u haereraa i te mau hi'opo'araa e i to'u faa'iraa i te mau papie, aita to maua mana'o i hau maitai no te faaôraa i roto i teie ohipa. Aita e haapouriraa mana'o e aita atoa e mana'o ino—o te ere-noa-raa te hau.

E mana'ohia teie huru faaotiraa i te pae faufaa ei mea maamaa, e

mea faaûruhia râ, hoê tumu, ahani e auvaha ture au, aita paha ia e haapa'oraa !

Ti'aturiraa i te ra'i

Te vai ra te toru o te rave'a e pahono mai te Atua : aita e pahono-raa. Ia ora parau-ti'a ana'e outou e ia au ta outou ma'itiraa i te mau haapiiraa a te Faora e [titauhia ia haere outou] », te parau nei Elder Scott, « [a haere ma te ti'aturi] ». ⁵

Te faahi'o nei te tamataraa hopea a Nephi ia roaa mai te mau api veo nahea e ti'a ia tatou ia haere ma te ti'aturi i te ra'i. Ua papa'i oia :

« Ua arata'ihia vau e te Varua, e aore au i ite na i te mau mea ta'u e rave ra.

« Haere atu ra râ vau » (1 Nephi 4:6–7).

E tae mai te taimē i roto i ta outou ahururaa matahiti no te faaotiraa, eita ta outou e nehenehe e faataime faahou e haere râ. Ua haapii mai au

4. A turu'i i ni'a i to vetahi ê puai

Noa'tu â ua imi tatou i te Varua, te haere ra tatou i mua i roto i ta tatou faaotiraa e ua fafau roa tatou ia tatou iho i te reira, e nehenehe te feaaraa e tae mai e e faatupu i te tahi uiuiraa no ni'a i ta tatou faaotiraa. Ia tupu noa'tu te reira, e ti'a i te hoê melo o te utuafare e aore râ te tahi hoa e horo'a mai i te parau a'o e te puai no te vai noa i ni'a i te e'a. Te tuu nei au i te mana'o e, i te roaraa o te tere, o te vahine a Nephi tei riro mai ei tutua ta'na i ti'aturi.

Ua tae mai teie mana'o no ni'a i te vahine a Nephi a haere ai au i te Fare manaha no te tuaaai o te Ekalesia. Ua mau roa to'u mata i ni'a i te hoê peni no Nephi tei taamuhia

E ti'a i te hoê melo o te utuafare e aore râ te tahi hoa e horo'a mai i te parau a'o e te puai no te vai noa i ni'a i te e'a.

i te tira pahi, e ua puru roa i roto i te vero.⁸

E i te pae o Nephi te vai ra ta'na vahine e hoê o ta'na mau tamarii. Tei roto atoa oia i te vero e te mau tamataraa mai ia Nephi te huru, tera râ, e mata hiti to'na e te rima puai no te tauahi paruru i to'na taponono. I tera taima ua tae atoa mai te mana'o e, ua haamaitai-atoa-hia vau i te hoê hoa faaipoipo e nehenehe e ti'aturi e o te horo'a nei i te puai i to'u mau taima fifi. Ua mana'o atura vau, maitai pai ua riro atoa vau ei puai no'na.

E te mau taea'e, ua riro te faaherehereraa e te faarahiraa i te puai pae varua ta outou i faatupu (e aore râ e faatupu) ei misionare e aore râ i roto i te tahi atu taviniraa parau ti'a ei rave'a maitai roa a'e no outou no te riroraa ei tane faaipoipo e ei metua tane au. E te mau tuahine, ua riro te oioiraa i te pae varua, te faaroo e te itoito no te pee ia Iesu Mesia ei aravihi maitai roa a'e no te hoê vahine e te hoê metua vahine.

Te titau manihini nei au ia outou ia

riro mai i te huru taata e nehenehe to outou hoa faaipoipo i teie nei e ananahi e turu'i atu i ni'a iho no te parau a'o paari e te puai. E nehenehe i te hoê tane viivii ore e te hoê vahine ti'amâ, tei taatihia no teie tau e no te tau a muri noa'tu i roto i te hiero, ia rave i te mau mea teimaha roa ei apiti 'aifaito.

Te parau fafau atu nei au e, ia faa'ohipa outou i teie mau haapiiraa mai roto mai ia Nephi e te mau peropheta o teie anotau no te rave i te faaotiraa, e arata'ihia outou e te heheuraa no outou iho « i tera taima i tera taima ». A nuu noa ai outou i roto i ta outou ahururaa matahiti no te faaotiraa, ia roaa ia outou, mai ia Nephi atoa, te faaroo ia parau e :

« Ua arata'ihia vau e te Varua, e aore au i ite na i te mau mea ta'u e rave ra.

« Haere atu ra râ vau » (1 Nephi 4:6-7). ■

No roto mai i te a'oraa « Nevertheless I Went Forth », tei horo'ahia i roto i te hoê pureraraa i Brigham Young University i te 4 no Jepuare 2014. No te taatoaraa o te a'oraa na roto i te reo peretane, a haere i ni'a ia speeches.byu.edu.

TE MAU NOTA

1. Robert D. Hales, « te autahu'araa a Aarona : Faaineine no te opuaraa no te hoê ahuru matahiti te maoro », *Liahona*, Me 2007, 48.
2. Richard G. Scott, « Faaohiparaa i te Horo'araa Faahiahia o te Pure », *Liahona*, Me 2007, 10 ; reta tei faateimahahia na mua a'e.
3. Richard G. Scott, « Faaohiparaa i te Horo'araa Faahiahia o te Pure », *Liahona*, Me 2007, 10.
4. Richard G. Scott, « Faaohiparaa i te Horo'araa Faahiahia o te Pure », *Liahona*, Me 2007, 10.
5. Richard G. Scott, « Faaohiparaa i te Horo'araa Faahiahia o te Pure », *Liahona*, Me 2007, 10.
6. Dallin H. Oaks, « In His Own Time, in His Own Way », *Liahona*, Atete. 2013, 26.
7. Thomas S. Monson, « Te imiraa i te faufaa », *Liahona*, Me 2003, 20.
8. Hi'o *Helpmeet*, na K. Sean Sullivan, i roto i te « The Book of Mormon: A Worldwide View », *Liahona*, Titema. 2000, 37.

A IMI IA'NA

« E aha outou i imi ai i tei ora i te vairaa o te pohe ?
Aore Oia i ô nei, ua tî'a ïa i nî'a ».

(Luka 24.5-6).

MAOTI IOSEPHA

*E hi'ō mai e ono tumu ua taa ê (e aore râ e nehenehe e taa ê)
to outou oraraa maoti te peropheta Iosepha Semita.*

Na Ted Barnes

Tuhaa Faatere no te Autahu'araa

Ua pohe Iosepha Semita a 170 matahiti i teie nei. 38 noa matahiti ta'na i ora, e te rahiraa taimē i te mau vahi mo'emo'e e ore paha e itehia mai e outou i ni'a i te hoho'a fenua, maori râ ia tatarā-hu'ahu'a-hia mai. E ua mātāu paha outou i te mau mea e rave rahi ta'na i rave i roto i to'na oraraa. Ua feruri a'enei râ outou e aha ta teie mau mea i faatupu i ni'a ia outou? Ua rahi roa paha no te tai'o mai, e haamata ia e teie na mea e ono.

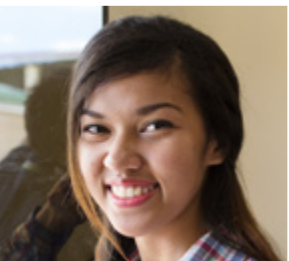
Maoti Iosepha Semita :

1. Ua maramarama outou o vai mau te Atua e Iesu Mesia.

Ahiri aita Iosepha Semita, e ti'aturi noa paha outou i te Metua te Atua e ia Iesu Mesia. E farii mai paha outou i te iteraa papû no roto mai i te Bibilia. Teie nei, a feruri na i te hohonu e te apî rahi o to outou maramarama maoti te mea ta Iosepha Semita i faaho'i faahou mai—te mau iteraa papû rahi no te Buka a Moromona, te Parau Haapiiraa et te Mau Parau Fafau e te Poe Tao'a Rahi. Ei hi'o-
raa, e mea ta outou i ite aita te rahiraa o te ao i ite : oia ho'i ua fa te Faaora tei ti'a faahou mai i te taata i Amerika—e faa'iteeraa papû ia e, ia au i Ta'na iho mau parau, e ere noa Oia i « te Atua no Iseraela, e... Atua [râ] no te ao atoa nei » (3 Nephi 11:14).

A feruri na i te huru ua haapuiahia to outou iteraa papû no te Metua i te Ao ra e no Iesu Mesia na roto i te faa'iteeraa rahi a te mau peropheta mai ia Nephi, Alama e Moroni—aita ia i faahitihia te parau no Iosepha Semita iho, tei faa'ite mai : « Te ora nei oia ! No te mea ua ite mata'tura maua ia'na, i te pae atau ho'i no te Atua » (PH&PF 76:22–23). I te hoê tau te faataupupuhia nei ma te haapae pinepine roa i te faaroo i te Atua i ia Iesu Mesia, auê ia haamaitairaa teie haamaramaramaa apî !

3. E nehenehe to outou utuafare ia riro ei mea mure ore.

No te aha te taata e rave rahi e faataupupu nei i te mana’o no ni’a i te faufaa o te faaipoiporaa e te utuafare? Peneia’e aita ratou i ite i te haapiiraa tumu, tei faaho’i-faahou-hia mai na roto ia Iosepha Semita, ua haamauhia te faaipoiporaa e te utuafare e te Atua no te riro ei mea mure ore (hi’o PH&PF 49:15; 132:7). E ere te reira i te peu noa i hamanihia e te taata e o ta te sotaiete i haamarau —e tuhaa râ te reira no te faanahoraa mure ore i te ra’i. E aua’e te mau taviri o te autahu’araa e te mau oro’a hiero tei faaho’i-faahou-hia mai na roto ia Iosepha Semita, ua ti’a i to outou utuafare mure ore e haamata i ni’a i te fenua nei.

2. Ua ite outou e, e tamarii outou na te Atua—e te tahi atoa mau pu’eraa.

Peneia’e paha te parau mau rahi roa a’e ta Iosepha Semita i faaho’i faahou mai oia ho’i te parau mau o to tatou auraa e te Atua.¹ E Metua mau Oia no tatou. Ua faaea a’enei outou no te feruri i te mau mea e tu’ati i teie parau? E faataui roa te reira i te huru e hi’o outou ia outou iho: noa’tu te mea e mana’o to teie nei ao ia outou, ua ite outou e, e tamarii here outou na te Atua, e To’na mau aravihi i roto ia outou. E faataui te reira i te huru e hi’o outou ia vetahi ê: e i tera iho taime pauroa te taata—*pauroa te taata*—e mau taea’e e e mau tuahine no outou. E faataui te reira i te huru e hi’o outou i te oraraa: te mau taime oaoa atoa e te mau taime tafifraa ho’i, e tuhaa ia no te faanahoraa a te Metua i te Ao ra no te tauturu ia outou ia riro mai Ia’na ra te huru. E ere i te mea ino roa no te hoê mea e himenehia ra i roto i te Paraimere!²

4. E roaa ia outou te autahu’araa na reira atoa to te reira mau haamaitairaa.

No te mea ua faaho’i faahou mai te Atua i Ta’na autahu’araa na roto ia Iosepha Semita, e nehenehe ta outou ia bapetizohia e ia farii i te te horo’araa i te Varua Maitai. E nehenehe ta outou ia titau i te mau haamaitairaa faaora ma’i e te tamahanahana e te arata’i. E nehenehe ta outou ia rave i te mau fafauraa mo’a o te taamu ia outou i te Atua; E ua nehenehe ta outou e faaapî i ta outou mau fafauraa i te mau hepetoma atoa ia rave outou i te oro’a mo’a. Na roto i te mau oro’a a te autahu’araa, e tomo mai te mana o te Atua i roto i to outou oraraa (hi’o PH&PF 84:20–21). Aita hoê o teie mau mea e tupu ahiri aita te ohipa tei ravehia e Iosepha Semita.

PĀE ALII: TE HINĀARO O TO’U AĀU (ORĀMA, MATĀMĀU), NA WALTER RANE, NI’A. TE HIERO NO ASUNCIÓN PARAGUAY

5. Ua ora outou i te haavîraa a te tahi mau raau tu'ino.

Ua nehenehe a'e ta outou ia haapa'o outou i te heheuraa ta Iosepha i farii i te matahiti 1833—na mua roa i te faa'ite-raahia mai e te mau fare ma'i e, e faatupu te avaava i te mariri 'aitaata i te mahaha e te ava i te he'a ate. Ia heheu mai te hoê peropheta i te paari o te Atua, no te aha e tia'i i te paari o te ao no te faaroo atu? Te faa'ite nei te Parau Paari e, te haapa'o nei te Atua ia tatou, eiaha to tatou noa varua, to tatou atoa râ tino (hi'o PH&PF 89). E inaha ho'i, mai ta te mau heheuraa a Iosepha Semita i faa'ite, te roaaraa te hoê tino, ua riro rahi atu â ia—eiaha te riro-iti-raa—mai to tatou Metua i te Ra'i, e tino 'i'o e te ivi atoa ho'i To'na (hi'o PH&PF 130:22).

A TOMO I ROTO I TE PARAPARAURAA

TE MAU MEA E FERURI MAITE ATU NO TE SABATI

- Nahea e ti'a ai ia'u ia haapuai i to'u iteraa papû no te peropheta Iosepha Semita?
- Nahea e ti'a ai ia'u ia faa'ite maitai a'e to'u mauruuru no te peropheta ora, e aha te mau parau e e aha te mau ohipa?

TE MAU MEA E TI'A IA OUTOU IA RAVE

- I te fare pure, i rotopu i te utuafare e te mau hoa, e aore râ i ni'a i te mau rave'a haaparareraa sotiare, a faa'ite nahea te peropheta Iosepha Semita i faa'uru i te huru o to outou oraraa.
- Mai ta Iosepha Semita i rave, a ui i te Metua i te Ao ra i ta outou mau uiraa. A rave i te tahi taime no te tuturi na roto i te pure no te ani la'na i te arata'iraa. I muri iho, a tia'i rii e a faaroo i te mau mana'o e tae mai i te feruriraa e aore râ i te aau. A papa'i i to oe mau mana'o i roto i ta oe buka aamu.
- A ta'io i te a'oraa « Iosepha Semita » a Elder Neil L. Andersen no te Pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo i te amuiraa rahi no te ava'e atopa 2014. A hamani i te hoê tapura ohipa no te faa'ohipa i na mana'o e piti ta'na i horo'a no te paturaa e no te faa'iteraa i to outou iteraa papû no Iosepha Semita.

6. E ti'a ia outou ia ite i te parau mau no outou iho na roto i te mana o te Varua Maitai.

I te taahiraa te tamaiti apî ra Iosepha i roto i te Uru raau mo'a i te matahiti 1820, te mana'o rahi i rotopu i te mau ekalesia, oia ho'i, e ohipa no te tau tahito te heheuraa. Ua faa'ite mai te Orama matamua a Iosepha i te hape o te reira. Ua matara te ra'i—e ere no te mau peropheta noa. Pauroa te taata e uiraa ta'na, e nehenehe ta'na ia farii i

te hoê pahonora na roto i te imiraa ma te haehaa e te tuutuu ore (hi'o PH&PF 42:61 ; 88:63). Ei hi'oraa, e nehenehe ta outou ia ite no outou iho e, ua riro anei o Iosepha Semita ei peropheta na te Atua mai ta Iosepha iho i ite mai : na roto i te aniraa i te Atua Iho.

E haamataraa noa teie. E aha te mana'o ta outou e tuu faahou mai? E aha te taa-ê-raa i roto i to outou oraraa maoti Iosepha Semita? ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia: Iosepha Semita* (2007), 43–51.
2. Hi'o « E tamarii au na te Atua ra », *Te mau himene* n° 185.

« E mea faufaa a'é te peropheta ora » i te hoê peropheta pohe ...

« ... Aita te heheuraa a te Atua ia Adamu i haapii ia Noa nahea ia hamani i te hoê pahî. Titauhia te heheura no Noa iho. E no reira, te peropheta faufaa roa a'é, no outou e no'u nei, o te peropheta ia e ora nei i to tatou mahana e anotau, ia'na ho'i te Fatu e heheu nei i Tô'na hinaaro ia tatou. E no reira, te tai'oraa faufaa roa a'é ta tatou e nehe-nehe e rave, o te mau parau atoa ia a te peropheta... tei roto i te mau ve'a a te Ekalesia i te av'aé tata'itahi. Ta tatou reo e pee i roto i na av'aé e ono atoa, o tera ia e itehia i roto i te mau a'oraa o te amuiraa rahi, tei nene'ihia i roto i te ve'a [Liahona] ... »

« E ara i te feia e tuu mai i te mau peropheta pohe i mua i te mau peropheta ora, no te mea, **tei mua te mau peropheta ora i te mau taimé atoa** ». ■

Na te peresideni Ezra Taft Benson (1899–1994), « Fourteen Fundamentals in Following the Prophet » (Brigham Young University devotional, 26 no fe'puare 1980), 2, speeches.byu.edu.

A faa'ite i to outou mana'o

E aha te auraa no outou te patururaa i te mau peropheta ora ?
A faa'ite i to outou mana'o i te utuafare e te hoa e aore râ i ni'a i te rave'a haaparareraa sotiare.

TE HI'ORAA O TE FAAORA NO TE *haapa'o*

*Na Tōna hi'oraa e tuu mai i te hohōa
no tatou paatoa ia pee.*

« **I** roto i te mau haapiiraa atoa no ni'a i te oraraa o te Faaora, aita e mea papū a'e e te mana rahi a'e i te haapiiraa no te haapa'o », ta Elder Robert D. Hales no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i haapii mai i te amuiraa rahi no eperera 2014. Aita te hi'oraa o te Faaora e haapii noa nei ia tatou *no te aha* e mea faufaa te haapa'o i te Metua i te Ao ra, te haapii atoa nei ho'i *nahea* ta tatou e nehenehe ia haapa'o. A hi'o faahou ai outou i teie mau hi'oraa mai roto mai i Ta'na taviniraa, a feruri nahea te reira e nehenehe ai ia riro ei e'a no outou ia pee i roto i to outou oraraa.

« AITA HO'I AU I
IMI I TO'U
IHO HINAARO, O
TE HINAARO
RÂ O TE METUA
O TEI TONO MAI
IA'U NEI RA ».

(loane 5:30; hi'o atoa
loane 6:38; 8:28-29; 14:31)

E AHA TA OUTOU E NEHENEHE E RAVE ?

Te parau nei Elder Hales e, « Ua haapii lesu ia tatou ia haapa'o na roto i te reo ohie, e ia ohie ia maramama: ' Ua hinaaro outou ia'u ra, e haapa'o i ta'u parau' [Ioane 14:15] e 'a haere mai ai a pee mai ai ia'u' [Luka 18:22] ».

E aha ta outou e rave i teie mahana no te haapa'o rahi atu ?

2

1. Noa'tu â aita ta lesu e hara, ua auraro oia i te ture no te bapetizora ia « faati'a i te mau parau ti'a atoa » (Mataio 3:13-17 ; hi'o atoa 2 Nephi 31:4-7 ; Ioane 3:5).

2. I te 12raa o to'na matahiti, ua itehia mai ia Iosepha raua Maria lesu i roto i te hiero te haapii ra, At the age of 12, when Joseph and Mary found Jesus teaching in the temple, ua « faaroo atura ia raua », e ua ho'i Oia i te fare e raua (hi'o Luka 2:42-51).

3. Noa'tu e, ua ani Oia ia faanuuhia te 'au'a mai la'na ra, ua auraro noa Oia ia mamae i roto i te ô no Getesemané (hi'o Mataio 26:36-44 ; Luka 22:39-54).

4. Ua haapa'o Oia i te mahana sabati e ua haere i te mau pureraa i te sunago (hi'o Luka 4:16-44).

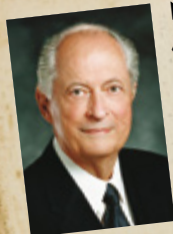
5. Ua auraro lesu ia haavâhia Oia e te taata ia tupu te ohipa e te hanahana a te Metua (hi'o Isaia 53:7 ; Mataio 26:53 ; Mose 1:39).

6. Ua faaoti Oia i Ta'na ohipa ma te vai-iho i te taata viivii ia faasatauro la'na (hi'o Mataio 27:35 ; Ioane 10:17-18 ; Galatia 1:3-5).

3

NO TE MEA HO'I E, UA HAAPA'O TO TATOU FAAORA

« No te mea ho'i e, ua haapa'o to tatou Faaora, ua tara ê Oia i ta tatou mau hara, ma te faati'a ia tatou ia ti'afaahou mai e te faaineine-raa i te rave'a no tatou no te ho'i atu i to tatou Metua i te Ao ra o tei ite ho'i e, e hape tatou a haapii ai tatou i te haapa'o i roto i te oraraa tahuti nei. Ia haapa'o tatou, e farii tatou i Ta'na tusia, no te mea te ti'aturi nei e, na roto i te Taraehara a lesu Mesia e ti'a ai i te taata atoa ia faaorahia, na roto i te haapa'oraa i te mau ture, te mau orô'a, e te mau faaueraa i horô'ahia i roto i te Evanelia ».

Elder Robert D. Hales no te Püpü no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, « Ua hinaaro outou ia'u ra, e haapa'o i ta'u parau », Liahona, Me 2014, 35.

1

6

7

FEIA API

« I ROTO I TA
 [TE MESIA] TAU
 TAVINIRAA, 'UA ROOHIA
 OIA I **TE FAHEMARRAA**
AITA RÂ OIA I
HAAPA'O
 I TAUA MAU MEA RA'

8

[PH&PF 20:22] ».
 —Elder Robert D. Hales

9

4

7. Ma te haapa'o noa i te parau a To'ina Metua, ua haere lesu i roto i te ao varua no te faanaho i te ohipa misionare i reira (hi'o 1 Petero 3:18-20 ; 4:6).

8. Ua faahemahia lesu e Satane, aita râ Oia i hema (hi'o Mataio 4:1-11 ; PH&PF 20:22).

9. Ua tamau noa Oia i te rave i te hinaaro o te Metua ma te faatere i te Ekalesia (hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:16-17 ; D&C 19:2, 24).

5

TO TATOU VAHI

TE MAU TAATA TUPOHE AUahi E TE HAANA TAMA'I A TE ATUA

Emahana hau noa tera mahana, e ere te tupoheraa auahi ta'u toro'a tamau, ua tapa'o râ vau ia'u no tera mahana, e ua faaoti atura e tai'o i te Buka a Moromona. I te iteraa mai te tahi hoa ohipa e, te tai'o ra vau, ua ui mai oia e, ua ite anei au nahea i te tuu i te haana tama'i a te Atua i teie mau tau apî. E te paraparau ra maua, ta'i

mai nei te oe. E auahi i tera fare toa fatata noa.

Ua oomo oioi maua i to maua ahū paruru auahi e afaro atura i ô. Ua puai roa te auahi, e i te tapiriraa'tu matou i te fare toa, paa'ina a'enei te tahi mea i ni'a ia matou.

Ua ati roa maua i te auahi. Ua taa ore rii maua to'u hoa ohipa i te tahi maa setoni no tera mea i paaina. Aua'e râ to maua mauihāa e te ahū paruru, aita maua i pēpē rii a'e.

I te ho'iraa matou i te 'aua, i te poheraa te auahi, ua ui au i to'u hoa ohipa, te haamana'o ra anei oia i ta'na uiraa no ni'a i te haana tama'i a te Atua. Ua parau mai oia, e, e ua faataa atura vau e, mai te huru te haana tama'i a te Atua i to matou ahū paruru auahi. E ti'a noa ia matou ia ahū i te reira ia ti'a ia matou ia pato'i i te aroraa a te enemi. Ia haapa'o tatou i te mau faauerāa, e riro tatou i te haamaitaihia i te mana paruru o te haana tama'i a te Atua, e e riro mai te Varua Maitai ei arata'i na tatou. ■

Fernando de la Rosa Marrón, Mehiko

TA'U PAPA'IRAA MO'A AU ROA'E

1 Samuela 16:7. « E ORE HO'I TA IEHOVA HI'ORAA E AU I TA TE TAATA ; E HI'O HO'I TE TAATA I TE HURU I RAPAE AU A'E, ARE'A O IEHOVA, E HI'O IA I TE AAU ».

Hou vau a tomo i roto i te Ekalesia, ua hi'o noa vau ia'u ei taata noa e te aravihi taata. Ua mana'o vau e, aita ta'u e faufaa e horo'a atu. E mea taiâ na'u ia faa'ite i te taata o vai au no to'u ri'ari'a e tuuhia vau i te hiti e mauui noa ai. Ua mana'o noa vau e, pauroa te mau taata ati a'e ia'u, e mea puai a'e e te maramarama a'e e te maitai a'e ia'u.

Ua tauî râ te reira mau hi'oraa i to'u riroraa ei melo no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Ua haapii mai au e, e tamarii tatou na te Atua e te vai ra to tatou aravihi hanahana. Ua taa ia'u i teie nei e, aita e tata'uraa no te hi'o e, o vai te mea maramarama a'e, te mea moni a'e e te mea nehenehe a'e. I mua i te mata o te Fatu, ua aifaito tatou, e tei la'na ra te faotiraa—e ere i te huru to tatou hoho'a pae tino, i te huru râ o to tatou haapa'o e to tatou hinaaro ia pee i te e'a Ta'na i tuu mai. ■

Joan Azucena, Fenua Philipino

E RAVE OE I TE MAHANA SABATI ?

I te 15raa o to'u matahiti, ua farii au i te iteraa papû puai no te evanelia a Iesu Mesia e ua oaoa roa vau i te tomoraa i roto i te Ekalesia. I tera taima, te rave ra vau i te ohipa no te turu i te utuafare. Aita i maoro roa i muri iho i to'u bapetizoraa ua ere au i ta'u ohipa.

Titauhia ia roaa faahou mai te tahi ohipa apî, inaha o vau tera e faaamu ra i to'u utuafare, ter vahi fifi râ, i roto i te mau ohipa atoa ta'u i ite, titauhia ia rave i te mahana sabati. Ua pato'i au e rave rahi ohipa no te mea ua hinaaro roa vau ia haere i te pureraa i te mahana sabati (hi'o PH&PF 59:9–10).

Ua ma'iri e piti ava'e imiraa, aita e ohipa. E ere to'u metua vahine i te melo no te Ekalesia, e noa'tu to'na ti'aturiraa it e Atua, ua riri roa oia ia'u no to'u pato'iraa e rave rahi ohipa.

I te hoê pô, ua hi'o mai oia ia'u ma te roimata e ma te ani mai, « No te aha te Atua e vaiiho noa nei i teie mau mea ia tupu, te haapa'o maitai nei ho'i oe i te maitai »

Ua pahono atu vau, « Mama iti e, aita vau i ite no te aha teie mau mea e tupu nei i ni'a ia tatou, ua ite râ vau e, te rave ra vau i te

mea tano, e ua ite au e haamaitai mai te Atua ia tatou no te reira ».

I te po'ipo'i a'e, ua faaau mai te tahi taata ia'u i te tahi tino moni rahi, ia haere au e piti mahana e faauta i te tahi mau tauihaa rahi mai te hoê fare i te tahi. E mea rohirohi te ohipa, atira noa'tu, i te fariiraa vau i te moni, ua horo afaro vau i te fare no te pûpû i te hoê pure haamau-ruuru. Aita i maoro roa, ua itehia mai ia'u te tahi ohipa e vata vau i te mahana sabati, e mai te reira mahana atu aita vau i ere i te ohipa.

Ua oaoa vau, ua ma'iti au e haamo'a noa i te mahana sabati ? E rave rahi tamataraa i roto i te oraraa, ua ite râ vau e, ia tutava noa tatou ma te vai puai noa i mua i te reira, e haamaitai mai te Fatu ia tatou. ■

Sahil Sharma, Inidia

**Na Elder
Neil L. Andersen**

No te Pūpū no te Tino
Ahuru ma Piti Aposetolo

NAHEA I TE FAATUPU I TO TATOU PAARI

I teie tau no te haaparareraa parau mai te hoê vave'a te huru, titau-roa-hia te paari—te paari no te **ma'i-tiiti e no te haro'arô'a** nahea i te faa'ohipa i te mau mea ta tatou e apo nei.

E haamana'o na tatou :

1. E ti'a ia tatou ia imi i te paari.
2. Ua rau te huru o te paari e ua rau to'na faito e to'na 'u ia tae mai te reira.
3. Ia oiioi te paari i te apohia mai, e rahi roa'toa mai te mau haamaitairaa.
4. Te paari no te hoê ohipa, eita paha e nehenehe e faa'ohipa no te tahi atu.
5. Te paari o te ao, noa'tu to'na faufaa rahi i roto i te mau mea e rave rahi, e rahi atu â te reira ia aurarohia ma te haehaa i te paari o te Atua.

E piti huru paari ta te papa'iraa mo'a e faataa nei : te paari o te ao e te paari o te Atua. Toopiti pae to te paari o te ao, te pae maitai e te pae ino. I to'na faito poiri roa a'e, e nehenehe te reira ia parauhia ei afa parau mau, tei

ano'i-maramama-hia e tei faanahonahohia no te rave-faaoti-raa i te tahi opuaraa pipiri e te ino.

Te vai atoa nei te tahi huru paari o te ao e ere i te mea ino roa. E e ti'a roa ia parau e, e mea maitai. E imi-papû-hia te reira paari na roto i te **tuatapaparaa, te feruriraa, te hi'oraa e te ohipa papû**. E mea faufaa rahi e te au roa no te mea ta tatou e rave nei. No te taata maitai e te au, e tae mai te reira a ratere ai oia i roto i te tahuti nei.

E hau roa'tu, e ti'a i teie paari haamanuia taata i roto i te ao ia farii i te otohe i muri mai i te paari o te Atua ma te ore e mana'o e, e nehenehe ta'na ia mono i te reira.

Aita pauroa te paari i hamani-aifaito-hia. E ti'a ia tatou ia haapii e, ia tupu noa'tu te titoraa i rotopu i te paari o te ao e te paari o te Atua, ia **auraro to tatou hinaaro i raro a'e i te paari o te Atua e ti'a'i**.

Teie to'u mana'o ia outou, ia rave outou i te mau fifi i mua ia outou. E huti i te hoê reni i ropu, i ni'a i te hoê papie. E tapura i te paari o te ao i te pae aui e te paari o te Atua i te pae atau. E papa'i i te mau fifi e faatito ra i te tahi e te tahi o te pae.

E aha te mau ma'itiraa ta outou e rave nei ?

I roto i te tufaa 45 o Te Parau Haapiiraan te Mau Parau Fafau, te parauhia nei no te mau ohipa e tupu e tae roa i te Tae-piti-raa mai o te Faaora, e te faati'a faahou nei te Fatu i te aamu o na paretenia e ahuru ma te faaoti na roto i teie mau parau : « No te mea o ratou o tei paari e ua farii ho'i i te parau mau, e ua rave ho'i i te Varua Mo'a ei arata'i no ratou ra, e aita ho'i ratou e haavarehia—oia mau ta'u e parau atu ia outou na e ore roa ratou a tapuhia i raro e e hurihia i roto i te

auahi, e faaoromai râ ratou i te reira mahana » (hi'o PH&PF 45:57).

E mata na tatou ia **imi i te paari o te Atua**. E rave rahi ta tatou e nehenehe e haapii tano mai no ni'a i te paari i teie nei. Te parau fafau nei au ia outou e, e tae mai te mau haamaitairaa o te Fatu ia outou a imi ai outou i te paari, te paari o te Atua. Te tia'i ananatae nei ho'i Oia ia horo'a mai i To'na paari ia tatou nei. E ia haa-pa'o tatou, ia pure tatou e ia imi tatou i te reira, e tae mai te reira. ■

No roto mai i te a'oraa i roto i te hoê pureraa i Brigham Young University—Idaho tei horo'ahia i te 10 no eperera 2009.

NAHEA OUTOU I TE FAA'OHIPARAA I TE REIRA ?

« E piti noa mea o te nehenehe e ma'iti. E nehenehe ta outou e ma'iti i ta outou e hinaaro. E faaoti râ ma te paari. E ti'a ia'u ia parau e, e tauturu mai te ma'itiraa i te Fatu ia outou i te mau mahana atoa e e riro te tape'araa i te Varua Maitai i to outou pae i te tauturu ia outou i roto i te mau mea atoa. E nehenehe te ma'itiraa i te pae hape e arata'i ia outou i te mana'o oaoa ore, e mana'o e au i te oaoa no te hoê taime poto e i muri iho, e ite outou i te mau faahopearaa e e tarahapa outou i ta outou faaotiraa ma te mana'o maramara. A ti'a noa i te pae o te Fatu! E ere i te mea ohie noa, e mea hoona râ! »

Samuel J., Auteria

E mea au anei ia haere au i
te mau oriraa e te mau faaarearearaa noa'tu ua papû ia'u e, **e mau ohipa iino** te itehia i reira, ia riro atu vau ei **hi'oraa maitai** ?

A ui ia outou iho : « E aha ïa huru hi'oraa e riro atu vau ia tuu atu vau ia'u i roto i tera huru ohipa » Ia opua outou i te haere i te hoê vahi tei reira te raau ta'ero e aore râ te 'ava, te 'ahu tano ore, te pehe ma te parau faufau, e aore râ te ori huru faufau, nahea atura outou i te faa'ite ia ratou te faito arearearaa e nehenehe e roaa mai aita ana'e te reira mau mea ? E aha te huru mana'o e tae mai i roto i te taata e ite ia outou—« E ere anei e hi'oraa rahi no te faaroo e te faatureraa ? » e aore râ, « No te aha pai oia i haere mai ai » Te rahiraa o te taima, e riro mai outou ei hi'oraa maitai a'e ia ore outou e haere atu, no te mea eita ïa outou e tuu hua'tu ia outou i mua i teie faahemaraa, ua ite ho'i outou te vai ra taua mau mea ra. ■

E aha te faito faahemaraa a Satane i ni'a i to'u mau mana'o ?

Ua haapa'o to tatou Metua i te Ao ra e, e ti'amâraa morare to tatou, te mana ia ma'iti i roto i te maitai e te ino. Eita Oia e faahepo ia tatou ia rave i te maitai, e eita ta te diabololo e nehenehe e faahepo ia tatou ia rave i te ino (hi'o *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te*

Ekalesia : Iosepha Semita [2007], 243-44).

E no reira, ia ferurihia te parau no to outou mau mana'o, e 'aifaito noa te faito faahemaraa a te diabololo i to outou iho hinaaro ia vai matara ia'na. Ua parau te peropheta Iosepha Semita, « Eita ta Satane e nehenehe e faahema ia

tatou na roto i ta'na mau faati'anianiraa maori râ e faati'a e e hema'tu to tatou mau aau » (*Te Mau Haapiiraa : Iosepha Semita*, 243). Ua parau atoa oia e, « Aita to te diabololo e mana i ni'a iho ia tatou maori râ ia faati'a ana'e tatou ia'na » (214).

E hau roa'tu, te parau mai nei te papa'iraa mo'a e, « o te Atua ana'e e aita'tu ai tei ite i to oe mau mana'o e te mau opuaraa o to oe aau na » (PH&PF 6:16), no reira, aita Satane i ite i te mea i

roto i to outou mana'o. O te mau faahemaraa noa e te mau umeraa ta'na e nehenehe e tuu mai. Ia faaoti râ outou ia pee i te reira, e mana rahi a'e ïa ta'na i ni'a ia outou e e puai atu â te mau faahemaraa. E teie atoa te tahi hi'oraa, ia pato'i outou i te ino ma te ma'iti i te maitai, e haapuaihia e e haamaitaihia outou. ■

Hoê nana e HOÊ TIA'I MAMOE

Ua riro te te hohó'a no te 'aua o te nana ei haapiiraa i te parau no te aupururaa o te Faaora i To'na mau taata.

Te 'aua mamoe i tahito ra

E aha te reira: E 'aua patu ohie noa.

Te fa: No te paruru i te nana mamoe i mua i te animara taehae e te taata 'eia, i te po ihoa râ.

Te materia no te paturaa: E ofa'i, e i te rahiraa taime, e tuuhia te tahi raau taratara na ni'a roa. E rave-pinepine-atoa-hia te raau taratara no te hamani i te tahi 'aua taime poto no te nana. I te tahi taime, e faa'ohipahia te mau ana ei 'aua mamoe, e tuuhia te tahi ofa'i e aore râ te tahi raau taratara no te paruru i te tomoraa.

TE MAU OHIPA I TUPU I ROTO I TE BIBILIA

- E mea faufaa roa te mamoe no to'na 'i'o, te û, te hinu, to'na huruhuru, te iri e to'na tara, e ua riro atoa te mamoe e animara matamua no te faatusiaraa.
- I te fenua no Iseraela, teie te mau animara taehae e 'ou'ou i te mamoe, te luto, te hyène, te panthère e te uri teni (chacal). I te tau tahitora, e ite-atoa-hia te liona e te bea na tera mau vahi (hi'o 1 Samuela 17:33-37).
- E faa'ohipa te tia'i mamoe i ta'na raau no te arata'i i te mamoe e te raau ta'iri e te maa no te paruru ia ratou.
- Ia ao, e arata'i te tia'i mamoe i ta'na mamoe i te vahi maa e te pape (hi'o Salamo 23:1-2) e ia pô, e faho'i oia ia ratou i te 'aau. Ei reira te tia'i mamoe e tai'o ai ia ratou a ho'i ai, e ia mo'e noa'tu te tahi, e haere oia e imi ia'na. E ia oti, e tarava oia i mua i te uputa no te paruru ia ratou.
- Ua pii Iesu Mesia la'na iho te Tia'i mamoe maitai (hi'o loane 10:11-15) no te mea ua horo'a Oia i To'na ora no tatou. Ua faaau atoa Oia la'na ei uputa no te 'aau (hi'o loane 10:1-9) i te mea ho'i e mea na roto ia'na tatou e farii ai i te maa pae varua, te tau faafaearaa, te hau, te faaoraraa e te faateiteiraa.
- Ua faaau te aposetolo Paulo i te Ekalesia i te nana mamoe (hi'o Te Ohipa 20:28).

FAAHO'ARAA NA DAVID HABBEN ; HI'ORAA TAPIRINO TE MESIA E TE HAAPU'UTU NA HEINRICH HOFMANN.

TE TAHI ATU MAMOE

Ua parau te Faaora no te tahi « mamoe ê atu... e ere i to teie nei 'aau » (loane 10:16), oia ho'i te mau ati Nephi e te mau ati Lamana, tei arata'i-ê-hia i te atea o te fare no Iseraela (hi'o 3 Nephi 15:14-24). Ua parau atoa Oia no te haereraa i te mau opu io Iseraela tei mo'e (hi'o 3 Nephi 15:20 ; 16:1-3).

E aha te nehenehe e haapii mai :

O te mau 'aau :

Te mau vahi e haaputupu ai te nana. Ei melo no te Ekalesia, e taamuraa no te hoêraa ta tatou no to tatou faaroo e ta tatou mau fafauraa, e te haaputupu atoa nei ho'i tatou. Ua haapii mai te peresideni Henry B. Eyring, tauturu matamua i roto i te Peresideniraa Matamua : « Te oaoa no te hoêraa [ta te Metua i te Ao ra] e hinaaro rahi e horo'a mai no tatou, e ere ia no te taata otahi. Ua titauhia ia tatou ia imi i te reira e ia farii i te reira ma te amui ia vetahi ê. No reira, e ere i te mea maere ia faaitoito mai te Atua ia tatou ia amui tahi, i reira ho'i e ti'a ai Ia'na ia haamaitai ia tatou. Ua hinaaro oia ia tatou ia amui i roto i te utuafare. Ua haamau Oia i te mau piha haapiiraa, te mau paroita, e te mau amaa, e ua faaue ia tatou ia haaputupu pinepine. Tei roto i te reira mau haaputuputuraa... E nehenehe ta tatou e pure e e haa no te hoêraa o te horo'a mai i te oaoa ia tatou, e o te faarahi i to tatou puai no te taviniraa » (« Ia amui-tahi-hia to tatou aau ei hoê », *Liahona*, Novema 8, 69).

E vahi no te haapuraa e te faafaearaa. I roto ia Iesu Mesia « e noaa ho'i te ora i to [tatou nei] varua » (Mataio 11:29). Ua riro Ta'na Ekalesia ei « parururaa, e ei vahi haapuraa » (PH&PF 115:6). E mai ta te peresideni Boyd K. Packer, peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, i haapii, « E paruru e e hau ta tatou e ite mai... na roto i te haapa'oraa i te mau fafauraa ua rave tatou e na roto i te oraraa i te faito o te mau ohipa rii mâtau no te haapa'o i te mau ture, te mau ohipa titauhia i te feia pee i te Mesia ». (« Teie mau mea ta'u i ite » *Liahona*, Me 2013, 7).

Tia'ihia na te tia'i mamoe. O Iesu Mesia te Tia'i mamoe maitai o te faaora ia tatou. Ua mamae Oia e ua pohe ho'i ia upooti'a tatou i te hara e te pohe e ia ho'i tatou i to tatou ra Metua i te Ao ra. A haere ai tatou i te Mesia ra e a haapa'o noa ai tatou i Ta'na mau faaueraa, e haamaitai, e arata'i e paruru Oia ia tatou, ei taata hoê e ei taata No'na. ■

« Eaha te rave'a ia ore to'u mana'o e faataiâ no te paraparau i to'u episekopo no ni'a i te tahi fifi e aore râ te tahi mana'ona'oraa ? »

E taiâ paha outou i te paraparau i to outou episekopo no ni'a i te mau mea outou e tafifi nei, e mai te reira ihoa. Pinepine ihoa te mana'o taiâ ia tae mai na mua a'e i te tahi ohipa apî e aore râ na mua i te hoê fareireira e te tahi taata paari.

Teie râ, ua piihia to outou episekopo e te Atua. Ua piihia oia no te mea e pîpî oia na Iesu Mesia tei fafau ia'na iho. E tautoo oia no te riro ei taata maitai e te haro'aro'a. Ta'na fâ, o te tatururaa ia ia outou ia haere mai i te Faaora ia itehia ia outou te hau. I te omuaraa, e tae mai paha te mana'o rii haamâ no te paraparau ia'na i ta outou mau uiraa e aore râ hara, eita râ to'na mana'o maitai no ni'a ia outou e ore. Oia mau, e oaoa oia no te mea te vai ra tera hinaaro to outou ia haamaitai atu â. E e tape'a omô'e oia i te mea ta orua e paraparau.

Eita e ti'a ia outou ia amo otahi noa i ta outou hopoi'a. E nehenehe i to outou episekopo ia tauturu ia outou ia ite mai i te pahonora a i ta outou mau uiraa, e mai te peu e titauhia, ia tauturu ia outou ia tatarahapa e ia upooti'a, na roto i te Taraehara a te Mesia, i te mana'o faahapa, te mana'a hepohepo e te ti'amâ ore.

A paraparau ai outou i to outou episekopo, e ite outou to'na here ia outou. Noa'tu â na'na te hopoi'a ia aupuru i te paroisa e aore râ te amaa taatoa, ta'na tutonuraa matamua roa, o te maitai ia o te feia apî tamaroa e tamahine. Aita outou e faataupupu ra i ta'na ohipa ia ani outou i te tauturu.

E nehenehe ta outou e pure i te Metua i te Ao ra no te ani i te puai e te itoito no te paraparau i to outou episekopo. Na'na i faati'a i to outou episekopo ia tauturu ia outou e ua hinaaro roa te episekopo ia na reira. Mai te peu e haere outou ma te aau tae e te hiaai ia haamaitai ia outou, e ite outou e, ia faaru'e outou i ta'na piha toro'a, e mana'o maitai a'e te tae mai.

« Eita to'na mana'o maitai no ni'a ia outou e ore »

Ua horo'ahia i ni'a i te episekopo o to outou paroisa te haamanaraa no te arata'i outou i roto i te mau taahiraa no te tatarahapa. I te tahi taime, o te fariuraa i to outou na episekopo te rave'a hoê noa no te tatarahapa hope na roto i te Faaora. I to'u paraparauraa i to'u episekopo, ua tauturu oia ia'u ia ite i te Faaora e ia upooti'a i te pêpê rahi i roto ia'u. Ua hinaaro to outou episekopo i te tauturu ia outou. O to'na piiraa te aupururaa ia outou, e eita to'na mana'o maitai no ni'a ia outou e ore no teie ohipa ta outou i hinaaro e paraparau ia'na.

Madison D., 18 matahiti, Utah, Marite

Ua hinaaro to outou episekopo ia tauturu ia outou

Na mua a'e e mea au ore no'u te mau uiuiuraa, i te hopearaa râ, ua roaa mai to'u ite e, ua hinaaro noa to'u episekopo ia tauturu ia'u ia tatarara i ta'u mau fifi. A ti'aturi i to outou episekopo ; e tia'i mamoe oia e o te paroisa ta'na nana.

Jaime R., 19 matahiti, Cochabamba, Bolivia

Eita oia e faa'ite hua'tu i ta outou i ti'aturi ia'na

I roto i te mau pata huna ia outoumatahiti ua tae mai te haro'aro'a e, o te episekopo mau paha te taata paari e tano roa no te hoê taure'are'a ia ti'aturi a imi ai i te tauturu. Eita oia e faa'ite hua'tu i ta outou i ti'aturi ia'na—e vai noa te mau mea ta outou i faa'ite ia'na i roto i tera piha toro'a. I te tahi taime, e mea paari ia faa'ite i ta outou mau fifi, are'a râ, ia paraparau mata e mata tatou i te tahi taata here e te aupuru e te hinaaro i te maitai roa no tatou, e mea ohie a'e ia.

Nicole S., 18 matahiti, Idaho, Marite

E nehenehe e ti'aturi ia'na

E tavini mau to outou episekopo e aore râ to outou peresideni amaa na te Fatu. E nehenehe e ti'aturi ia'na no te arata'iraa a imi atoa ai i te faaûruraa no ô mai i te Varua Maitai e te mau papa'iraa mo'a. E ti'a ia maramarama e, tei reira te episekopo no te tauturu ma te arata'ihia e te Atua.

Stanislav R., 19 matahiti, Donetsk, Ukraine

A haamana'o e, ua here oia ia outou

Mai te peu e ohipa ta outou e hinaaro roa e parau i te episekopo, e mea ohie a'e paha ia paraparau rii na mua ia'na no ni'a i te haapiiraa e te tahi rii mau mea eê. Mai te peu te taiâ ra outou i te mea e, titauhia ia paraparau ia'na i te tahi mau mea e tatarahapa, a haamana'o e, ua here oia ia outou. Eiaha e taiâ i te mea e mana'o mai oia ia outou, inaha, e aha pai oia e hi'o e ai ia outou, ua hinaaro ho'i outou ia haafatata i te Mesia?

Ashley D., 17 matahiti, Arizona, Marite

Noa'tu â ua hape outou

E mea paari ihoa paha e te haamâ ia fa'i i te mau mea i to outou episekopo, tera râ, ia matara mai outou mai te piha toro'a, e ite outou te mâmâ, e e ite mai outou e, ua here te Metua i te Ao ra ia outou. Ua hinaaro Oia ia oaoa outou, noa'tu â ua hape outou.

Amanda W., 16 matahiti, Utah, Marite

Tei reira oia no te tauturu mai

O te episekopo te tia'i mamoe o te paroisa. A haamana'o e, e faaitoito oia no te tauturu ia outou, e tei to'na pae te mana o te Atua. Mai te peu ua

ri'ari'a outou, e nehenehe ta outou e pure ia roaa mai te puai no te paraparau i to outou episekopo. E i te hopea, e oaoa outou i te haereraa e farerei ia'na—e e riro te reira ei ohipa hoonā.

Samuel H., 14 matahiti, Idaho, Marite

A pure ia ite outou

A ui ia outou iho, no te aha e mea au ore rii no outou ia paraparau i te episekopo. E aha, te mana'o ra outou

eita e roaa ia'na ia faaafaro i to outou fifi? A pure ia ite outou e, ua here te episekopo ia outou e ua piihia oia no te tauturu ia outou.

Adam H., 13 matahiti, California, Marite

No te tahi atu mau parau papa'i no ni'a i teie tumu parau, e hi'o C. Scott Grow, « No te aha e eaha te titauhia ia'u ia fa'i i to'u episekopo? » Liahona, Atopa 2013, 59.

E HORO'A I TO TI'ATURI IA'NA

« A titau i te parau a'ô mai roto mai i to outou feia faatere, to outou

ihoa râ episekopo. Ua ite oia te mau faatureraa, e ua ite oia e aha te haapii atu. A imi i te rave'a no te haere ia'na ra. E ui mai oia i te mau uiraa tano e te haaferuri. A ti'aturi ia'na. A horo'a i to ti'aturi ia'na. A ani ia'na ia tauturu mai ia outou ia maramarama i ta te Fatu e tia'i ra ia outou. A fafau ia outou ia ora ia au i te mau faatureraa pae morare a te Ekalesia. E mea faufaa rahi roa te hoê auraa papû i rotopu ia outou e te hoê taata faatere paari no te tauturu ia outou ia vai mâ e te ti'amâ ».

Elder M. Russell Ballard no te Püpü no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, « E na mua mai te viivii ore i te mana », Liahona, Novema 1990, 37.

TE UIRAA NO MURI MAI

« Te faaohia ra vau i te haapiiraa no te mea e melo vau no te Ekalesia. Ua ite au e, titauhia ia'u ia vai noa i ti'a'tu no te mea ta'u e ti'aturi nei, e mea paari roa râ! E aha te rave'a no'u no te faaitoitoraa i te parauraa'tu ia ratou ia faaea? »

A haponi i ta outou pahonora, e mai te mea ua hinaaro outou, te hoê hoho'a pata maitai na mua i te 15 no me 2015, i te vahi ra liahona.lds.org, na roto i te rata uira liahona@ldschurch.org, aita ana'e na roto i te fare rata (hi'o i te vahi i te api 3).

Teie te haamaramaramaraa e te parau faati'a e titauhia i roto i ta outou rata uira e aore râ ta outou rata: (1) te taatoaraa o te i'oa, (2) te tai'o mahana fanauraa, (3) te paroisa e aore râ te amaa, (4) te titi e aore râ te mataeinaa, (5) ta outou parau faati'a papa'ihia, e mai te mea e, tei raro mai to outou matahiti i te 18, te parau faati'a papa'ihia a to outou metua (e faati'ahia te rata uira) no te haaparareraa i ta outou pahonora e te hoho'a pata.

E nehenehe te mau pahonora e tau-rii-hia no te mea ua roa roa te reira e aore râ ia maramaramahia te reira.

*Ua ite Ellie o vai to'na aito, ua
ri'ari'a râ oia i te parau atu.*

O vai to

Na Charlotte Mae Sheppard
No roto mai i te hoê aamu mau

*« A vai mau noa i ni'a i to oe manava haavâ,
to oe faaroo ; e vai mau noa mai te hoê aito »
(Children's Songbook, 158).*

Te honihoni ra Ellie i to'na manimani
rima. Te haere maira te orometua Fitz
na te mau iri papa'iraa ma te ani i te
mau piahi tata'itahi teie uiraa.

« O vai to oe aito ? » Teie te orome-
tua Fitz te ani ra ia Jeremy.

Aita o Jeremy i haamaoro i
ta'na pahonora. « To'u papa ! »,
teitei maitai te reo.

oe aito ?

Ua hi'o te orometua Fitz ia'na ma te mata ataata.
« E to oe, e Sarah ? »

Paaina atoa mai nei ta'na pahonora. « Abraham Lincoln ».

Te otu'itu'i noa ra te mafatu o Ellie a haere noa mai te orometua Fitz. Ua paraparau ratou no te mau aito i tera mahana taatoa, e i teie nei e parau mai ratou o vai to ratou aito—i mua i te piha taatoa !

Ua pahono Amber raua Justin, o to raua mama to raua aito. Ua parau Walter o to'na papa ruau. E te vai ra ua pahono mai i te i'oa o te hoê arii e aore râ te hoê peresideni.

Maa piahi noa tera e toe ra e ua tae te orometua Fitz i ni'a ia Ellie. E feruri i te hoê aito—e feruri haaviti mai.

Pi'o to'na upoo i raro i ni'a i to'na tiaa, e te haamâ taatoa. E ere te feruriraa i te hoê aito te fifi mau.

Ua ite a'ena oia o vai to'na aito. O Iesu Mesia.

Ua faaora Oia i te taata ma'i, ua faati'a i tei pohe e ua aufau i te hoo no te hara o te mau taata atoa. O Oia te aito rahi roa a'e tei ora i ni'a i te fenua nei. Ua ri'ari'a râ oia i te parau atu.

Honihoni faahou â Ellie i to'na mani-mani rima i te mea e, e parau atu oia i mua i te piha taatoa o Iesu Mesia to'na aito. E ata mai paha Jeremy ia'na ? E muhumuhu paha ia Sarah raua Amber no'na i te hora faafaearaa ?

Ua ite ihoa oia e, o Iesu Mesia to'na aito. E aha ia, e parau roa'tu ia i mua i te tahi mau pu'eraa ia ite atoa mai ratou.

Tei mua te orometua Fitz ia Ellie ma te mata ataata.
« O vai to oe aito, e Ellie ? »

Ua hi'o Ellie i te tahi mau tamarii e ni'a roa i te orometua Fitz. « Abraham Lincoln », ta'na i muhumuhu.

Ua hi'o te orometua Fitz ma te mata ataata. « Na reira ! » ua parau oia e haere atura i te piahi no muri iho.

E a haere ai oia, topa a'enei te teimaha i ni'a i to'na taponu. Auê, ua oti ia. Tera te mea hopea ta'na i hinaaro i te piha atoa ia ite e, to'na aito o—

« Iesu Mesia », ua parau te tahi atu reo.

Araara te mata o Ellie e fariu marû a'era i muri ia'na. I reira—te tahi rii noa parahiraa i muri ia'na—te parahi ra te hoê tamaiti iti e to'na rouru pukarara. E tamaroa pararei e te haamâ haere noa, e parahi noa oia i muri i roto i te piha. Aita Ellie i ite rii a'e to'na i'oa. Aita roa oia e haamana'o ra ia'na i te paraparauraa i te hoê parau—e tae roa mai i teie nei.

Ua fariu te tahi mau piahi no te hi'o ia'na, aita râ oia i tau'a'tu. Ua amo to'na mata i ni'a i te orometua Fitz e ua parau faahou. « O Iesu Mesia to'u aito ».

Ua hi'o te orometua Fitz ma te mata ataata maitai. O Ellie râ, ua hi'o ia i teie tamaroa ma te maere. Ua ri'ari'a roa ho'i oia iho i te parau atu i mua i te taatoaraa no ni'a i to'na aito, e aita teie tamaroa. E aita ho'i oia e haere mai nei i ta'na pureraa ! Ua ite râ ho'i teie tamaroa i te faufaa rahi ia ti'a ei hi'oraa no Iesu Mesia, i roto atoa i te fifi.

Ua hi'o Ellie ia'na ma te mata ataata. Mai teie taima atu, eita oia e ri'ari'a faahou ia parau o vai to'na aito. E i teie nei, e piti ia. ■

Te ora nei te taata papa'i i California, i Marite.

Te pure e te fare pure

Na McKelle George

No roto mai i te hoê aamu mau

« E pīpī outou na'u, ia aroha outou
ia outou iho » (Ioane 13:35).

Ua fariu Dani i ni'a, aita â râ i itehia ia'na te ni'a
o te fare pure nehenehe. Ua haere mai te mau
taata no tera e tera faaroo i ô nei. Aita o Dani
i maramarama maitai no te aha te haere ra
to'na utuafare i teie fare pure i te mahana
pae, ua parau râ papa e, te haere ra ra-
tou i te hoê mea tei pihia Evensong.

« E aha te reira ? » Ua ani Dani.

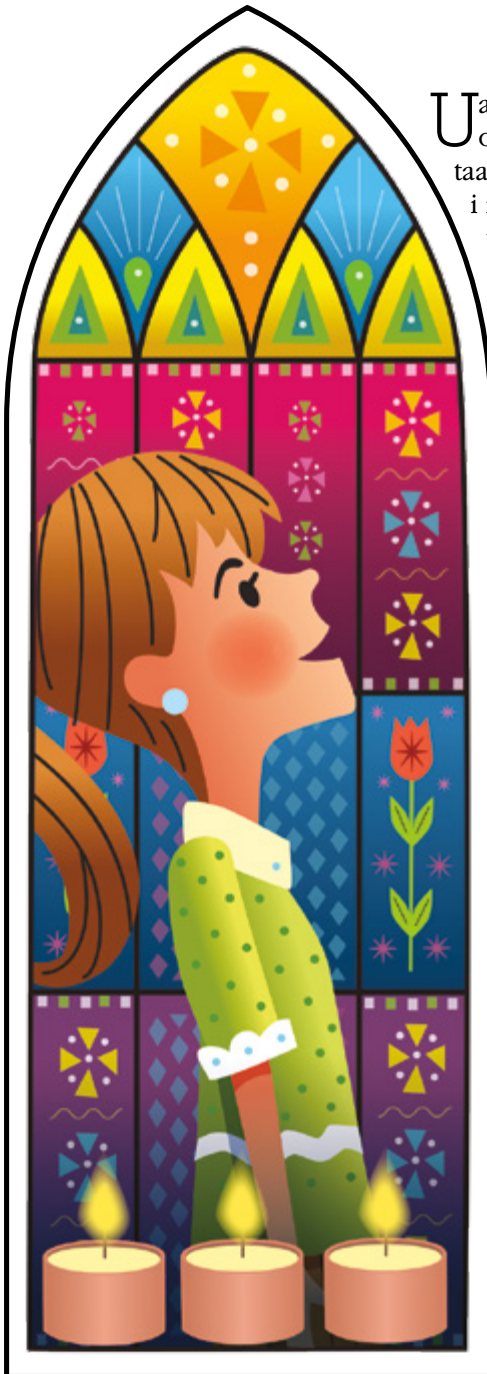
« E putuputuraa no te himene, no
te tai'o i te mau papa'iraa mo'a e no
te pure », ua parau papa. « Mai te
hoê utuafare fetii rahi i te pae ho-
pea o te mahana ».

Ua au Dani teie mea ta'na i faa-
roo. Te ratere ra Dani e to'na utua-
fare na te fenua Peretane. I te sabati
i ma'iri a'enei, ua haere ratou i te
hoê paroisa no te hoê oire tei pihia
York. I te Paraimere, ua ite atoa te
mau tamarii i te mau papa'iraa mo'a
e te mau himene ta Dani i ite. Ua
ite oia e, ua riro teie paroisa ta'na
i haere ei tuhaa no te Ekalesia mau
a Iesu, mai te paroisa i to'na fare.

Area râ, ua taa ê roa teie fare
pure i mea ta'na i mâtau. Ua haru
to'na mata i te hoê airaamaa iti e
te tahi mori hinu. Ua ite Dani i te
hoê tamaroa i te tu'amaraa i te hoê
mori hinu.

« No te aha outou e tu'ama nei i
te mau mori hinu ? » Ua ani Dani.

Hi'o mai nei teie tamaroa ma te
mata ataata. « E tu'ama vau i te hoê
mori hinu ia pure au no te tahi
ohipa taa ê. A ama noa ai te auahi,
te ti'aturi nei au e, e faaroo noa mai
te Atua i ta'u pure »

« E here tatou i te mau taata atoa, e ia riro tatou ei feia faaroo maitai, e ia auraro i to ratou mau ti'aturiraa ».

Elder Dallin H. Oaks no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, « Te hereraa ia vetahi ê e te orarara i roto i te taa-ê-raa », *Liahona*, Novema 2014, 27.

I te mata o Dani, e mau mori hinu noa ia. Ua tafifi rii to'na mana'o, aita râ oia i hinaaro ia inoino mai te tahi. Ua faa'ite noa oia ia'na i te mata ataata.

Parahi atura Dani e to'na utuafare, e aita i maoro roa, ua haamata te Evensong. E ua ite faahou oia i tera tamaroa i te tahi rii noa parahiraa te atea. E ua faaroo a'era i te mau himene ta te taata e himene ra, aita oia i ite i te reira mau himene. E ia pure ratou, e tai'o ratou i roto i te hoê buka. Ua taa ê te mau mea atoa i te mea ta'na i mâtâu.

E mea navenave râ te pehe, noa'tu e ere i te himene mâtâuhia. Ei reira ti'a mai nei te tahi taata no te tai'o i te mau papa'iraa mo'a. E ahu roa to'na, aita e ahu uouo e te taamu aropo'a mai ta to Dani episekopo. E a haamata ai oia i te tai'o, ua tae mai te mana'o e, ua ite atoa oia i teie aamu ! Te tai'o ra oia i te aamu no Iesu a faaora ai Oia i na lepera 10.

« E papa », ua muhumuhu Davi, « E mea au na'u teie aamu ».

Ua hi'o noa papa ma te mata oaoa. « O vau atoa ».

Ei reira ua pure tera taata ahu roa. Ua ani atoa oia i te Atua ia haamaitai i te feia ma'i e ratou atoa i roto i te ati. Mai ta Dani i rave ! Ua ani atoa oia i te tahi mau haamaitairaa taa ê i ni'a i te feia faatere o ta'na ekalesia. Ua haamana'o atura Dani i to'na iho utuafare, e ani noa ratou i te Metua i te Ao ra ia haamaitai

i te peresideni Thomas S. Monson e to'na na tauturu.

E mana'o tamahanahana tei tae mai i roto i te aau o Dani. Ua ite oia e, te parau mai nei te Metua i te Ao ra ua here Oia i Ta'na mau tamarii *atoa* e te faaroo nei Oia i ta ratou *atoa* mau pure, noa'tu te haere ra ratou i te tahi atu fare pure e aita i roaa ia ratou te îraa o te evanelia.

A ti'a ai ratou no te faaru'e i tera vahi, ua hi'o papa i ta'na niuniu. E mata oto to'na no teie parau apî tei tae mai. « Ua pohe te tuahine Monson », ua parau oia.

« Aia ! » Ua pure oioi Dani i roto ia'na ia vai maitai noa te peresideni Monson.

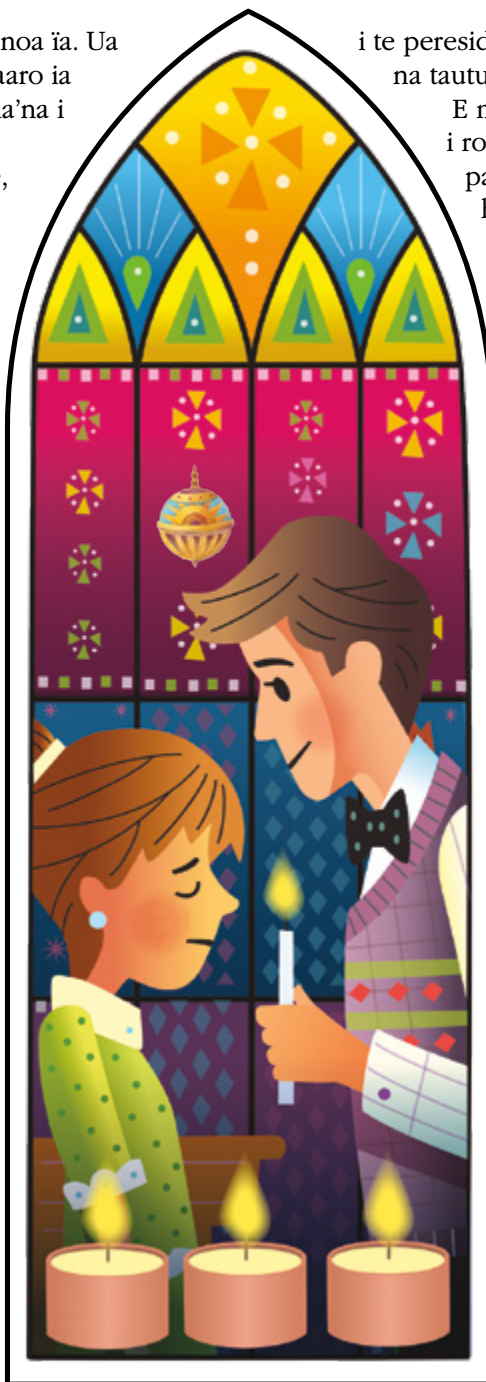
« E aha teie ? », ua ani mai te tahi reo. O taua tamaroa nei. Ua faaroo oia ia Dani e mai te huru ra e, ua pe'ape'a oia.

« Ua pohe te tuahine Monson », ua parau Dani. « E vahine oia na to matou peropheta, te peresideni Monson ».

« E e », ua pahono mai te tamaroa. « E tu'ama vau i te hoê mori hinu no'na ».

Ua hi'o Dani ia'na ma te mata ataata e ma te haamauruuru ia'na. E mana'o au tei tae mai i roto ia'na no teie tamaroa tei parau i te hoê pure taa ê no te peresideni Monson. Ua ite oia e, e faaroo mai te Metua i te Ao ra i te pure ta'na i pûpû i roto i to'na aau e te pure a teie tamaroa atoa. ■

Te ora nei te taata papa'i i Utaha, i Marite.

Na Elder Russell M. Nelson

No te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

E mau ite taa ê no Iesu Mesia te mau melo no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo.

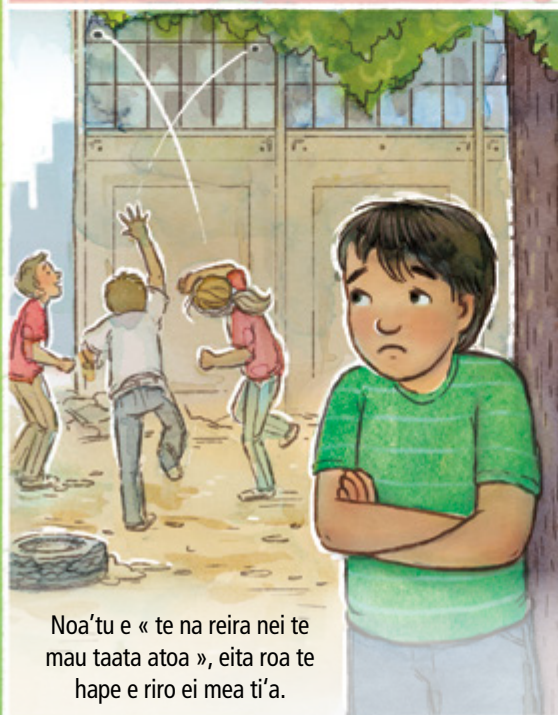
No te aha e mea faufaa roa ia **HAAPA'O** tatou ?

E afa'i mai te haapa'oraa i te mau faueraa a te Atua i te mau haamaitairaa, i te mau taime atoa !

E afa'i mai te ofatiraa i te mau faueraa a te Atua i te ereraa i te mau haamaitairaa, i te mau taime atoa !

Noa'tu e « te na reira nei te mau taata atoa », eita roa te hape e riro ei mea ti'a.

Ia haapa'o outou i te mau faueraa a te Atua, te faa'ite ra ia outou i to outou faaroo.

« O te mahana teie
i faaauhia e Iehova ;
e oaoa tatou, e e
fana'o i teie nei
mahana ».

—Salamo 118:24

FAAHOHORAANA NA MATT SMITH

Ua faaora Iesu i te hoê lepera

Na Erin Sanderson

A feruri i te hoê taime ua ma'ihia oe. Ua rave anei te tahi taata i te hoê mea au no te tamarû ia oe ?

I roto i te Faufaa Apî te tai'o nei tatou e nahea Iesu i te faa'iteraa i te maitai i te taata ma'i. I te hoê mahana ua haere mai te tahi lepera, oia ho'i e ma'i iri o te haamauiui i te taata, ia Iesu ra. Ua ite oia e mana to Iesu no te faaora i te feia ma'i atoa. Ua ti'aturi oia e nehenehe ta Iesu e faaora i to'na ma'i. Ua tape'a Iesu i te lepera ma te parau e, « Ia mâ oe » (Mareko 1:41). I te otiraa ihoa Ta'na mau parau, ua ora te ma'i o teie taata.

E nehenehe ta tatou ia pee i te mau taahiraa o Iesu na roto i te hamani-maitai-raa e te hereraa i te taata tei ma'ihia e tei oto. ■

Te ora nei te taata papa'i i Utaha, i Marite.

TE MAU MANA'O NO TE APARAURAA UTUAFARE

E nehenehe ta outou ia faa'ohipa i te mau hoho'a i te api 74 no te faati'a i te aamu i roto i te Mareko 1:40–42. Ei reira e tai'o ai i roto i te Iuda 1:22 ma te faanaho e aha te mea e rave ei utuafare no te faatupu i te tahi ohipa taa ê i roto i te oraraa o te tahi taata. Peneia'e e nehenehe ta outou e tavini hunu i te tahi taata !

Himene : « Raconte-moi les histoires de Jésus »
(*Chants pour les enfants*, 36).

Papa'iraa mo'a : Mareko 1:40–42

Video : A haere i ni'a ia Biblevideos.org no te mata'ita'i i te hoho'a « Jesus Heals a Lame Man on the Sabbath [Te faaoraraahia te pirioi i te mahana sabati] » e te hoho'a « Jesus Heals a Man Born Blind [Te faaoraraahia tei mataru'i mai to'na fanauraahia mai] ».

PEE I TE MAU TAAHIRAA O IESU

Ei utuafare, a ha'uti taata ora i te mau hi'oraa i muri nei ma te feruri e aha ta outou e nehenehe e rave no te faa'ite atu i to outou here. A feruri atoa'tu i te tahi atu â mau hi'oraa !

Ua tae apî mai te tahi utuafare i to outou vahi.

Te rave ino ra te tahi mau tamarii i te hoê tamarii i te fare haapiiraa.

Ua tae mai te tahi ratere i roto i te Paraimere, e aita oia i mâtau i te taata.

Aita e taata no te ha'uti na muri i to oe teina.

Te ta'i ra te pêpe e te tunu ra to oe metua vahine i te maa no teie ahiahi.

Ua ma'ihia te tahi taata i roto i te paroisa e aita ta'na e nehenehe e haere i rapae i te fare.

HAAPII RAHI ATU Â : TE MAU EVANELIA

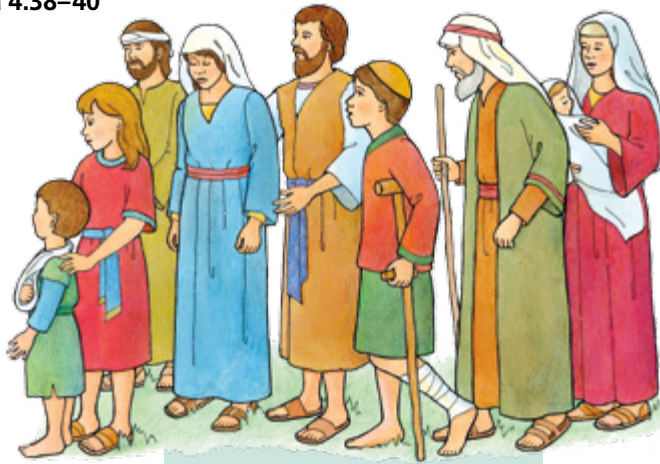
E maha buka taa ê i roto i te Faufaa Apî tei pihia Te mau evanelia, tei papa'ihia e te tahi mau pipi no Iesu. Te faati'a nei te mau evanelia i te tau a ora ai Iesu Mesia i ni'a i te fenua nei. Teie aamu no te faa-orarara o te lepera, tei roto ia i e toru o te mau evanelia. Tei roto i te Mareko 1:40–42 e te Mataio 8:2–4 e te Luka 5:12–14.

MANA'O NO TE MAU PAPA'IRAA MO'A : IMI I TE HOÊ TA'O

I roto i te Mareko 1:41 te faa'ohipahia ra te ta'o aroha. I te tahi taime e mau ta'o rahi i roto i te Bibilia eita paha oe e maramarama. Mai te peu e ite mai oe i te hoê ta'o mai te reira te huru, e nehenehe ta oe e faa'ohipa i te « Guide des écritures [Parau tauturu no te mau papa'iraa mo'a] » no te tauturu ia oe ! Ei hi'oraa, e nehenehe e hi'o i te ta'o « aroha » no te ite mai i te auraa e te tahi atoa mau irava e faa'ohipa ia'na. E aha te tahi mau ta'o ta oe e nehenehe e imi i roto i te aamu no Iesu tei faaora i te lepera ?

Ua faaora Iesu i te taata mā'i

Mareko 1:40–42 ; Luka 4:38–40

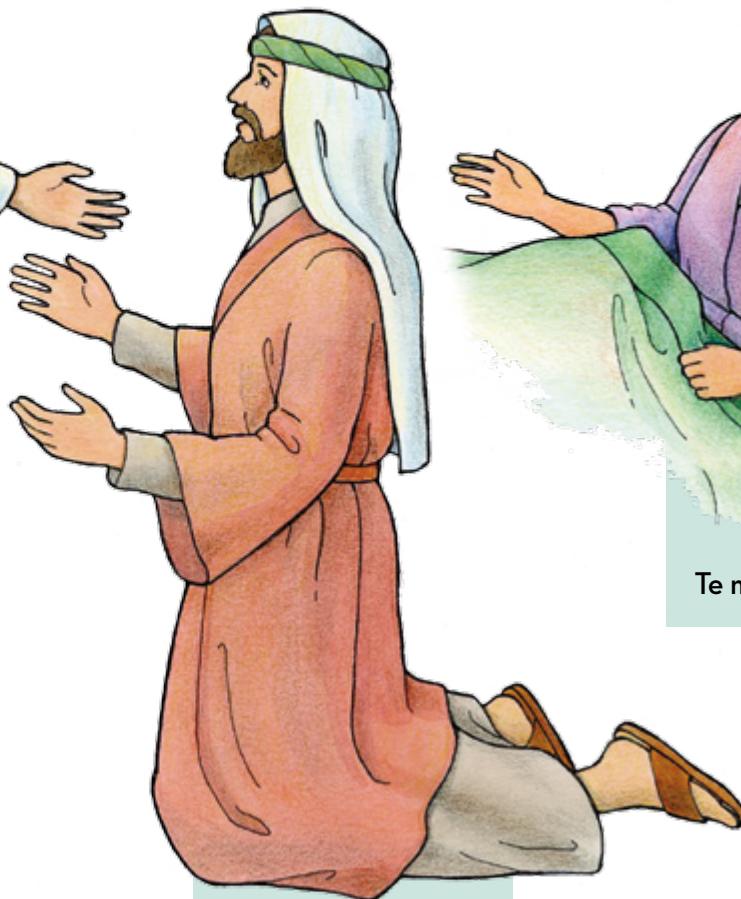

Te nahoa rahi

E tapiri i teie api parau i ni'a i te tahi papie me'u-me'u e aore rā te tahi parau paari. Ei reira e tapupu ai te mau hoho'a e tamau atu ai i ni'a i te tahi tapu raau na'ina'i e aore rā te tahi pute papie. E faa'ohipa i te reira no te ha'uti i te mau aamu i roto i te Faufaa Apī. *E nehenehe e nene'i te tahi hoho'a i ni'ia* liahona.lds.org.

Iesu Mesia

Te lepera

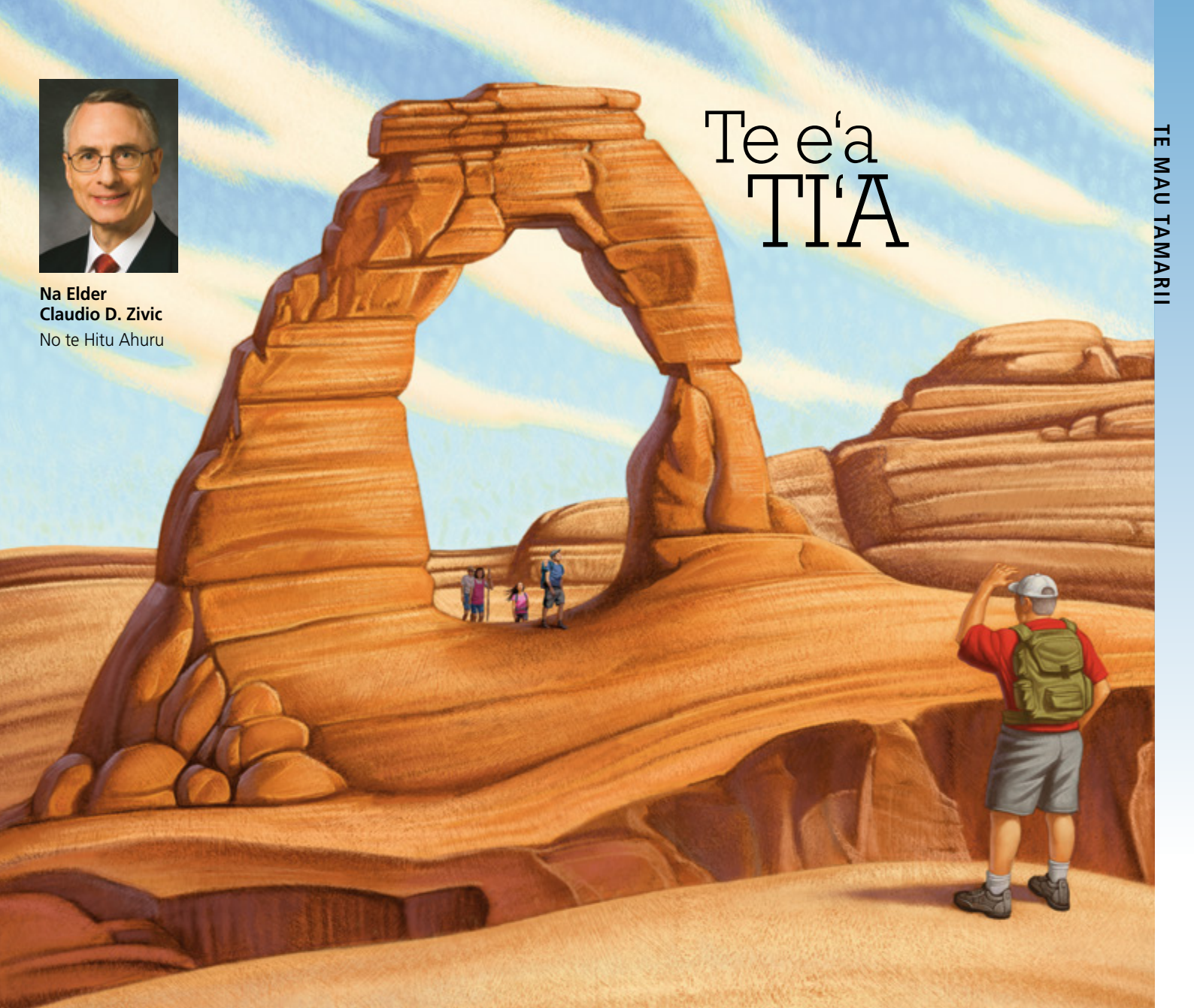

Te metua hoovai o Petero

Na Elder
Claudio D. Zivic
No te Hitu Ahuru

Te e'a TI'A

« A faaroo ho'i i te mau parau a te reira Atua o te ie hamani ia outou na » (PHEPF 43:23).

Erave rahi matahiti i ma'iri a'enei, ua haere matou te utuafare i te vahi ra Arches National Park, i Marite. Hoê o te mau apou ofa'i tuiroo roa a'e i tera vahi, o te apou ia Delicate Arch, e ua faaoti matou e pa'uma i te mou'a no te tapae i reira.

Anaanatae maitai matou i te haamataraa, aita râ i maoro roa, rohirohi mai nei te tahi. No to'u hinaaro ia tae oiio i tera vahi, ua haere au o vau ana'e. Ma te hi'o ore i te e'a e ti'a ia'u ia haere, ua haamata vau i te pee i te hoê taata, e au ra e, ua papû maitai ia' na to'na e'a.

Haamata a'era te e'a i te huru fifi mai. Ua papû maitai ia'u e, eita e roaa i to'u utuafare ia haere mai. Ite atura vau i te apou ofa'i ra, Delicate Arch, i to'u

râ maere rahi, e mea atea roa. Aita te e'a ta'u i haere i faatae ia'u i te apou.

Ua inoino rii au e ho'i mai nei. Ua tia'i noa'tu ra vau ia ho'i mai te pupu. Faataa mai nei ratou e, ua pee noa ratou i te mau tapa'o e faa'ite ra i te e'a ti'a e haere e ua tapae atura i tera apou Delicate Arch. Aita e rave'a, ua haere au na te e'a hape. E haapiiraa rahi ta'u i haapii i reira !

Eiaha ia mo'ehia to outou e'a i te ora mure ore e to outou Metua i te Ao ra. A pee i te mau parau tumu e te mau faauerua o te evanelia ta outou i haapii, e e vai noa outou i ni'a i te e'a ti'a no te ora Ia'na ra e a muri noa'tu. ■

No roto mai i « Eiaha na tatou e haere i te e'a hape », Liahona, Me 2014, 39-41.

FAAHO'ARAA I NA GREG NEWBOLD

Ua ite au e, ua here Iesu ia'u

Na Jane McBride Choate

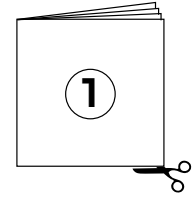
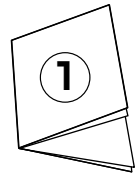
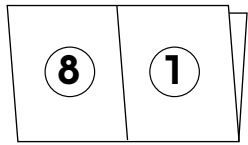
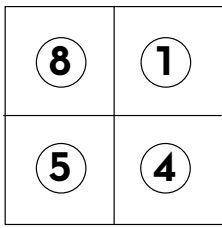
No roto mai i te hoê aamu mau

Te tamata rahi nei Laney ia faaea hau noa i te pureraa. Ua rohirohi râ oia, e te ha'uti'uti ra to'na avae.

I te otiraa te opereraa oro'a, ua iriti Laney i ta'na buka no ni'a ia Iesu. Ua ite oia i te hoê hoho'a no Iesu e te mau tamarii rii. E hau e te oaoa tei tae mai i roto ia'na.

Te toe'a o te aamu i te api 79.

1-Paoti

Ta'u buka no ni'a ia IESU

8

Ua ite au e ua here to'u Faaora ia'u Na Tami Jeppson Creamer e Derena Bell

1

2-Tufene

5

E taata mau ra Iesu. Aita vau (!) noho i To'na turi,

4

No Ta'na mau tama tata'itahi. Ite au To'na here no'u.

4-Paoti

3-Tufene

Te tau i ma'iri (i) te hoê vahi,
putu mai te tamarii ia Iesu.

2

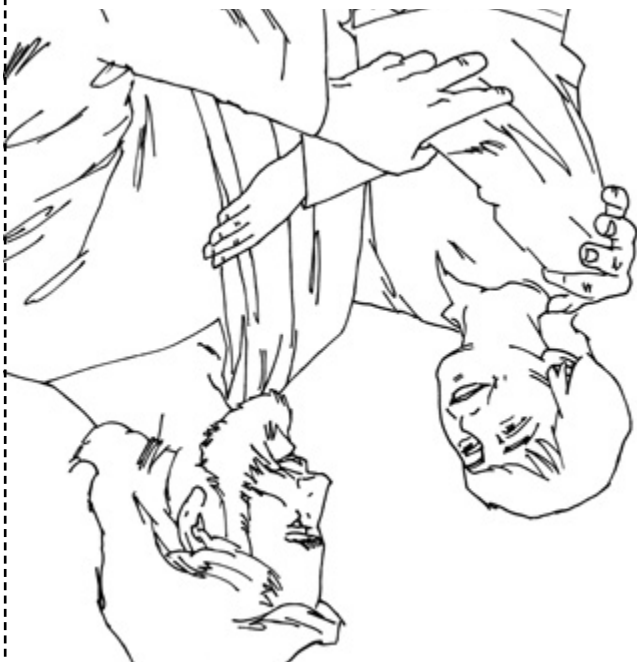

Oia, e ua here to'u
Faaora ia'u.

7

Haamaitai e haapili ma te here,
roimata tahe To'na.

3

Ua ite aui ma te faaroo te ora nei.

6

Tufene

I te hoperaa te pureraa oro'a, ua ani oia i to'na mama, « No te aha e mea ohie a'e ia faaea hau noa mai te peu e hi'o vau i ta'u buka no ni'a ia Iesu ? »

« I to'u mana'o, no te mea e faahaamana'o te reira i to Iesu here no oe », ua parau te mama.

Ta'iriiri noa to Laney upoo.
« I to oe mana'o, ua ite anei Iesu ua here atoa vau Ia'na ? », ua ani oia.

Tauahi atura mama ia Laney.
« Oia mau, ua papû roa ia'u ». ■

Te ora nei te taata papa'i i Colorado, i Marite.

I teie ava'e, a 100 atura ia matahiti to te Peresideniraa Matamua faaitoitioraa i te mau melo ia faatupu i te pureraa pô utuafare. Teie i muri nei te tahi mau parau no roto mai i te rata a te Peresideniraa Matamua a faa'ite ai ratou no te pureraa pô utuafare i te taima matamua. Ua haapuharahia te reira i te ava'e no eperera 1915 e ua nene'ihia i roto i te ve'a ra Improvement Era i te ava'e no tiunu 1915 (te mau api 733-34). Ua faaapihia te huru papa'iraa o te mau reta rahi e te mau faatomaraa.

E au mau taea'e e au mau tuahine here e :

Te a'o atu nei matou i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei ia haapa'o maite atu â i te faaueraa a te Fatu tei horo'ahia i roto i te tuhaa 68 o Te Parau Haapiiraa e Te Mau Parau Fafau :

« E teie faahou â, mai te mea e tamarii ta te mau metua i Ziona, e aore râ i roto i te hoe o to'na ra mau tifi i haamauhia ra, o te ore ho'i e haapii atu ia ratou ra ia ite papû roa i te parau no te tatarahapa, te faaroo i te Mesia te Tamaiti no te Atua Ora, e no te bapetizoraa no te horo'a no te Varua Maitai na roto i te tuuraa rima, ia tae i te vau o te matahiti ra, tei ni'a iho ia te hara i te upoo o te mau metua... »

« E e haapii atoa ratou i to ratou ra mau tamarii ia pure, e ia afaro noa to ratou haereraa i mua i te Fatu » [hi'o PH&PF 68:25-28].

E ti'a atoa i te mau tamarii no Ziona ia haapa'o hope atu â i te faaueraa a te Fatu tei horo'ahia ia Iseraela ra i tahito ra e o tei parau-faahou-hia mai i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei :

« E faatura tu i to metua tane, e to metua vahine ; ia haamaorohia to oe pue mahana i te fenua nei » [Exodo 20:12].

E tano rahi roa ino teie nau heheura i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, e e ti'a i te mau metua tane e te mau metua vahine i roto i teie Ekalesia ia haapii e ia haapa'o i

teie mau faaueraa i to ratou fare.

E no reira, te a'o e te faaitoito puai atu nei matou ia haamauhia te hoê « pô utuafare » i roto i te Ekalesia taatoa, i reira ho'i te mau metua tane e te mau metua vahine e haaputupu ai i ta ratou mau tamaiti e ta ratou mau tamahine i piha'i iho ia ratou i te fare no te haapii ia ratou i te parau a te Fatu. I reira ratou e haapii hope atu â ai i te mau hinaaro e te mau titauroa e

E 100 MATAHITI pureraa pô utuafare

vai ra i roto i to ratou utuafare, e i tera atoa taima, e haamâtau papû atu â ia ratou e i ta ratou mau tamarii i te mau parau tumu o te evanelia a Iesu Mesia. E ti'a i te reira pô utuafare ia faataahia no te pure, no te mau himene pureraa, te mau himene, te pehe upaupa, te tai'oraa papa'iraa mo'a, te mau tumu parau no ni'a i te utuafare, e te hoê haapiiraa taa ê no ni'a i te mau parau tumu o te evanelia, e no ni'a i te mau fifi morare o te oraraa, e tae noa tu i te mau hopoi'a e te mau titauroa a te tamarii i mua i te mau metua, i roto i te

utuafare, te Ekalesia, te oraraa sotiare e te fenua. No te mau tamarii rii, e nehenehe ia faaohipahia te mau parau faahiti aau, te mau himene, te mau aamu e te mau ha'uti. E rave-atoa-hia te tahi amuamuraa rii o te nehenehe e faaineinehia i te fare iho.

Ia imi-maite-hia te haapaeraa i te huru etaeta, e ia amui mai te taatoaraa o te utuafare i roto i teie ohipa.

E horo'a teie mau putuputuraa i te rave'a no te faarahi i te ti'aturiraa i rotopu i te mau metua e te mau tamarii, i rotopu i te mau taea'e e te mau tuahine, e no te horo'a atoa i te tahi parau arai fifi, te parau a'o e te arata'iraa a na metua i ta raua mau tamaroa e tamahine. E horo'a te reira i te rave'a i te mau tamaroa e te mau tamahine ia faatura i te metua tane e te metua vahine ma te faa'ite i to ratou maururu no to ratou utuafare e ia faatupu-hope-hia e ia faatupu-ti'a-hia te parau fafau a te Fatu ia ratou ra, ia haamaorohia e ia oaoa to ratou pu'e mahana. ...

Te faaitoito nei... matou i te feia apî ia faaea i te fare i taua pô ra e ia faaohipa i to ratou itoito rahi no te faaairo-raa i te reira ei taima haapiiraa, ei taima hoonaa e ei taima anaanaatae.

Mai te peu e, e haapa'o te Feia Mo'a i teie a'o, te parau

fafau atu nei matou e, e tae mai te mau haamaitairaa rarahi. E tupu te here i te rahi i roto i te utuafare, e te haapa'o i te parau a te mau metua. E hotu te faaroo i roto i te aau o te feia apî no Iseraela, e e roaa ia ratou te puai no te aro i te mau hutihutiraa e te mau faahemaraa ino e tae mai i ni'a ia ratou.

To outou nau taea'e,
JOSEPH F. SMITH
ANTHON H. LUND
CHARLES W. PENROSE
Peresideniraa Matamua ■

HI'ORAA

Nahea vau i te faairi i te pureraa pô utuafare ei ohipa matamua ?

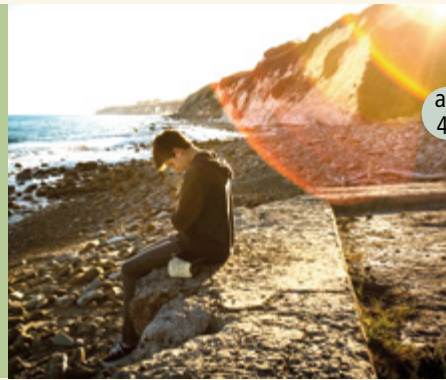
« A haa ai outou no te haapuai i to outou utuafare e no te faatupu i te hau, a haamana'o... te pureraa pô utuafare hepetoma. A ara eiaha e faairi i ta outou pureraa pô utuafare ei hoê noa mea faufaa ore i roto i te hoê mahana ohipa. A faaoti e i te pô monire e amui mai to outou utuafare paato'a i te fare i taua pô ra. Eiaha e vaiiho i te mau titaaraa a te ohipa, te mau tu'aro, te mau ohiparaa no rapae mai, te ohipa haapiiraa, aore râ te tahi atu mea, ia riro ei mea hau atu i te faufaa rahi i te taime ta outou e parahi amui i te fare e to outou utuafare. Te faanahoraa no ta outou aru'i e ere ia i te hoê â faufaa i te taime o te faataahia. E ti'a i te evanelia ia haapii-ti'a-hia e na roto i te tau'aparauraa. A faairi i te reira ei rave'a faufaa rahi no te mau melo tata'itahi o te utuafare ».

Tei roto atoa i teie veá

NO TE FEIA APÎ PAARI

HAERE I MUA MA **te faaroo**

E nehenehe i teie nau hi'oraa e maha no te oraraa o Nephi e horo'a ia outou i te ti'aturiraa no te raveraa i ta outou faotiraa.

api
44

NA TE FEIA APÎ

api
50

MAOTI **IOSEPHA**

E aha te taa-ê-raa i roto i to outou oraraa maoti Iosepha Semita ? E feruri i teie nau rave'a e ono.

NA TE MAU TAMARII

UA ITE AU E, UA HERE IESU IA'U

A hamani i ta outou iho buka iti no te tauturu ia outou ia parahi tura noa i te taime pureraa.

api
76

TE EKALESIA A
IESU MESIA
I TE FEIA MO'A
I TE MAU MAHANA
HOPEA NEI